

Svensk rasideologisk miljö 2022

EXP3

Konspirationism, pro-rysk propaganda och nya strategier

1 Sammanfattning	3
2 Förord	6
3 Om rapporten	9
4 Så fungerar den rasideologiska miljön	12
5 Aktiviteter	19
6 Podcasts	27
7 Grupperna	32
Nordiska motståndsrörelsen	32
Det fria Sverige	38
Alternativ för Sverige	42
Nätverket	48
Stram Kurs/Rasmus Paludan	53
Gym XIV	60
8 Trender	63
En dörr på glänt till SD	63
Lokala grupper i växande nätverk	68
Rasideologiska uthängningssajter	73
Allians med konspirationismen	80
9 Prognos	83
10 Bilaga	89

1. Sammanfattning

Aktiviteterna ökar

Antalet aktiviteter i den rasideologiska miljön ökar. Under 2022 genomfördes 1 791 aktiviteter, jämfört med 1 487 året innan. Huvudorsaken till ökningen är att flera högerextrema grupper bedrev kampanjer på flera håll runt om i landet för att vinna väljare i höstens val.

Misslyckade valsatsningar

Den rasideologiska miljön reagerade positivt på valresultatet. Sverigedemokraternas framgångar sågs som ett steg i rätt riktning. Samtidigt misslyckades de rasideologiska partiernas egna valsatsningar. Inget av de högerextrema partier som kandiderade i valet lyckades vinna mandat. Inte heller de konspirationsteoretiska partierna med nära kopplingar till extremhögern lyckades i valet. Enligt extremhögerens analyser var det svårt att locka över SD-väljare till ett mer radikalt alternativ i vad som uppfattades som ett jämnt ödesval. De högerextrema partierna hävdade också att deras väljare stödröstat på SD för att försäkra sig om ett maktskifte. När den parlamentariska vägen är stängd för extremhögern återstår att fortsätta opinionsbilda och försöka påverka Sverigedemokraterna.

Ny skepnad och strategi

Extremhögern byter skepnad och strategi. Tidigare år har den svenska extremhögern dominerats av den nazistiska gruppen Nordiska motståndsrörelsen. Nu är NMR bara en i mängden av betydelsefulla aktörer. NMR:s strategi fokuserade på att hålla aktivister upptagna med att dela ut så mycket propaganda som möjligt. Den strategin är för tillfället begravd. Istället ser vi en mer heterogen politisk miljö med fler lokalt orienterade grupper och nätverk. Den rasideologiska miljön är en global gemenskap där man påverkar digitalt och organiserar sig lokalt.

Nya möjligheter att påverka

Avståndet mellan den rasideologiska miljön och SD minskar. Det ökar extremhögerens möjligheter till påverkan av partiet, och i förlängningen det politiska samtalet. Samtidigt riskerar Sverigedemokraternas förhållningssätt till extremhögern att normalisera den rasideologiska miljöns idéer och politiska förslag.

” Under pandemin formades ideologiska och organisatoriska band mellan extremhögern och mer renodlat konspirationsteoretiska och anti-statliga grupper. ”

Svårt att locka unga

Den rasideologiska miljön har fortsatt svårt att rekrytera nya unga anhängare till traditionella medlems- och aktivistgrupper, trots flera försök. Extremhögerns transnationella digitala gemenskap erbjuder en möjlighet att komponera en egen blandning av idéer, engagera sig i enskilda sakfrågor och att bedriva ett politiskt arbete genom digitala kanaler. Traditionella grupperingar kräver en annan typ av lojalitet och engagemang som tycks vara svårt att locka in den yngre generationen till.

Konspirationsteorier som politiskt vapen

Under pandemin formades ideologiska och organisatoriska band mellan extremhögern och mer renodlat konspirationsteoretiska och anti-statliga grupper. De banden lever kvar. Det ger extremhögern en möjlighet att locka in personer som har ett utpräglat konspirationstänkande kring exempelvis vaccin eller alternativ hälsa. Samtidigt påverkar det extremhögern, som i allt större utsträckning lyfter konspirationsteoretiska perspektiv och budskap i sin politik och propaganda.

Besvikelse kan leda till våld

Stora delar av den rasideologiska miljön är positivt inställda till Tidöavtalet och ser Sverigedemokraternas politiska inflytande som ett steg i rätt riktning. Men om de utlovade förändringarna gällande invandring och utvisningar dröjer eller uteblir

finns en risk att frustrationen växer. En sådan frustration i kombination med Sverigedemokraternas tendens att demonisera minoriteter, i synnerhet för att distrahera från ofördelaktiga diskussioner om deras prestation som regeringens samarbetspartner, riskerar att öka motivationen hos enskilda personer eller aktörer att begå ideologiskt motiverade våldsdåd.

Nazistiska Nordiska motståndsrörelsen deltar på Frihetsrörelsens demonstration mot vaccinpass den 22 januari 2022.

” Under de senaste åren har extremhögern återupplivat en tidigare mediestrategi där mindre aktörer ägnar sig åt kartläggning och uthängningar av det man uppfattar som politiska motståndare. ”

Tummelplats för pro-rysk propaganda

Rysslands anfallskrig mot Ukraina har splittrat den rasideologiska miljön. De flesta grupper undviker att ta tydlig ställning. Men i ett försök att framstå som en balanserande kraft i det offentliga samtalet sprider de högerextrema medierna ett okritiskt pro-ryskt narrativ om kriget och krigets orsaker. Det gör den rasideologiska miljön till en tummelplats för rysk desinformation och påverkan.

Kriget mot ”djupa staten”

När regeringens migrationspolitik nu ska genomföras ökar den rasideologiska miljöns fokus på konspirationsteorin om en ”djup stat” i staten som aktivt motverkar de nya riktlinjerna. Extremhögerens nyhetssajter och uthängningskampanjer pekar ut enskilda tjänstemän som ”aktivister” och femtekolonnare, vilket ofta leder till hat och hot från uppjagade läsare och nätaktivister. Ofta går kampanjerna hand i hand med budskapen från SD-politiker och Sverigedemokraternas egna mediekanaler.

Uthängningskampanjer

Under de senaste åren har extremhögern återupplivat en tidigare mediestrategi där mindre aktörer ägnar sig åt kartläggning och uthängningar av det man uppfattar som politiska motståndare. Uthängningskampanjerna, ofta förklädda till granskningar, ökar trycket mot tjänstemän och aktörer i civilsamhället, särskilt antirasister, feminister och klimataktivister. Kampanjerna riskerar att leda till självcensur eller att man lägger ner sitt politiska engagemang.

Ökat hat mot transpersoner

Den rasideologiska miljön har prioriterat upp transpersoner på listan av hatobjekt. Trenden har varit tydlig i USA och i flera europeiska länder, där extremhögern och konservativa debattörer – ofta i allians med en falang inom feminismen och konspirationsteoretiska aktörer – gjort transpersoners rättigheter till en stridsfråga. Under 2022 såg vi trenden komma till Sverige. Med stor sannolikhet kommer den att växa under den närmaste tiden.

2. Förord

2022 VAR ÅRET DÅ VI SKULLE GÅ TILLBAKA till det normala livet. Så blev det inte. Lagom till att pandemirestriktionerna hade börjat avta anföll Ryssland Ukraina på nytt. I spåren av invasionen ökade priserna på drivmedel och matpriser. Plötsligt stod vi med ett krig i vårt närområde, ett stort flyktingmottagande och en rekordhög inflation. Mitt i allt gick Sverige till val.

Det brukar sägas att extrema politiska grupper gynnas i oroliga och turbulenta tider. Men är det verkligen så? Årets rapport om utvecklingen i den rasideologiska miljön ger ett tudelat svar.

Sänkta av Putin och pandemin

Stora delar av den rasideologiska miljön uppfattar Vladimir Putins politiska projekt som en motvikt till EU, liberalism eller "globalism". Därför har nyhetssajter och organisationer i miljön knutit band till Ryssland och spridit den ryska regimens narrativ. I och med Rysslands anfallskrig mot Ukraina har den pro-ryska hållningen blivit ett problem. Att helhjärtat stötta Rysslands krig är politiskt självmord, även för grupper i politikens utkant. Dessutom har åsikterna inom den rasideologiska rörelsen gått isär. Frågor om hur man ska se på kriget och de ukrainare som tvingats fly sitt land har splittrat de egna leden. Lösningen för de flesta grupper och aktörer har varit att försöka undvika frågan, eller låtsas utgöra en balanserad röst i debatten när de återgett den ryska propagandan. Kriget har helt enkelt satt käppar i hjulet för rörelsen.

Även pandemin har skapat problem. Som vi kunnat konstatera i tidigare rapporter hade extremhögern över hela världen svårt att navigera politiskt under pandemiåren. Det gick inte att skylla problemen på de gamla vanliga syndabockarna som minoriteter eller en politiskt korrekt elit. Skulle man haka på konspirationsteorierna om vaccinet, eller följa riktlinjer för att hålla smittotalen nere? Vi kan idag konstatera att den konspirationsteoretiska linjen till slut fick flest anhängare inom extremhögern. Under början av 2022 hittade också extremhögern ett sätt att politisera pandemifrågan, när de anslöt sig till protesterna mot vaccinpass. Men sammantaget kommer de rasideologiska grupperna stukade ut ur pandemins isolering.

Den rasideologiska miljön har med andra ord haft svårt att exploatera den politiska turbulensen under de senaste åren. Det märktes också i höstens val. De högerextrema grupper som kandiderade misslyckades totalt. Enligt deras egen analys uppgav deras väljare att de skulle rösta på Sverigedemokraterna, istället för att riskera att kasta bort en röst. Även de konspirationsteore-

tiska grupper som byggt allianser med extremhögern misslyckades i valet. Partier som uppstod i kölvattnet av vaccinmotståndet under pandemin floppade totalt i valrörelsen.

Nya möjligheter

Samtidigt erbjuder det nya politiska landskapet möjligheter för den rasideologiska miljön. Under 2022 ökade de rasideologiska gruppernas aktiviteter, men antalet hamnade ändå på en relativt låg nivå jämfört med tidigare år. Det var framför allt flygbladsutdelningar och uppsättningar av klistermärken, det vi kallar propagandaspridning, som blev färre. Det är en typ av aktivism som framför allt prioriterats av nazistiska Nordiska motståndsrörelsen. Kanske spelar den typen av aktivism inte heller lika stor roll för rörelsen (NMR). Trenden är att extremhögern hellre organiserar sig i lokala mindre nätverk än i riksomfattande grupper som exempelvis NMR. Samtidigt kopplar miljöns aktivister upp sig digitalt i en transnationell gemenskap. Uppgiften blir att hålla extremhögerens ideal levande och erbjuda en alternativ livsstil samtidigt som man i högre grad fungerar som en opinionsbildande kraft.

För första gången i efterkrigstid har den rasideologiska miljön en realistisk chans att påverka det politiska och det offentliga samtalet. Genom att pressa på Sverigedemokraterna – som i sin tur behöver positionera sig som det mest radikala alternativet i exempelvis migrationsfrågor – så kan den politiska spelplanen öppnas för extremhögerens idéer och policy.

Det ingjuter hopp och självförtroende i en rörelse som annars haft svårt att mobilisera sina anhängare.

För de grupper och individer som helt förkastar det politiska systemet återstår alltid den sista radikala utvägen, politiskt våld. Under Almedalsveckan i Visby mördades Ing-Marie Wieselgren, nationell psykiatrisamordnare, av Theodor Engström.

Engström dömdes senare för mordet på Wieselgren och för förberedelse till terrorbrott för sina planer på ett attentat mot den dåvarande partiledaren för Centerpartiet, Annie Lööf. Theodor Engström hade tidigare varit aktiv i Nordiska motståndsrörelsen och strax före mordet spridit högerextremt innehåll i sociala medier. Engström är bara en i raden av personer med högerextrem historik och sympatier som under de senaste åren gjort sig skyldiga till våldsdåd eller planer på attentat. Mordet är därmed en påminnelse om det ständigt närvarande våldshotet från den högerextrema miljön.

Den 6 juli 2022 mördades Ing-Marie Wieselgren på öppen gata i Visby, mitt under Almedalsveckan. Mördaren Theodor Engström hade bakgrund i Nordiska motståndsrörelsen och dömdes senare även för förberedelse till terrorbrott för sina planer på mörda centerledaren Annie Lööf.

Ny era

Under 2022 gick Sverige in i en ny politisk era. Ytterhögern har genom Sverigedemokraterna reellt politiskt inflytande medan de mer radikala grupperna, som den här rapporten berör, hoppas kunna rida på vågen av ett hårdnat samtalsklimat där deras idéer inte uppfattas som lika extrema som tidigare.

Det innebär nya utmaningar för kommunala, regionala och statliga institutioner som har ett uppdrag att arbeta förebyggande mot våldsbejakande extremism och mot rasism. Extremhögers idéer kommer bland annat till uttryck hos ungdomar som radikaliserats online, men som inte nödvändigtvis är medlemmar i en traditionell rasideologisk grupp. Många av de grupper som finns är löst organiserade, antingen digitalt eller lokalt. Den rasideologiska miljöns idéer manifesteras ibland av SD-företrädare och riskerar därmed att normaliseras. Dessutom byggs det högerextrema tankegodset samman med konspirationsteorier om exempelvis klimatet eller vacciner. Det gör det svårare att analysera sig på hotet från den rasideologiska miljön, och därmed att bedriva ett effektivt arbete.

Med den här rapporten hoppas vi kunna bidra till att öka den kunskap som behövs för att möta och hantera det högerextrema hotet.

” Ytterhögern har genom Sverigedemokraterna reellt politiskt inflytande medan de mer radikala grupperna, som den här rapporten berör, hoppas kunna rida på vågen av ett hårdnat samtalsklimat där deras idéer inte uppfattas som lika extrema som tidigare. ”

3. Om rapporten

Syfte

Syftet med denna rapport är att ge en överblick av den svenska rasideologiska miljöns aktiviteter och påverkan under 2022. Vi sammanfattar dess aktivitet, beskriver de viktigaste händelserna och trenderna och ger en prognos för vad vi har att vänta från den rasideologiska miljön under det kommande året. Rapporten har ingen ambition att vara heltäckande och är därför begränsad i såväl djup som omfång. Genom att delge våra betraktelser och analyser i denna sammanfattande form vill vi bidra till att rusta allmänheten, civilsamhället, demokratiska aktivister, forskare, journalister, tjänstemän, förtroendevalda, beslutsfattare, myndigheter och alla andra som har ett intresse att upprätthålla demokratin med den kunskap som är nödvändig för att förstå och värna sig mot hotet från den rasideologiska miljön.

Unik sammanställning av data

Rapporten bygger delvis på en unik sammanställning av den rasideologiska miljöns aktiviteter mellan 2008 fram till idag. Med aktivitet menar vi en specifik del av den rasideologiska miljöns verksamhet, nämligen dess yttre verksamhet, som bedrivs så pass öppet att den är möjlig att dokumentera och kvantifiera. Ofta, men inte uteslutande, är detta aktörernas avsikt: att synliggöra sig själva inför omgivningen, försöka skrämmas, imponera och på andra sätt påverka allmänheten i enlighet med sin rasistiska och antidemokratiska agenda.

Aktivitet är ett huvudsakligen kvantitativt mått. Eftersom aktivitet utgör en viktig indikator på den rasideologiska miljöns förmåga att mobilisera, aktivera och organisera sina medlemmar och anhängare och därmed utgöra ett hot mot så väl personer som mot demokratins funktioner är begreppet centralt för Expos årsrapporter.

Metod

Underlaget för denna rapport består dels av Expos kvalitativa kunskaper om den rasideologiska miljön och dess verksamhet, dels av beräkningar av miljöns aktivitet. Det rent kvantitativa underlaget är en produkt av Expos ambition att dokumentera all aktivitet som genomförs av den svenska rasideologiska miljöns aktörer. Dokumentationen, som utgår från både öppna källor och vår egen research, sker systematiskt för att verifiera att uppgifterna är

riktiga samt för att upprätthålla jämförbarhet över tid. Det dokumenterade materialet kvantifieras utifrån ett antal variabler, som tidpunkt, plats, aktivitetstyp, aktör, och så vidare. Även denna kvantifiering följer en systematik för att garantera jämförbarhet, validitet och reliabilitet. Slutligen görs ett urval från detta kvantitativa material för vad som bör presenteras i årsrapporten, utifrån målet att ge en rättvisande bild av statistiken, publicistiska överväganden och syftet, som anges ovan.

Aktiviteterna som presenteras i den här rapporten sorteras i följande kategorier:

- **KAMPFÖRBEREDANDE AKTIVITETER**

Organiserade former av fysisk träning eller närstridsträning under premissen att det är nödvändigt att utöva våld som en del av den politiska kampen.

- **MANIFESTATIONER, DEMONSTRATIONER OCH MARSCHER**

Framträdanden i det offentliga rummet under flaggor eller paroller. Denna kategori kallas enbart "manifestation" i statistiken som redovisas i rapporten.

- **INDOKTRINERING**

Föredrag, studiecirklar, visningar av propagandafilmer och dylikt som syftar till att ideologiskt påverka deltagarna.

- **SOCIALA AKTIVITETER**

Organiserade sammankomster huvudsakligen för att bygga eller stärka gemenskap kring en aktör.

- **PROPAGANDASPRIDNING**

Tillfällen då aktörer under systematiska former, under en betydande tid och i ett eller flera specifika områden sprider fysisk propaganda som affischer, klistermärken, banderoller eller dylikt i det offentliga rummet.

- **KONSERT**

Tillfällen då en aktör arrangerar en konsert med rasideologisk inramning och innehåll.

- **KYRKO- OCH KOMMUNPOLITIK**

Tillfällen då vi kan dokumentera att en rasideologisk grupp deltagit i parlamentariskt arbete i antingen kyrkopolitiska eller kommunpolitiska sammanhang.

I vår dokumentation av den rasideologiska miljöns verksamhet förekommer även aktiviteter som inte passar in i någon av dessa kategorier, och i sådana fall presenteras de under etiketten övrigt.

Endast aktiviteter som utförts inom Sverige redovisas i vår statistik, men svenska rasideologiska aktörer bedriver även viss verksamhet utomlands och har omfattande internationella nätverk.

Observera att siffror över tidigare år som redovisas i denna rapport i enstaka fall kan skilja sig marginellt från siffror i tidigare rapporter, i och med att vår data uppdateras med ny information om tidigare händelser. Sådana skillnader är typiskt sett statistiskt försumbara.

Inneboende begränsningar

Det är också viktigt att betona att användningen av aktivitetsdata har sina inneboende begränsningar. För det första kommer vi aldrig kunna ta fram exakta siffror på antalet aktiviteter som genomförs av miljöns aktörer även om vi tror att vi lyckas dokumentera en betydande del. Ett mörkertal finns över sådana aktiviteter som vi inte lyckas uppfatta, dokumentera eller verifiera.

För det andra går det alltid att tänka sig alternativa kriterier för vad man räknar och inte räknar som aktiviteter, vilka variabler vi använder oss av för att bryta ner statistiken och hur dessa kodas. Vår metod i dessa avseenden utvärderas kontinuerligt, och är utformad efter vår bedömning av vad som är möjligt att räkna på, och vilka statistiska enheter som har bäst validitet för att bedöma den rasideologiska miljöns kapacitet över tid.

För det tredje finns det alltid en risk att aktörers förmågor överdrivs eller underdrivs när deras verksamhet beskrivs utifrån en viss metod. Exempelvis strävar Nordiska motståndsrörelsen efter att framställa sig som en stark och framgångsrik organisation just genom att genomföra utåtriktade aktiviteter, som de sedan presenterar online på ett sätt som ofta är överdrivet och vilseledande. För att motverka risken att bidra till att reproducera organisationers propagandistiska självbild arbetar vi på ett analytiskt sätt gentemot vårt källmaterial. Vi bearbetar det med en kritisk blick, bedömer och kvantifierar det med våra egna kriterier och presenterar det från vårt eget perspektiv.

Så räknar vi poddar

I årets rapport redovisar vi för andra gången även en statistisk sammanställning av den rasideologiska miljöns poddutgivning. Sedan Expo började dokumentera aktiviteter 2008 har den digitala aktivismen fått en allt större betydelse inom den rasideologiska miljön. Vår bedömning är att det fortfarande är relevant att dokumentera aktiviteter för att kunna göra en analys av miljöns mobiliseringsförmåga och organisatoriska kapacitet i verkliga livet. Genom att också sammanställa miljöns poddutgivning kan vi komplettera vår analys.

Poddarna är långt ifrån den enda digitala aktivismen. Extremhögerns nyhetssajter har exempelvis haft en viktig roll sedan många år tillbaka. Men poddutgivning ger en ändå en fingerisning på hur mycket tid och resurser en aktör väljer att prioritera på att föra ut sitt budskap online, istället för att exempelvis sprida propaganda på ett mer traditionellt sätt. Expo har inom ramen för vår omvärldsbevakning och research noterat och tagit del av podcasts som drivs av personer inom den rasideologiska och högerextrema miljön. Det är alltså avsändaren, inte innehållet, som avgör om den kommer med i sammanställningen.

4. Så fungerar den rasideologiska miljön

DEN HÄR RAPPORTEN FOKUSERAR PÅ den rasideologiska miljön i Sverige. Denna miljö består av en mångfald av aktörer som bejaktar ideologiskt rasistiska föreställningar och på denna grund bedriver politisk aktivism. Aktörerna förenas i en vision om en rasligt homogen nation. Vad som sägs avgöra en raslig identitet, vad som ses som en acceptabel grad av homogenitet, och vad en nation anses bestå av, är godtyckligt och varierar mellan aktörerna. Även synen på vilken som är den bästa strategin för att förverkliga sin vision, till exempel uppmaningar till eller användning av våld, varierar.

Den rasideologiska miljön ingår i vad som ibland kallas för ytterhögern, som är en politisk strömning med historiska rötter i reaktionen mot den franska revolutionen. Ytterhögern kännetecknas av sitt motstånd mot principen om mänsklig jämlikhet, och av en strävan att inordna människor och samhällen i påstått naturliga hierarkier såsom kön, religion, uppfostran, härkomst eller "ras" – ofta utifrån en nationalistisk logik.

Den rasideologiska miljön hävdar vad man uppfattar vara den vita och "primära" befolkningens rätt att skydda sig mot vad man påstår vara hot mot en homogen samhällskropp. En hållning som leder till bland annat invandringsmotstånd, krav på etnisk rensning och restriktioner på kvinnors rätt till sin egen kropp.

Ytterhögerens två grenar

De flesta statsvetare brukar tala om att ytterhögern tar sig två sorters politiska uttryck. Dels radikalhögern, som vill avveckla den liberala demokratin och dess mångfald, men som samtidigt primärt verkar inom demokratins spelregler. Och dels extremhögern, som inte ställer upp på demokratins spelregler över huvud taget.

Rasideologiska idéer – alltså att människors "ras", ibland omskrivet med termer som exempelvis "ursprung" eller "etnokulturell identitet", är en objektiv och permanent konfliktlinje mellan människor – finns representerade över hela ytterhögerens spektrum. Det stora flertalet finns dock inom extremhögern. De aktörer som organiserar sig för att främja dessa idéer och prägla samhället med dem kan sägas ingå i den rasideologiska miljön. Det är dem som den här rapporten handlar om.

Den rasideologiska miljön har en lång historia i Sverige. Heilande "Lindholmare" i National-socialistiska Arbetarepartiet på ett stormöte inför riksdagsvalet 1936. I valet gick de segrande ur maktkampen om de svenska nazisternas röster gentemot de konkurrerande "Furugårdarna", vilka valde att lägga ner sitt parti.

Lång historia

I Sverige, som i andra länder, har den rasideologiska miljön en historia som sträcker sig över flera sekler. På 1800-talet tog den sig bland annat uttryck genom antisemitisk agitation. Sedan 1920-talet har den dominerats av den så kallade "nationella rörelsen", en brokig gemenskap av aktörer som kombinerar olika for-

mer av nationalism med rasistiska idéer och antisemitiska konspirationsteorier. Ursprungligen inspirerades den av den italienska fascismen och tyska nationalsocialismen. Under 1980-talet hämtade rörelsen inspiration från den brittiska vit makt-musikscenen och den amerikanska vit makt-rörelsen.

Den rasideologiska miljös diskurs och praktik präglas bland annat av rasism i form av antisemitism, antiziganism, afrofofi och islamofobi. Den är motståndare till pluralism, liberalism och socialism och bedriver en reaktionär agitation mot feminism, hbtqi-personer och kvinnors rättigheter, i synnerhet rätten till abort. Miljön upprätthåller kulter kring högerextrema "martyrer" och den sprider, ofta antisemitiskt präglade, konspirationsteorier ägnade att leda folk till rasideologiska slutsatser om hur världen fungerar.

Hotet från den rasideologiska miljön

Den rasideologiska miljön utgör först och främst ett hot mot enskilda individer. Dess aktivism har många gånger som mål att tysta, förtrycka eller rensa bort människor från platser - från ett kvarter, en ort, ett land, en region eller en hel kontinent - på rasistiska eller antidemokratiska grunder.

För att uppnå detta mål använder sig miljös olika aktörer av allt från lagliga medel och propagandaspridning till trakasserier, hot, vandalisering, mordbränder, handgripligt våld och rena terroråd. Olika aktörer gör olika analyser av vilka metoder som är mest effektiva. Måltavlorna för de rasideologiska gruppernas kampanjer kan vara etniska, religiösa och sexuella minoritetsgrupper, antirasistiska aktivister, aktivister och företrädare för radikala vänstergrupper, tjänstemän som företräder stat, region eller kommun, journalister, politiker, opinionsbildare och andra som grupperna som kan uppfatta som politiska fiender.

” När en våldsam, rasistisk och antidemokratisk aktör får fäste på en ort utsätts den vardagliga demokratin för påfrestningar. ”

”Fascination för skjutvapen”

Vissa aktörer i den rasideologiska miljön begränsar sig till opinionsbildning, vilket kontinuerligt bidrar till att radikaliserar individerna inom den. Andra aktörer såsom Nordiska motståndsrörelsen (NMR) bedriver verksamhet som delvis kretsar kring ett förhållande av, planer på, träning i och utövande av våld. Expo har vid återkommande tillfällen kunnat visa att NMR har en stor andel aktivister och medlemmar som dömts för vålds- och vapenbrott och har av myndigheter beskrivits som att hysa en ”fascination för skjutvapen”.^{1,2}

Sedan 1980-talets början har närmare 30 människor dömts i Sverige av personer i den rasideologiska miljön och många fler skadats.³

I modern tid har ett flertal ensamagerande attentatsmän begått mord och attentat med rasistiska motiv. Under 2021 och början av 2022 utfördes tre attacker mot svenska skolor av gärningsmän som inspirerats av bland annat rasideologiska våldsläror. Under 2022 mördades en tjänsteman under Almedalsveckan i Visby av en individ inspirerad av rasideologi.

Utomlands har ensamagerande terrorister som radikaliserats av miljöns propaganda mördat hundratals, och antalet rasistiskt motiverade terroråd har ökat kraftigt över hela världen under det senaste årtiondet, även om antalet incidenter har sjunkit igen sedan 2019.^{4,5} Nationellt centrum för terrorhotbedömning slog i sin bedömning för 2022 fast att det under de senaste åren ”skett en ökning av antalet minderåriga individer i Sverige med avsikt och förmåga att delta i våldsbejakande högerextremistisk verksamhet och terrorism.”⁶

Ett hot mot demokratin

Den rasideologiska miljöns verksamhet utgör också en kontinuerlig anfrätning på demokratin och en störning av dess grundläggande processer, särskilt i lokalsamhället och på mindre orter. På sådana orter får rasideologiska aktörer en större relativ tyngd och styrka gentemot allmänhet, civilsamhälle och myndigheter. När en våldsam, rasistisk och antidemokratisk aktör får fäste på en ort utsätts den vardagliga demokratin för påfrestningar. Lokalpolitiker, lokaljournalister, aktörer inom civilsamhället, minoriteter och andra som den rasideologiska miljön utpekat till sina måltavlor och fiender kan komma att utsättas för hot, trakasserier, grova kränkningar och våld. Detta innebär i sin tur att den lokala demokratin, som ju förutsätter att lokalsamhällets diverse aktörer och medlemmar kan verka i offentligheten fritt och utan rädsla, riskerar att inskränkas.

Online och offline

Den rasideologiska miljön har en lång historia av fysisk aktivism. Att ta plats i gaturummet och samla anhängare till studiecirk- lar, fester eller konferenser är fortfarande en bärande del i stora delar av miljös sätt att bedriva sin verksamhet. För vissa grup- per är gatuaktivism en del av den politiska och kommunikativa strategin. För andra grupper blir de fysiska träffarna ett sätt att rekrytera nya medlemmar eller upprätthålla intresset.

Under den digitala eran har aktivismen i den fysiska världen kompletterats, och vävts samman med digital aktivism. Den rasideologiska miljön har historiskt varit bra på att utnyttja nya mediatekniker. Miljön använder sina egna sajter och sociala medier för indoktrinering, rekrytering, agitation och insam- lingar. Nätet fungerar som en strategisk bas dit miljön alltid kan retirera och omgruppera sig när den förlorar mark i det politiska samtalet. Nätet möjliggör för rasideologiska aktörer att upprätt- hålla digitala gemenskaper och sprida propaganda till relativt många med små medel, även när deras förmåga till mobilisering i den fysiska världen är begränsad.

Miljön använder varierade plattformar, format och tonaliteter för att nå ut så brett som möjligt. I den rasideologiska miljös digitala utbud finns torra podcasts med långa sändningar, pseu- do-journalistiska nyhetssajter som ger rasideologiska perspek- tiv på aktuella händelser, nätbutiker som säljer merchandise, influencers som lär ut livsstilar, välproducerade och dramatiska propagandafilmer som sprider konspirationsteorier, och skenbart ironiska och skämtsamma memes som snabbt kan konsumeras och delas på sociala nätverk.

Många gånger används aktivism i den fysiska världen som ett sätt att skapa innehåll till de digitala kanalerna. En flygbladsutdel- ning handlar inte bara om att nå ut med ett budskap till brevlä- dorna.

Aktionen spelas samti- digt in för att utgöra innehåll i videor som anpassas till de sociala nätverk som passar grupperna bäst. Den digitala eran har också gett upphov till nya former av aktivism, som att hota, trakassera eller ge sig in i debatter i forum. Antingen på egen hand eller i samord- nade attacker. Det är idag också möjligt för personer att på egen hand, utan att tillhöra en spe- cifik organisation, ta plats som rasideologisk influencer och på det sättet sätta påverka den egna rörelsen, och locka nya sympatisörer till miljön.

Gustav Kasselstrand, partiledare för Alternativ för Sverige (till höger) förbereder sig för att bli filmad inför ett partiets möten. I den digitala eran förvandlas aktivism på gatan till innehåll i rörelsens digitala kanaler.

Sociala medier bidrar till radikalisering

Sociala medier har inneburit helt nya möjligheter för den rasideologiska miljön att nå ut med sitt budskap utanför sin närmaste krets. Radikalisering på nätet via rasideologisk propaganda tros vara en av orsakerna till de senaste årens ökning av fall där ensamagerande terrorister, som saknar kopplingar till högerextrema organisationer, begår rasideologiskt motiverade dåd. De radikaliseras i den digitala gemenskap som den rasideologiska miljöns propaganda skapat.

De senaste åren har flera av de stora plattformarna infört striktare regler mot rasideologiskt innehåll. Dessa regler har emellertid inte implementerats på ett konsekvent eller effektivt sätt, vilket kunnat visas bland annat i en granskning av antisemitism på sociala medier som Expo publicerade 2021.⁷

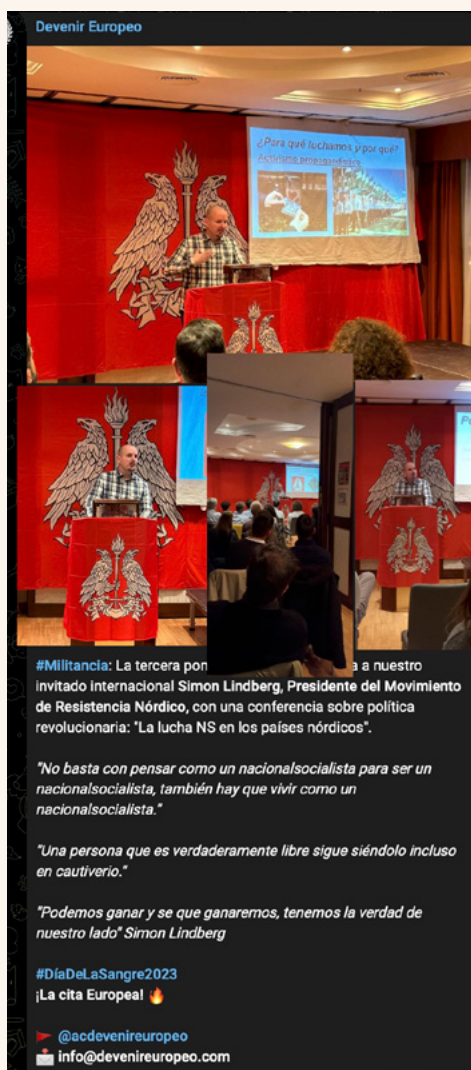
En internationell rörelse

Den här rapporten fokuserar på rasideologiska aktörer som är verksamma i Sverige. Men miljön är ett i grunden transnationellt fenomen. Både dess verksamhet och ideologi är global och bygger på ständiga digitala och idémässiga kontakter mellan aktörer i många länder. Den rasideologiska miljön i Sverige förstås bäst som en lokal förgrening av en rörelse som sträcker sig över hela världen.⁸

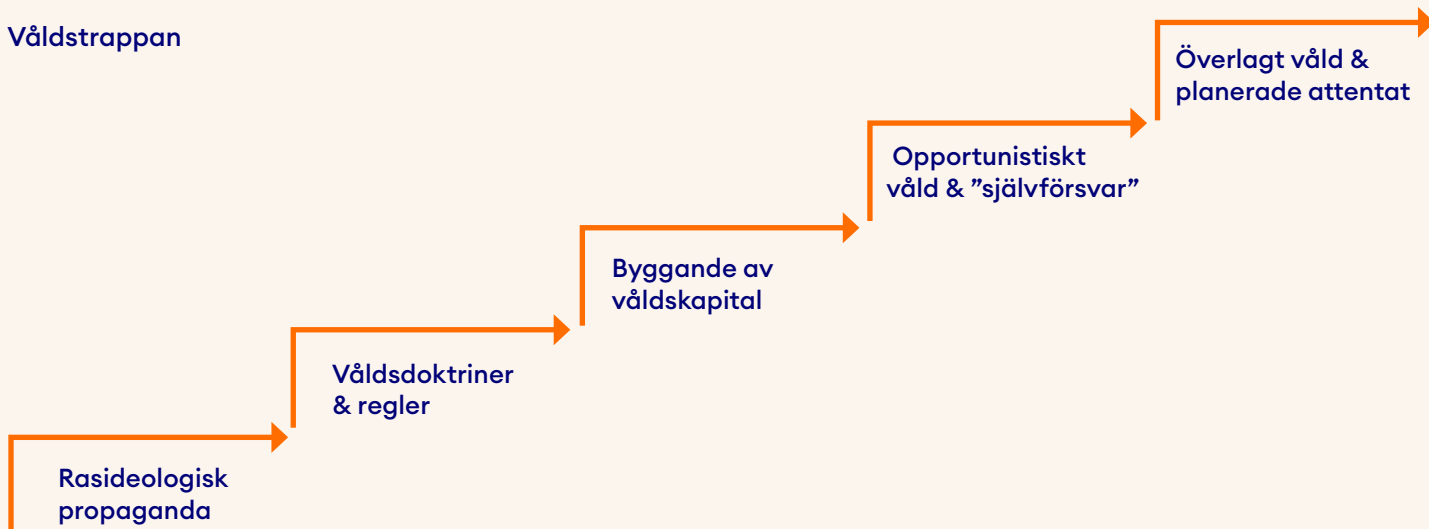
Gemensamma ideologiska berättelser, myter och föreställningar är det som tydligast binder samman miljön i olika länder. Ett exempel är narrativet om ett "folkutbyte", som tar sig uttryck i formuleringar som "det stora utbytet" eller "folkmord på vita".⁹

Rörelsen binds också samman av frekventa resor och fysiska kontakter över hela världen, i synnerhet till knutpunkter såsom årliga marscher och högerextrema "högtider". Kontakterna tjänar till att knyta vänskapsband mellan olika grupper och utbyta erfarenheter och idéer mellan likasinnade. Miljön är också sammanbunden av gemensamma intressen och subkulturer, som exempelvis musikfestivaler och kampsportstävlingar. De genererar intäkter och ger rörelsen en möjlighet att föra ut sitt budskap och rekrytera nya sympatisörer.

I Sverige finns också Nordiska motståndsrörelsen, som trots sin bas i Sverige är en de facto transnationell organisation med grenar i hela Norden, och som vinner anhängare över hela världen med hjälp av flerspråkig utåtriktad propaganda. Den rasideologiska transnationella miljöns sammanväxt har på flera sätt intensifierats i modern tid, men är egentligen kulmen på en tendens som har pågått mycket länge. Den svenska delen av miljön började nätverka över landsgränser och bejaka gemensamma ideologier redan på 1920-talet, och har alltid varit ledande i att bygga en global gemenskap kring högerextrema idéer, något som utmärker den även idag.

NMR:s ledare Simon Lindberg gästade i februari 2023 den spanska nazistorganisationen Devenir Europeo.

Våldet

För att förstå förhållningssättet till våld bland aktörerna i den rasideologiska miljön kan man tala om en sorts trappa, där varje trappsteg utgör en nivå eller form av våldsamt. Hos vissa aktörer förekommer endast en sådan nivå av våldsamt, hos andra förekommer flera eller samtliga.

Den första nivån utgörs av rasideologisk propaganda. Budskapen avhumaniserar människor av "fel" sort och förvandlar dem till måltavlor för politiskt eller fysiskt våld. Propagandan radikaliserar gradvis åhörarna till att aktivera sig för den rasideologiska saken eller att begå brott eller terroråd.

Nästa nivå utgörs av de uttalade doktriner och regler kring våld som aktören uttrycker eller signalerar. Det kan exempelvis röra sig om normer och värderingar kring våldsanvändning och aggressivitet, målsättningar om väpnad kamp eller revolution, uppmaningar kring att bära vapen, och implicit eller explicit förhärligande av våld.

Den tredje nivån är att bygga ett våldskapital inom ramen för den rasideologiska verksamheten, till exempel genom olika former av fysisk träning med det uttryckliga målet att förbättra sin kapacitet för kamp, eller införskaffande eller tillverkning av vapen och sprängämnen.

Nästa nivå utgörs av spontant våldsutövande mot aktörens måltavlor och motståndare. Våldet framställs som "defensivt" eller "självförsvar", även när aktören i själva verket är ansvarig för att initiera en våldsam konfrontation. Det vanligaste exemplet på detta är Nordiska motståndsrörelsens aktivister som ibland misshandlar människor i offentliga miljöer, med motiveringen att offren på något sätt konfronterat dem. Sådant våld beskrivs som regel av NMR som "tillrättavisningar" eller "självförsvar".

Den yttersta nivån av våldsamt hos rasideologiska aktörer är överlagt våld och olika former av planerade attentat mot platser eller personer. Det kan handla om allt ifrån vandalisering av judiska gravplatser till väpnade angrepp mot antirasister eller rena terroråd. Eftersom sådant våld per definition är brottsligt är det vanligt att aktörerna som begår det undviker att öppet godkänna det eller formellt ta på sig ansvar för det.

Reklam för webbutiken Asgard, som säljer kläder och prylar med vit makt-motiv. I butikens kanaler på Telegram sprids inlägg med våldsinnehåll och nazistisk propaganda.

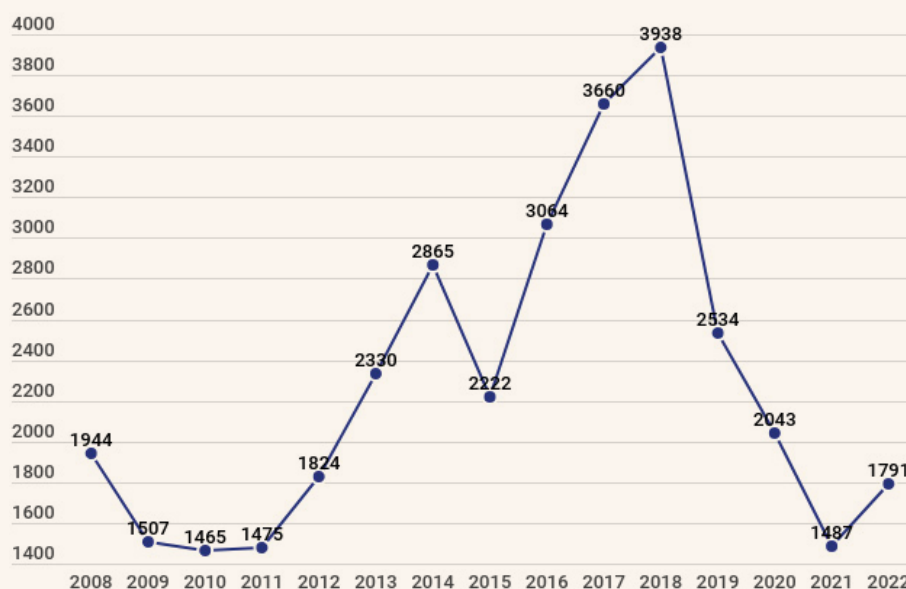

1. Anna Fröjd, "Kommer det som en chock att NMR beväpnar sig?", *Expo*, 4 februari 2022, <https://expo.se/2022/02/kommer-det-som-en-chock-att-nmr-bevapnar-sig> [2022-01-27]
2. David Baas, "Nazisten Tobias Lindberg får tillbaka sina vapen", *Expressen*, 30 juni 2021, <https://www.expressen.se/nyheter/polisen-plockar-av-nazisterna-deras-vapen/> [2022-01-27]
3. Morgan Finnsjö (Red.), "Hotet från den rasideologiska miljön", *Den rasideologiska miljön 2019*, 2020, s. 13, <https://expo.se/fakta/resurser/den-rasideologiska-miljon-2019> [2022-01-27]
4. Institute for Economics & Peace, *Global Terrorism Index 2020: Measuring the Impact of Terrorism*, november 2020, s. 62, <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2020/11/GTI-2020-web-2.pdf> [2022-01-27]
5. United Nations Security Council Counter-Terrorism Committee Executive Directorate, Member states concerned by the growing and increasing transnational threat of extreme right-wing terrorism, april 2020, https://www.un.org/securitycouncil/ctc/sites/www.un.org.securitycouncil.ctc/files/files/documents/2021/Jan/cted_trends_alert_extreme_right-wing_terrorism.pdf [2022-01-27]
6. Nationellt centrum för terrorhubsbedömning, *Helårsbedömning 2022 – sammanfattning*, 2022, <https://expo.se/2021/10/internationell-rapport-omfattande-antisemitism-p%C3%A5-sociala-medier-2022-01-27>
7. Anders Dalsbro, "Internationell rapport: Omfattande antisemitism på sociala medier", *Expo*, 13 oktober 2021, https://www.counterextremism.com/sites/default/files/CEP%20Study_Violent%20Right-Wing%20Extremism%20and%20Terrorism_Nov%202020.pdf [2022-01-27]
8. För mer om transnationell högerextremism, se Counter-Extremism Project Germany, *Violent Right-Wing Extremism and Terrorism – Transnational Connectivity, Definitions, Incidents, Structures and Countermeasures*, november 2020, https://www.counterextremism.com/sites/default/files/CEP%20Study_Violent%20Right-Wing%20Extremism%20and%20Terrorism_Nov%202020.pdf [2022-01-27]
9. För mer om dessa myter, se Expos projekt *Mytkollen*, <https://expo.se/fakta/mytkollen> [2022-01-27]

5. Aktiviteter

UNDER 2022 ÖKADE ANTALET AKTIVITETER i den rasideologiska miljön för första gången sedan 2018. Under året genomfördes **1 791** dokumenterade aktiviteter, jämfört med **1 487** året innan. (Tabell 5.1) Vid första anblick tyder ökningen på att miljön har lyckats vända den negativa trenden när det gäller att kunna mobilisera sina anhängare till fysiska aktiviteter. Men ur ett längre tidsperspektiv ligger antalet aktiviteter på en låg nivå. Historiskt brukar också aktiviteterna öka under valår. Delvis för att vissa av de rasideologiska aktörerna driver valrörelse, men också för att ett val ökar intensiteten i det politiska livet och intresset för politik i hela samhället, även hos extremister. Ur det perspektivet framstår förra årets marginella ökning snarare som ett svaghets-tecken. Jämfört med tidigare valår (2014 och 2018) då rasideologiska grupper satsat på att vinna röster lyckades de under 2022 inte alls komma upp i samma nivå av aktivitet.

5.1 Totalt antal aktiviteter i den rasideologiska miljön, 2008–2022

En ytterligare förklaring till att aktiviteterna ökade under 2022 skulle kunna vara att pandemirestriktionerna upphävdes. Men det är svårt att uttyda någon sådan effekt. Som vi kommer visa senare sjönk antalet sociala aktiviteter under förra året, paradoxalt nog från en rekordnivå under pandemiåret 2021. Förvisso kan vi notera att flera mindre aktörer, som arrangerar konserter eller driver gym med rasideologisk inriktning, ökade sin aktivitet under 2022, men det får en ytterst liten påverkan på det totala

antalet aktiviteter. Det är också tydligt att trenden med minskat antal aktiviteter inleddes innan pandemin. Som vi konstaterat i tidigare rapporter är det svårt att se något tydligt samband mellan pandemin och antalet aktiviteter överhuvudtaget, förutom för de aktörer som har haft en utpräglat social inriktning.

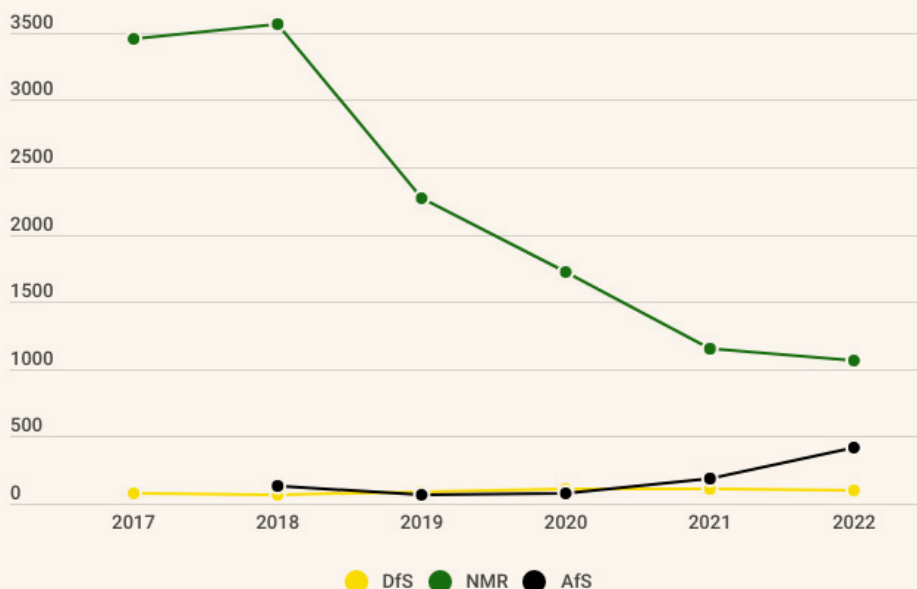
NMR ändrar strategi

Minskningen i aktiviteter under de senaste åren beror delvis på att Nordiska motståndsrörelsen (NMR) har tappat i organisatorisk styrka och därefter tvingats lägga om sin strategi. Istället för att uppmana sina aktivister till att sprida så mycket fysisk propaganda som möjligt har NMR:s ledning tvingats till att fokusera på färre aktioner med potentiellt större genomslag. Det märks i vår data. Under 2022 fortsatte trenden. NMR genomförde 1 067 dokumenterade aktiviteter, jämfört med 1 155 året innan. (Tabell 5.2) Detta trots att organisationen kandiderade i val till kommunfullmäktige i fyra kommuner. Minskningen i antalet aktiviteter är en slutgiltig bekräftelse på att NMR tappat sin hegemoniska roll i den rasideologiska miljön.

Även Det fria Sverige (DFS) tappade under 2022 i antalet aktiviteter, till 94 jämfört med 106 året innan. (Tabell 5.2) Minskningen är marginell men skvallrar ändå om organisatoriska problem. DFS har fått ökad konkurrens från andra grupper med liknande koncept. Dessutom drabbades föreningen under förra året av flera bakslag som tvingat ledningen att fokusera på inre angelägenheter.

Den enda av de större aktörerna inom den rasideologiska miljön som ökade sin aktivitetsnivå under förra året var partiet Alternativ för Sverige (AFS). Partiet genomförde 421 dokumenterade aktiviteter under 2022, jämfört med 183 året innan. (Tabell 5.2) Den stora ökningen går att härleda direkt till att partiet kandiderade i riksdagsvalet och i ett 50-tal kommuner. (Läs mer om gruppernas utveckling under 2022 i kapitel 7.)

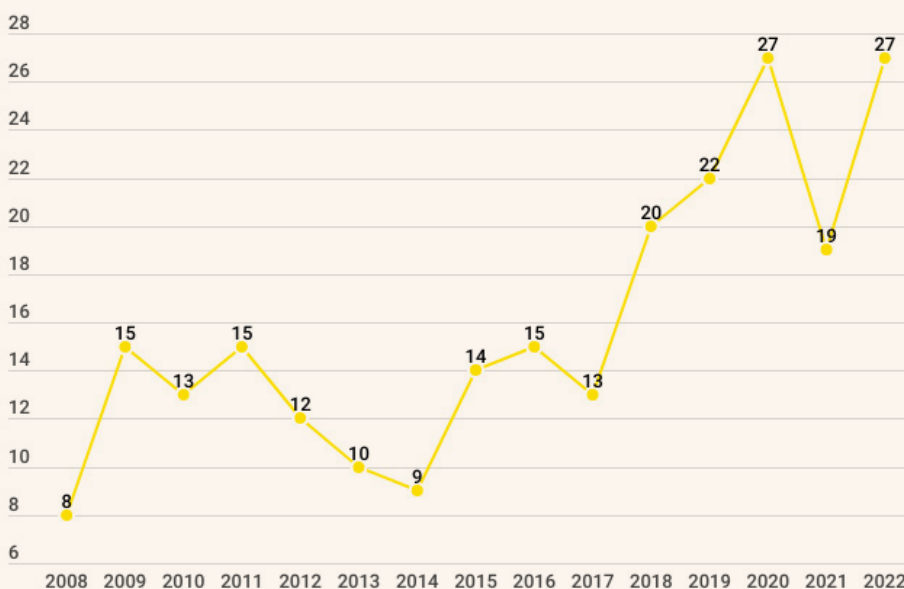
5.2 Aktiviteter per organisation, 2017-2022

” Inte någon gång sedan 2008, då Expos sammanställning av aktiviteter inleddes, har antalet aktörer varit så många som under 2020 och 2022. ”

Fler mindre aktörer

Samtidigt som de större grupperna i den rasideologiska miljön tappade i aktivitetsnivå så ökade antalet aktörer. Trenden med en mer heterogen miljö bestående av fler mindre grupper och nätverk tog fart redan 2018–2019, men stannade av under 2021. En trolig förklaring är pandemin. Många av de små grupperna fokuserar på sociala aktiviteter, som var svåra att genomföra på grund av restriktionerna. Nu tycks ändå mönstret vara tillbaka. Inte någon gång sedan 2008, då Expos sammanställning av aktiviteter inleddes, har antalet aktörer varit så många som under 2020 och 2022. (Tabell 5.3) Bland de grupper som tillkommit sedan året innan finns framför allt mindre lokala små grupper som valt att bedriva

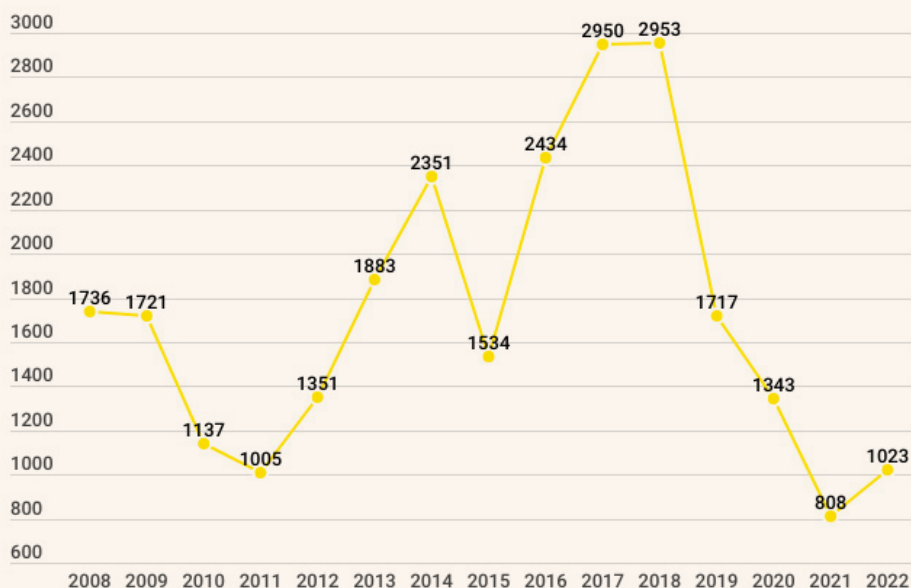
5.3 Antal verkamma grupper i den svenska rasideologiska miljön, 2008–2022

politisk verksamhet på egen hand, istället för att ansluta sig till en organisation med ambitioner att vara rikstäckande. (Mer om trenden med mindre lokala grupper finns att läsa i avsnittet kapitel 8).

Fler flygblad och klistermärken

Den överlägset vanligaste formen av aktivitet inom den rasideologiska miljön är fortfarande fysisk propagandaspridning. Under

5.4 Antal aktiviteter i form av propagandaspridning, 2008–2022

2022 genomfördes 1 023 aktiviteter av typen propagandaspridning, en liten ökning jämfört med föregående års rekordlåga 808 aktiviteter. (Tabell 5.4) I kategorin propagandaspridning ingår flygbladsutdelning i brevlådor, sprayning och uppsättning av klistermärken och banderoller.

Propagandaspridningen är ett sätt att hålla aktivister sysselsatta och syftar till att öka allmänhetens kännedom om organisationen. Särskilt viktig blir den under en valrörelse då valmaterial ska delas ut till hushållen, vilket också vår sammanställning visar.

I samband med de allmänna valen 2014 ökade antalet propagandaspridningar i och med nazistiska Svenskarnas partis (SvP) valsatsning. År 2017 växlade NMR upp sin aktivism till rekordnivåer. Under valåret 2018 höll organisationen samma takt och lyckades till och med genomföra marginellt fler aktiviteter i form av propagandaspridning, vilket gjorde att det totala antalet propagandaaktiviteter nådde en toppnotering.

Samma tendens märktes under 2022, även om ökningen inte var lika markant som i samband med tidigare valår. Mellan 2016 och 2020 stod NMR för över 90 procent av alla propagandaspridningar. Den så kallade "basaktivismen" utgjorde fram till 2018 en hörnsten i organisationens strategi. Men när NMR splittrades, tappade aktivister och strategin ifrågasattes bytte organisationen arbetsmetod. Därmed har också antalet propagandaspridningar

minskat, vilket kraftigt påverkat det totala antalet aktiviteter för hela den rasideologiska miljön.

NMR genomförde förvisso fler aktiviteter i form av propagandaspridning under 2022, 723, jämfört med 688 under året innan (se tabell 7.1.2 i kapitel 7). Det var väntat givet att NMR kandiderade i valet. Men det avgörande skälet till att det totala antalet propagandaspridningar ökade jämfört med året innan var att partiet AFS genomförde 257 dokumenterade propagandaspridningar, jämfört med 96 året innan (se tabell 7.3.2 i kapitel 7)

Stort mörkertal

I sammanhanget bör det nämnas att vi bedömer att det finns ett ovanligt stort mörkertal när det gäller AFS aktiviteter under valrörelsen. Långt ifrån alla aktivister har kommunicerat alla sina insatser för att dela ut valmaterial och sätta upp valaffischer. Hursomhelst är det AFS valsatsning som gör att antalet propagandaspridningar, och därmed det totala antalet aktiviteter, ökade under 2022. Med tanke på att AFS inte kommer att mobilisera sina aktivister i samma skala under 2023, och att NMR nedprioriterat sin ”basaktivism”, är sannolikheten stor att det totala antalet aktiviteter kommer att sjunka.

Aktivister från Nordiska motståndsrörelsen försöker värva nya anhängare i samband med Frihetsrörelsens demonstration mot vaccinpass den 22 januari 2022.

Metod för den analoga eran

Propagandaspridningen, så som den dokumenteras i den här rapporten, är en arbetsmetod som utvecklades innan digitalise-

ringen slog igenom. Före de sociala mediernas genombrott under andra halvan av 00-talet var flygbladsutdelningar det kanske mest effektiva sättet för en marginaliserad rörelse att sprida misstro och hat mot minoritetsgrupper eller att locka nya medlemmar. Idag görs det mer effektivt via digitala kanaler.

Därmed har flygbladsutdelningar fått en annan funktion inom rörelsen. I NMR:s fall har propagandaspridningen varit ett sätt att hålla aktivisterna upptagna. I en valrörelse, där små partier inte har råd med dyra postutskick, blir det aktivisternas uppgift att förse väljarna med valmaterial. Och i den digitala eran

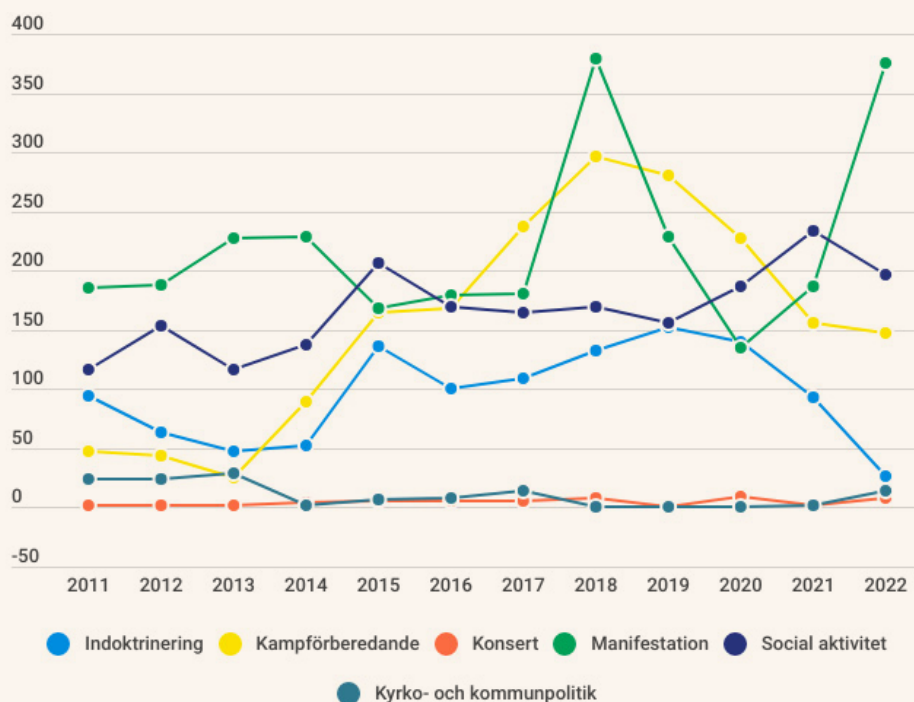
kan en flygbladsutdelning eller en aktion där aktivister hänger upp en banderoll generera innehåll till de digitala kanalerna. När mycket av tiden läggs på digital kommunikation blir den fysiska spridningen av propaganda också något för den som faktiskt vill "göra något" i den verkliga världen.

Om trenden fortsätter kommer med stor sannolikhet den omfattande propagandaspridningen avta, förutom i samband med val. Och därmed också antalet totala aktiviteter. Men det betyder inte nödvändigtvis att miljön som helhet minskar i kapacitet.

På jakt efter väljare

När det gäller andra typer av aktiviteter, som i de flesta fall kräver en större insats än propagandaspridning, ger NMR och AFS valsatsningar ett tydligt utslag i den insamlade datan. Antalet manifestationer, större demonstrationer eller när en grupp stäl-

5.5 Antal aktiviteter per typ, exklusive propagandaspridning 2011–2022

ler upp sig med flaggor och banderoller i det offentliga rummet, ökade under 2022, 375 jämfört med 187 året innan. (Tabell 5.5) Det är nästan exakt lika många manifestationer som kunde dokumenteras under valåret 2018.

Att arrangera torgmöten, eller ställa sig på torget för att möta och värva väljare är en central del av en valrörelse. Det tycks vara så att NMR, som trots allt fortfarande är den mest aktiva rasideologiska gruppen, till stor del fokuserade på den här typen av utåtriktad aktivism under 2022. För samtidigt som manifestationerna var fler än året innan så genomfördes färre sociala aktiviteter, 197 jämfört med 234 året innan. Det är värt att notera

” Organisationens ledning har vinnlagt sig om att medlemmar och aktivister ska vara insatta i, och övertygade om, nazismens ideologiska principer ”

att antalet sociala aktiviteter trots allt ligger på en relativt hög nivå jämfört med tidigare år. Det kan förklaras av att många av de mindre grupper som bildats under de senaste åren ägnar sig åt den typen av aktiviteter. Det rör sig om exempelvis middagar, vandringsturer eller utflykter.

Färre kurser om Hitlers principer

Aktivitetskategorin indoktrinering sjönk drastiskt i antal under 2022, 27 jämfört med 93 året innan. Det är det lägsta antalet indoktrineringsaktiviteter som dokumenterats sedan vår sammanställning började 2008. Till stor del har den här typen av aktivism bedrivits inom ramen för NMR:s interna skolning. Organisationens ledning har vinnlagt sig om att medlemmar och aktivister ska vara insatta i, och övertygade om, nazismens ideologiska principer. Nu, när NMR inte är en lika stor organisation, tycks den ideologiska skolningen ha avtagit, och därmed sjunker också det totala antalet sådana aktiviteter. En möjlig bidragande förklaring kan vara att ideologiskt material idag flödar och konsumeras i så pass stora volymer på extremhögerns sociala medier, exempelvis det relativt omodererade Telegram, att organisationer inte längre behöver tillhandahålla sådant material i lika hög utsträckning för att försäkra sig om aktivisters indoktrinering.

Även de kampförberedande aktiviteterna minskade, även om det var marginellt, till 147 jämfört med 156 året innan. Även detta går att härleda till NMR:s minskade kapacitet och dess fokus på valrörelsen. De kampförberedande aktiviteterna fyller två syften. Delvis kan gemensamma kampsportsträningar fungera som en social aktivitet som svetsar samman en grupp. Men i den rasideologiska miljön har träningen också ett ideologiskt och strategiskt syfte. Genom att bygga sin kropp och träna på att använda våld förbereder man sig på den våldsamma politiska strid som man anser vara nödvändig för att störta demokratin eller för att skada politiska motståndare.

Trots att NMR inte längre har samma förmåga att anordna den här typen av aktiviteter så sjönk inte antalet kampförberedande aktiviteter nämnvärt. Det kan förklaras av att flera mindre grupper har utvecklat egna lokala koncept för kampsportsträning.

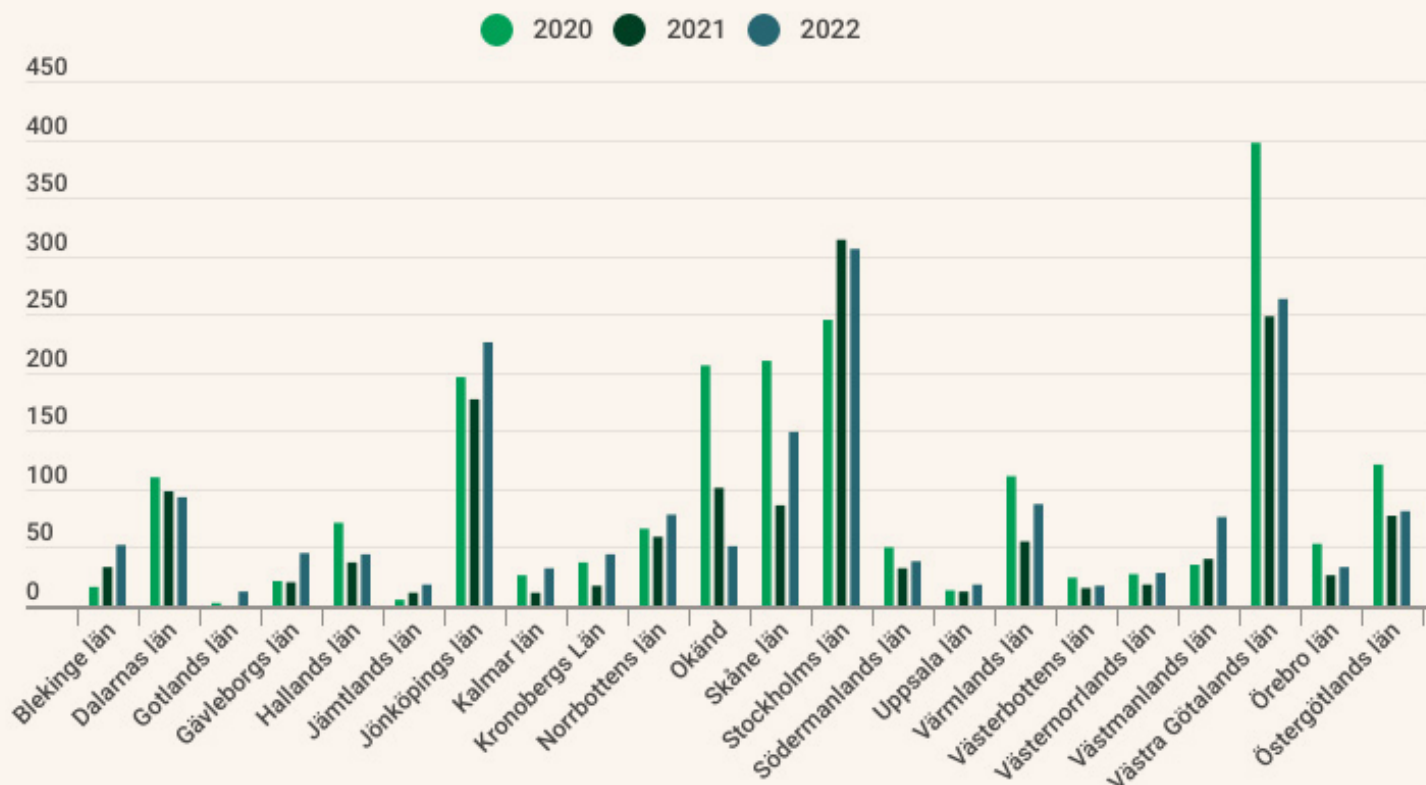
Vit makt-konserterna är tillbaka

De två kategorierna konsert och kyrko- och kommunpolitik ligger på fortsatt låga nivåer. I kyrkopolitiken har AFS under året tagit plats i Svenska kyrkans högst beslutande organ Kyrkomötet. Antalet konserter ökade från 2 under 2021 till 8 under 2022. Det tyder på att vit makt-konserter nu är tillbaka som en given del av den rasideologiska miljöns ekosystem, mycket tack vare slopade pandemirestriktioner.

Ökar i alla län utom två

Under 2022 ökade antalet aktiviteter i så gott som varje län. De enda undantagen var Stockholms län, 306 aktiviteter jämfört med 314 året innan, och Dalarnas län, 93 aktiviteter jämfört med 98 föregående år. (Tabell 5.6) Alltså marginella nedgångar. Den generella bilden är att uppgången i aktiviteter fördelas relativt jämt över landet. De län som sticker ut är Skåne län, 149 aktiviteter jämfört med 86 året innan, och Jönköpings län, 226 aktiviteter jämfört med 177 året innan. I båda länen är det framför allt NMR:s mobilisering i valet som dragit upp siffrorna. (Läs mer om antal aktiviteter per län och kommun i bilagan.)

5.6 Antal aktiviteter per län 2020–2022

6. Podcasts

SEDAN EXPO 2008 Började dokumentera fysiskt genomförda aktiviteter i Sveriges rasideologiska miljö har den digitala aktivismen fått en allt större betydelse för dess aktörer. För att komplettera bilden av miljöns verksamhet publicerar vi sedan 2021 också statistik och analys kring en viss del av denna digitala aktivism, nämligen användningen av podcasts.

Poddarna är långt ifrån den enda digitala aktivismen. Extremhögerns alternativmediasajter har exempelvis haft en viktig roll sedan många år tillbaka. Men poddutgivning ger en ändå en fingervisning på hur mycket tid och resurser en aktör väljer att prioritera på att föra ut sitt budskap online, istället för att exempelvis sprida propaganda på ett mer traditionellt sätt.

Podcasts som alternativmedia

De senaste åren har den rasideologiska miljön satsat alltmer på alternativmedia. Det speglar en strategisk idé inom extremhögern om att påverka samhället i första hand genom propaganda och aktivism i media, kultur och samhällsdebatt, en strategi som ibland kallas för *metapolitik*. Syftet är att först förändra kulturen i samhället, för att på så sätt skapa förutsättningar för att på sikt kunna vinna stöd för en rasideologiskt inriktad politik.

I Sverige är möjligheterna att bedriva medial verksamhet relativt goda även för små och extrema aktörer som de rasideologiska. Det offentliga mediestödet har försett exempelvis den högerextrema veckotidningen *Nya tider* med över 30 miljoner kronor i stöd sedan 2017. Även de närstående nyhetssajterna *Exakt24* och *Insikt24* har erhållit offentligt stöd.

Både YouTube och Facebook, som historiskt varit viktiga verktyg för extrema aktörer, har de senaste åren börjat stoppa en del av de konton som faller under plattformarnas policys mot hatfulla och extrema budskap. För svenska rasideologiska aktörer har det, i de sociala mediernas tidevarv, inneburit en utmaning. De egna tidningarna och nyhetssajterna har varit ett sätt att fortsätta nå ut. Ett annat har varit poddar.

Spotify – ett redskap för svenska högerextremister

Till skillnad från andra former av sociala media domineras inte podcast-världen av enskilda jätteplattformar såsom Facebook eller YouTube. Istället präglas marknaden av en mängd mindre

plattformar som varken avkrävs eller visar något meningsfullt intresse av att ta ansvar för innehållet på de poddar som tillgängliggörs. Spotify framstår som den enda riktigt stora spelaren bland poddplattformarna men hos dem kan rasideologiska grupper använda deras tjänster för att nå ut med sitt budskap. Det har därför varit relativt lätt för extrema aktörer att publicera och sprida sina poddar. Redan 2015 kunde Expo peka på att den svenska rasideologiska miljön fått upp ögonen för podcasts som ett sätt att nå ut.¹ Sedan dess har antalet poddar och antalet publicerade timmar av innehåll ökat lavinartat.

De svenska rasideologiska aktörernas poddar sprider konspirationsteorier och rasistisk och högerextrem propaganda. Det politiska budskapet är i hög grad uppblandat med skenbart harmlösa samtalsämnen som livsstil, hälsa och sport. Alla poddar som produceras av miljön är inte uppenbart aktivistiska utan framställs ofta försåtligt som all dagliga. Syftet är att normalisera avsändaren och dess extrema budskap, och att upprätta och bibehålla en långsiktig publik.

Ulv i fårakläder-strategi

Det är en ulv i fårakläder-strategi som lämpar sig väl för mainstreamplattformen Spotify. År 2021 fann Expo att en tredjedel av den rasideologiska miljös poddar fanns tillgängliga på Spotify. Detta förhållande var i princip oförändrat för 2022, då 10 av de 30 aktiva poddar som ingår i vår sammanställning har funnits tillgängliga på Spotify, de flesta producerade av Det fria Sverige (DFS), men även exempelvis den antisemitiska konspirationsteoretikern Ingrid Carlqvists podd *Ingrid & Maria*.

Förutom Spotify använder sig den rasideologiska miljön av det övriga utbudet av poddplattformar för att publicera sitt innehåll, såsom Spreaker, Google Podcasts och Apple Podcasts, med flera.

Vissa av dessa plattformar har regler mot att sprida hat och rasism genom deras tjänster, men det tycks inte utgöra något hinder i praktiken för aktörer i den rasideologiska miljön.

Nordiska motståndsrörelsen använder sig, i likhet med andra mer extrema grupper, av sin egen sajt och tjänsten Peertube för att publicera sina poddar, detta efter att ha blivit utsparkade från plattformen Spreaker. Detta gör dem något mindre tillgängliga än exempelvis poddarna från DFS, som ofta återfinns på mainstream-plattformar som Spotify.

Flexibelt format

Podcasts är ett flexibelt format och olika rasideologiska aktörer använder det på olika sätt. Nordiska motståndsrörelsen har exempelvis inte samma ambition som DFS att framstå som vardagliga och familjevänliga. Organisationen använder snarare sina poddar till att binda samman sin transnationella skara

Flera rasideologiska aktörers poddar finns idag att lyssna på via Spotify. En av dem är podden Ingrid och Maria, med den antisemitiska konspirationsteoretikern Ingrid Carlqvist.

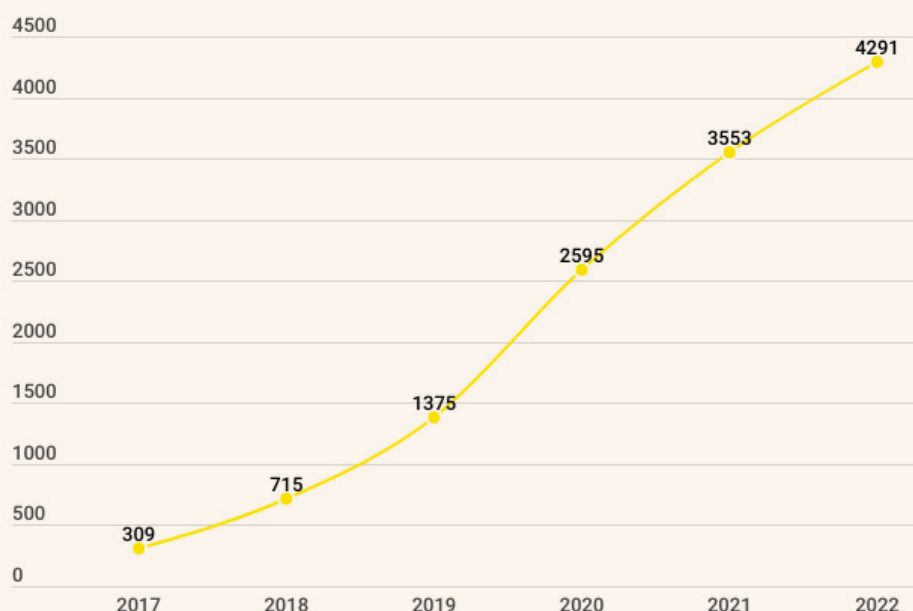
av medlemmar och sympatisörer inom Norden. Via poddarna kan NMR också nå ut till och inspirera anhängare i bland annat Nordamerika, där organisationen uppfattas som ett föredöme av delar av vit makt-miljön. Flera inflytelserika amerikanska aktivister har gästade NMR:s poddar för att utbyta tankar om aktivism och politik. Den växande användningen av podcasts inom den rasideologiska miljön speglar också den heterogenisering av miljön som vi noterar i denna och tidigare årsrapporter. NMR:s dominans under andra hälften av 00-talet har luckrats upp. Samtidigt har fler aktörer tagit plats för att tävla om aktivisters och anhängares lojalitet och uppmärksamhet.

Färre poddar under 2022

Expo har inom ramen för vår omvärldsbevakning och research noterat och tagit del av podcasts som drivs av personer inom den rasideologiska och högerextrema miljön. Det är alltså avsändaren, inte innehållet, som avgör om den kommer med i sammanställningen.

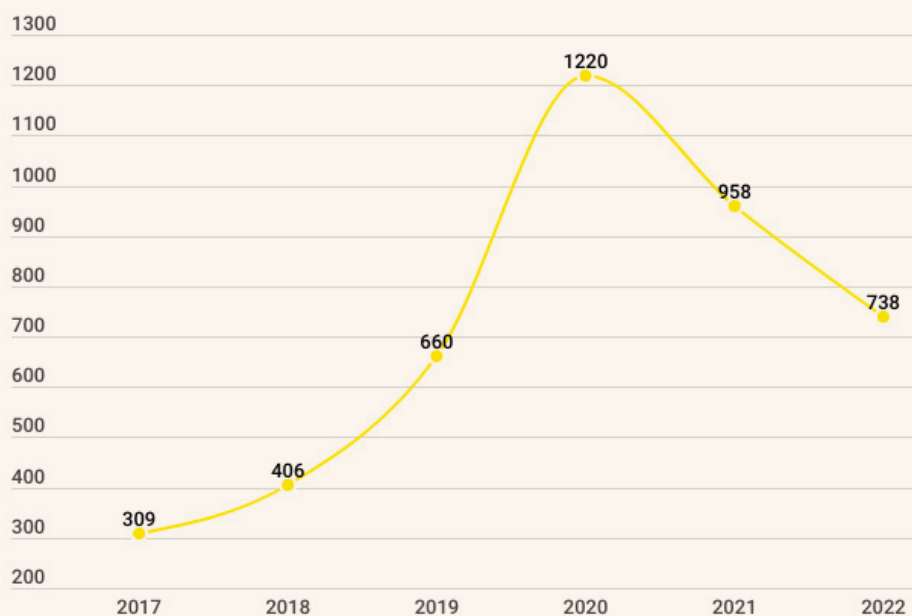
Det är av flera skäl svårt att beräkna med precision hur många timmar av innehåll som publicerats i podcastformat av den rasideologiska miljön i Sverige de senaste åren. Antalet avsnitt och klipp (i sig en siffra som måste behandlas med försiktighet) ger oss dock en fingervisning. En enkel siffra på antal publiceringar kan lätt bli missvisande eftersom längden på olika avsnitt av podcasts varierar kraftigt. Förenklat kan dock sägas att avsnitten i fråga tenderar att vara från cirka en till två timmar långa, vilket ger vid handen att tusentals timmar av innehåll publicerats av de rasideologiska aktörerna i Sverige de senaste åren (Tabell 6.1). Uppskattningsvis publicerades över 700 timmar innehåll av miljön under 2022 (Tabell 6.2).

År 2022 noterade vi 30 aktiva podcasts producerade av svenska

6.1 Ackumulerat antal publicerade avsnitt av svenska rasideologiska aktörers poddar, 2017–2022

6.2 Antal publiceringar av svenska rasideologiska aktörers poddar per år, 2017–2022

rasideologiska aktörer, ett något lägre antal än under pandemiåren, 2020–2021 (Tabell 6.3). Minskningen kan förstås i ljuset av att traditionella former av aktivism åter är möjliga, och konkurrerar med digital aktivism i högre utsträckning, när social distansering och smittskyddsrestriktioner inte längre gäller. Motsvarande logik torde förklara minskningen i antalet publiceringar från de rasideologiska aktörernas podcasts jämfört med tidigare år (Tabell 6.2).

6.3 Antal av svenska rasideologiska aktörers aktiva poddar per år, 2017–2022

Det fria Sveriges medieplattform Svegot ligger bland annat bakom podden På gamla och nya stigar, en historiepodd på Spotify med ett ”nationalistiskt, allmäneuropeiskt och konservativt perspektiv.”

Flera nya poddar

Av de 30 aktiva poddarna under 2022 var fem (ca 16 procent) nystartade, medan de övriga funnits i flera år. Denna andel är snarlik motsvarande för 2021, då 12 procent av de aktiva poddarna var nystartade. Det tyder på att poddarna långt ifrån spelat ut sin roll som kanal för den rasideologiska miljön. Även om en del poddar somnade in under 2022, så tillkom alltså nya.

Åtminstone 18 av 30 av poddarna var fortsatt aktiva i början på 2023, medan nio av dem (30 procent) inte i nuläget publicerat några avsnitt sedan första halvåret 2022.

Sju av poddarna är producerade av Det fria Sverige (DFS), och tio av Nordiska motståndsrörelsen (NMR).

Tio av poddarna (33 procent) är tillgängliga på Spotify.

7. Grupperna

Nordiska motståndsrörelsen

Det fria Sverige

Alternativ för Sverige

Nätverket

Gym XIV

Stram Kurs/Rasmus Paludan

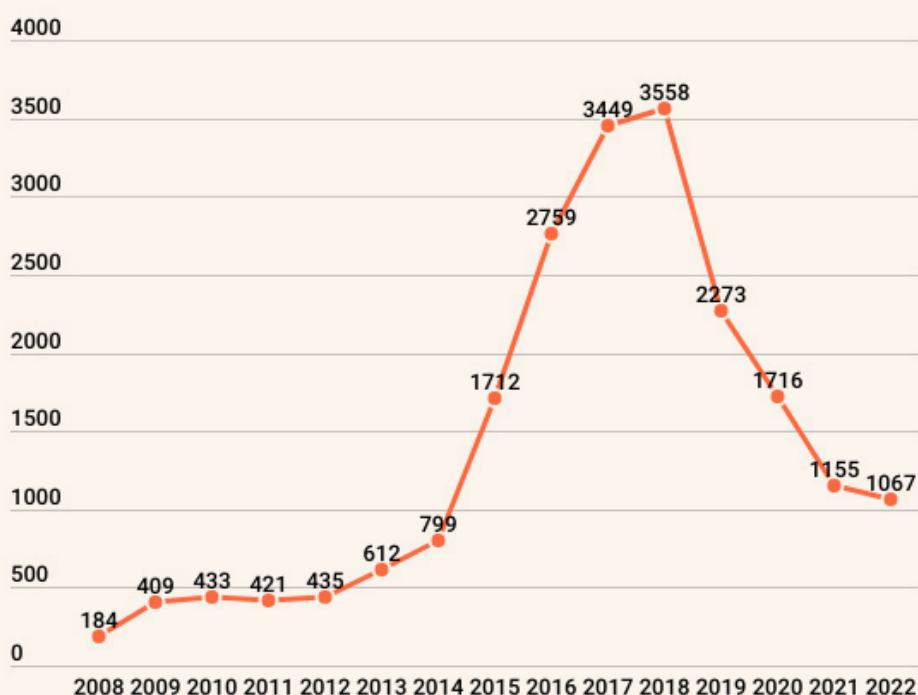
Nordiska motståndsrörelsen (NMR)

Nordiska motståndsrörelsen (NMR) är Sveriges och Nordens ledande nazistiska gruppering. Organisationen bildades 1997 under namnet Svenska motståndsrörelsen (SMR) som en utbyggnad av organisationen Nationell ungdom. NMR:s uttalade politiska målsättning är att genomföra en revolution och störta det demokratiska samhället för att ersätta det med en nazistisk diktatur som innefattar Sverige och våra nordiska grannländer.

NMR är en hierarkisk organisation som i Sverige är indelad i åtta olika regioner, så kallade "nästen". Nästens aktiva medlemmar sammankallas regelbundet till interna möten och utåtriktade aktiviteter. Organisationen arbetar systematiskt för att infoga sina medlemmar i en sektliknande gemenskap genom socialt umgänge, fördjupning i nazistiska och rasideologiska läror, och att sysselsätta dem med återkommande uppdrag som propagandaspridning och offentlig aktivism.

NMR mobiliseringsförmåga och aktivitetsnivå har varierat kraftigt under åren och i olika delar av landet. I tider då organisationen var större behövde ofta nästena delas in i mindre så kallade kampgrupper, men eftersom NMR tappat många medlemmar de senaste åren har indelningen idag på många håll spelat ut sin roll.

Sedan 2015 leds NMR av Simon Lindberg som har en lång bakgrund i den högerextrema miljön.

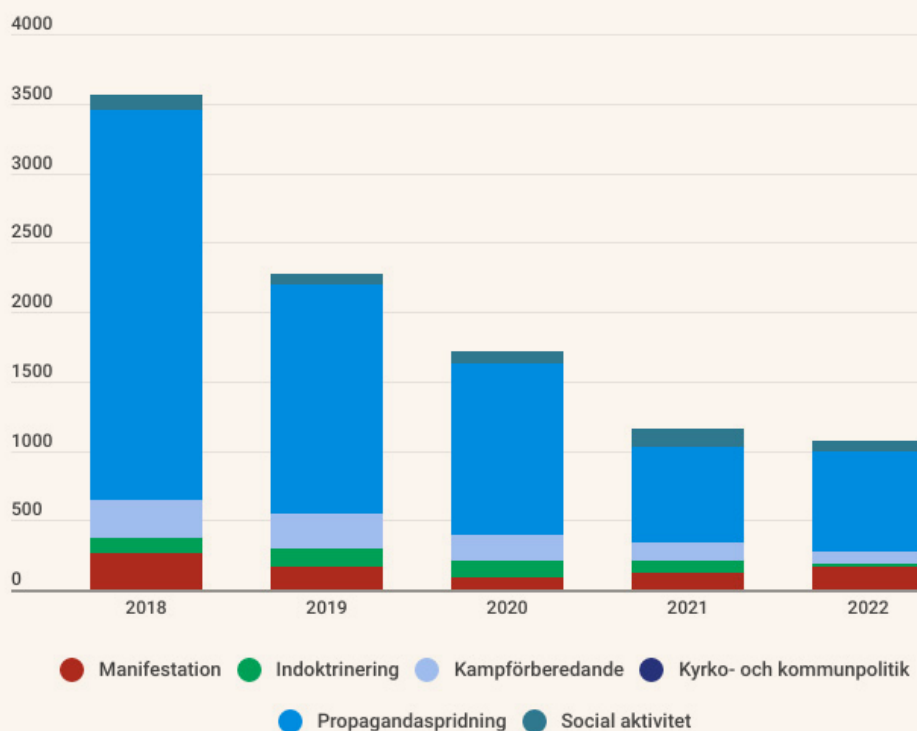
7.1.1 Antal aktiviteter utförd av NMR/SMR 2008–2022

Året som gått

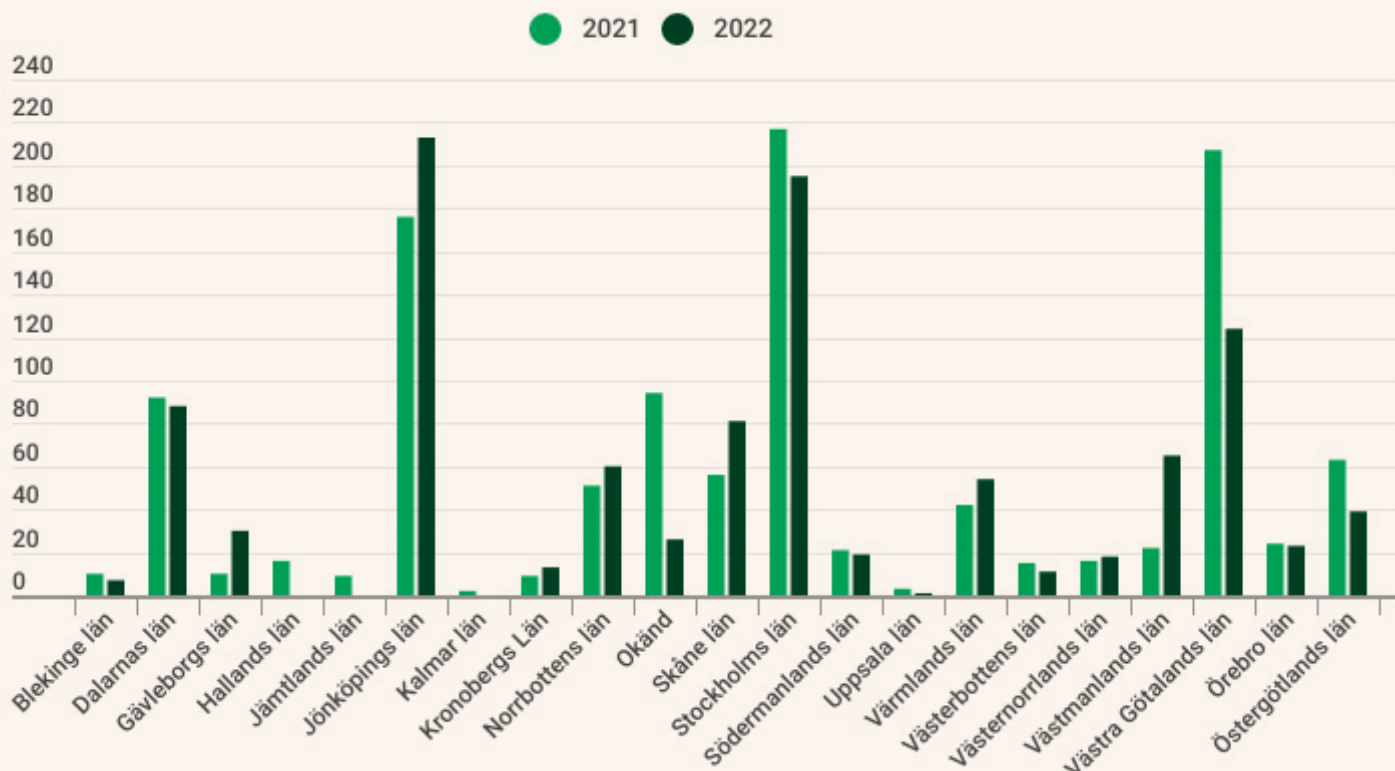
Trots valåret misslyckades NMR med att bryta sin negativa trend. För fjärde året i rad minskade NMR:s aktiviteter i antal. Valår brukar innebära en ökad aktivitet i de högerextrema organisationer som upplever att de har vind i seglen. Så var det för NMR under 2018 då organisationen hade betydligt fler aktivister och stora förhoppningar på att vinna kommunala mandat. Det året genomförde NMR 3 558 aktiviteter av totalt 3 938 dokumenterade aktiviteter i miljön som helhet.

När NMR gick till val fyra år senare var det med en kraftigt nedsatt mobiliseringsförmåga. Trots valåret lyfte inte aktivitetsnivån, den minskade till och med något, från 1 155 aktiviteter under 2021, till 1 067 året därpå. De typer av aktiviteter som vanligtvis ökar under ett valår var fler även under valåret 2022, men ökningen var relativt liten. Manifestationerna ökade från 123 under 2021 till 164 under 2022, vilket bör ses som ett resultat av den valsatsning som genomfördes i Ludvika, Vetlanda, Örkelljunga och Munkedal. Även propagandaspridningarna ökade något, från 688 under 2021 till 723 under 2022.

Ökningen i manifestationer och propagandaspridning tycks ha skett på bekostnad av övrig aktivitet. Antalet tillfällen med föredrag, studiecirkel och andra former av intern skolning minskade från 80 till 18 aktiviteter. De sociala aktiviteterna minskade från 133 år 2021 till 67 år 2022. Ännu mer anmärkningsvärt är att de kampförberedande aktiviteterna minskade från 131 till 94, detta trots att NMR satt upp målet att utveckla sin tränings- och kampsportsverksamhet.

7.1.2 Aktiviteter utförda av NMR per typ, 2018–2022

7.1.3 Antal aktiviteter för NMR per län 2021–2022

NMR backade kraftigt i Västra Götaland, från 207 aktiviteter under 2021 till 124 under 2022, detta trots valkampanjen i Munkedals kommun. Aktivitetsnivån gick också kraftigt ner i Östergötland, från 63 aktiviteter under 2021 till 39 aktiviteter under 2022. I Hallands, Jämtlands och Kalmar län noterades inte en enda aktivitet.

NMR ökade tydligt i Skåne län och Jönköpings län, som ett resultat av de lokala valkampanjerna i Örkelljunga och Vetlanda. I Gävleborg, Västmanland och Värmland noterades också en ökning i aktivitet.

Aktivitetsnivån var relativt stabil i Dalarna, Örebro, Västernorrland, Stockholm, Norrbotten, Kronoberg och Södermanland.

Rysslands krig Ukraina – ett ”broderkrig”

För NMR blev Rysslands krig i Ukraina, likt coronapandemin, en splittrande fråga. Ledningen beskrev kriget i Ukraina som en besvärlig fråga för organisationen eftersom medlemmarnas åsikter går isär, precis som i covidfrågan.

”Organisationens syfte blir dels att verka som en enande faktor mellan de olika meningarna, eller i det minsta få det att framstå som vi är enade utåt sett”, skrev riksrådet i en kommuniké.

Medlemmarna avråddes från att donera pengar till den ena eller andra sidan och uppmanades att fokusera sitt engagemang i Sverige.

NMR har i en lång rad artiklar upprepat Kremels narrativ om att det är Nato och USA som provocerat fram kriget. Ukrainas befolkning ses och beskrivs som offer i en konflikt mellan Ryssland och Nato. NMR talar gärna om ett ”broderkrig”, men beskriver styret i Ukraina som Västs marionetter.

Chefredaktören för NMR:s nyhetssajt Nordfront sammanfattade i Mars 2022 sin syn på kriget:

Ukrainska armén har nationalistiska förband och soldater, men de krigar alltså under ledning av en judisk president och före detta komiker som öppet vill gå med i både EU och Nato. Ryska armén pratar om att skydda etniska ryssar från ett pågående folkmord, men det är mest propaganda och det huvudsakliga motivet bakom Rysslands krigföring är ju den geopolitiska maktkampen som uppstått då Nato trängt in i land efter land i Rysslands närområde.¹

Glesare i NMR-leden

NMR:s demonstrationer under åren 2016–2018 har av både NMR-aktiva och bedömare beskrivits som styrkedemonstrationer där organisationen samlade mellan 300–700 medlemmar och sympatisörer. De demonstrationer som organisationen anordnade under 2022 kan omvänt betraktas som en slags svaghetsdemonstrationer. Den ena genomfördes i Lysekil i april. Ett trettiotal aktivister deltog. För att samla den relativt lilla skaran behövde alla regionala avdelningar utom en mobiliseras, Näste 6, som täcker Västerbotten och Norrbotten.

I oktober genomfördes en liknande demonstration i Oslo där omkring 35 aktivister deltog. Åtminstone 26 av dem var svenskar, från samtliga nästen utom Näste 6. Demonstrationen belyser också NMR:s

Nordiska motståndsrörelsen bedrev valrörelse i motvind. När partiet hade torgmöte i Ludvika den 1 maj 2022 samlades en handfull anhängare för att lyssna på ledaren Simon Lindbergs tal.

BILD: MICKAN PALMQVIST

” NMR har gjort sig kända för att ha våldsamma aktivister och för sin hets mot minoriteter. ”

svaga mobiliseringsförmåga i våra grannländer. Endast fyra av de identifierade aktivisterna var norrmän och fyra kom från Danmark.

Expo kunde tillsammans med vår norska samarbetspartner Filter Nyheter avslöja att en av de svenska aktivisterna kandiderade för SD i valet 2022.²

Minskat stöd i valet

I riksdagsvalet fick NMR 847 röster (0,01%), mindre än hälften så många röster som partiet lockade i valet 2018. Då valde 2 106 personer (0,03%) att lägga sin röst på NMR.

I valet till kommunfullmäktige i Ludvika vann NMR 144 röster (0,88%), en minskning från valet 2018 då NMR vann 219 röster (1,27%). I Vetlanda fick organisationen 28 röster (0,16%). I Munkedal, där NMR kandiderade för första gången, vann de endast åtta röster (0,12%).

Internationella kontakter

Under 2022 utökade NMR sitt internationella kontaktnät. En av NMR:s aktivister, som driver organisationens engelspråkiga podcast Nordic Frontier, deltog den 29 oktober vid den ledande brittiska högerextrema organisationen Patriotic Alternatives nationella konferens.³

Den polska högerextrema så kallade självständighetsmarschen har länge haft svenska kopplingar. Den numera nedlagda gruppen Nordisk ungdom deltog under flera år i marschen och deras ledare höll vid ett par tillfällen tal för de samlade demonstranterna. Under marschen 2022 hade NMR en mångårig aktivist och fotograf på plats.

Hets och våldsdåd

NMR har gjort sig kända för att ha våldsamma aktivister och för sin hets mot minoriteter. Under 2022 fortsatte samma mönster. I december dömdes två ansvariga utgivare för hets mot folkgrupp för material som spridits på NMR:s nyhetssajt respektive organisationshemsida.⁴

I oktober 2022 dömdes två av partiets kandidater i valet till Örskelljunga kommunfullmäktige för misshandel. På natten innan valdagen attackerade de två NMR-företrädarna två unga personer, en man och en kvinna. En av NMR-männen dömdes för att ha knuffat en tonårsflicka till marken och sedan fortsatt misshandla henne med sparkar och slag. Den andre dömdes för att

ha sparkat och därefter kört på en ung man med en bil. I februari 2023 väcktes åtal mot en av NMR-företrädarna och ytterligare en aktivist i organisationen för ytterligare en misshandel mot en tonårspojke som ska ha ägt rum den 4 september i Örkelljunga.⁵

Prognos 2023

NMR deltog i januari 2023 i den nazistiska gruppen Gym XIV:s sammankomst i Deje i Värmland, där fristående initiativ inom den rasideologiska miljön samlas för gemensam träning, sociala aktiviteter och föredrag. NMR:s sidoprojekt, träningspodcasten Bellum, representerade NMR på plats. Det förstärker bilden av att NMR nu alltmer funnit sig i rollen som en organisation bland andra i dagens högerextrema landskap, och att de låter sina nischade sidoprojekt ta en mer framträdande roll i samarbeten med andra.

2019 fastslog NMR ett antal femårsmål. Trots att ambitionerna skrivits ner ser organisationen ut att ha svårt att lyckas nå sina mål. Flera av målsättningarna framstår som orealistiska i ljuset av att NMR har svårt att bryta den negativa utvecklingen sedan valfaskot 2018.

NMR ska skapa en ”stabil inkomst åt organisationen”. För detta behövs enligt NMR ”fler aktiva webbshops, fler företag som kontrolleras av medlemmar, mer producerande verksamhet av olika slag”. NMR ska också ställa om sin propagandaverksamhet och etablera ”dagligt sänd nyhetsradio och/eller nyhets-teve”, vilket går i linje med resten av miljöns fokus på ökad opinionsbildning.

Organisationen har behållit ett antal mål där de samtidigt tillfört brasklappen att det kan bli svårt att nå hela vägen. De ska bland annat ha ”en offentlig lokal i flertalet nästen” och etablera en ”regelbunden föredragsverksamhet öppen för allmänheten”. NMR ska också ha ”utökat medlemsantalet till det tredubbla”. Utifrån organisationens nuvarande status är det svårt att se hur ledningen ska lyckas sina mål. Samtidigt visade NMR under 2022 att gruppen trots att de minskat i styrka fortfarande utgör ett våldshot och att de har kapacitet att fortsätta sprida grov rasism och hets mot minoriteter.

1. Martin Saxlind, ”Om kriget i Ukraina”, *Nordfront*, 3 mars 2022, [Arkiverad 14 april 2022] <https://archive.ph/PNE4N> [2023-02-21]

2. <https://expo.se/2022/11/har-deltar-sd-kandidaten-i-helgens-nmr-upplopp>

3. <https://hopenothate.org.uk/2022/11/28/national-socialising-patriotic-alternative-and-the-militant-nordic-resistance-movement/>

4 Anders Dalsbro, ”Utgivare på två av nazistiska NMR:s sajter döms för hets”, *Expo* 16 december 2022. <https://expo.se/2022/12/utgivare-pa-nmrs-sajter-doms-for-hets> [2023-02-21]

5. Stämningsansökan i mål B 7380-22 vid Helsingborgs tingsrätt, Åklagarmyndigheten 2023-02-17.

Det fria Sverige (DFS)

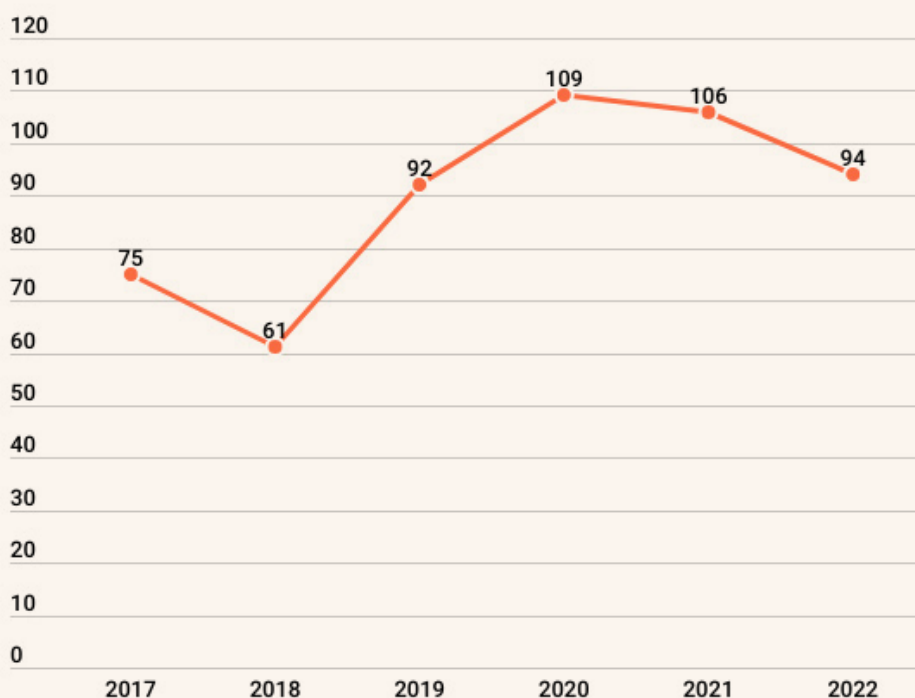
Det fria Sverige (DFS) är en förening med syfte att bygga en social och kulturell gemenskap kring rasideologiska idéer. Verksamhetens två huvudsakliga ben är opinionsbildning genom podcasts och skrifter, samt etablerandet av sociala center. Under år 2018 samlade DFS medlemmar ihop över en miljon kronor till ett köp av en fastighet i Älgårås i Töreboda kommun. Den gamla industrilokalen, som döptes till Svenskarnas hus, är idag en fast gemensam punkt för föreningens medlemmar.

DFS leds av Dan Eriksson och Magnus Söderman, båda med en lång bakgrund inom nazistiska och rasideologiska organisationer. Dan Eriksson har bakgrund i Nationaldemokraterna, Info-14 och Svenskarnas parti. Magnus Söderman har tidigare varit Svenska motståndsrörelsens ideolog (som idag kallar sig Nordiska motståndsrörelsen) och har efter det varit verksam i Svenskarnas parti.

Året som gått

DFS har sedan 2019 bibehållit en stabil aktivitetsnivå med strax över hundra dokumenterade aktiviteter årligen. Under 2022 dokumenterades 94 aktiviteter jämfört med 106 aktiviteter under 2021. Flest aktiviteter genomfördes i Västra Götaland (38), där föreningens lokal finns, följt av Skåne (17). Precis som tidigare år utgjordes en majoritet av aktiviteterna (58) av sociala aktiviteter.

7.2.1 Antal aktiviteter utförda av DFS 2017–2022

Skattesmäll

2022 var ett tärande år för DFS. På ett medlemsmöte i december talade föreningens ordförande om de ”svåra prövningar” organisationen tvingats genomgå. Först sade tryckeriet som DFS länge använt sig av upp samarbetet med organisationen. Därefter valde försäkringsbolaget att avsluta försäkringen för DFS lokal, Svenskarnas hus. Detta ledde till att huset stod oförsäkrat en tid medan föreningen letade efter ett nytt bolag som var villigt att försäkra huset.

En tid senare meddelade Skatteverket att de inlett en revision av föreningens verksamhet under perioden 2020–2022. DFS hade missat att betala moms på tjänster som köpts från utlandet. Föreningen hade också missat förmånsbeskattningen för medlemmar som skrivit texter eller arbetat ideellt med huset och bjudits på mat. För att täcka kostnaderna och skydda huset ”från Skatteverkets klor” startade DFS i slutet av 2022 Vinterhjälpen, vars mål är att samla in 250 000 kronor. I skrivande stund ser de ut att ha samlat in ungefär hälften.¹

Tappar lokala grupper

Som en del av sin vision om en ”frihetlig nationalism” har DFS sedan starten uttryckt ambitionen att locka fristående initiativ och lokala och regionala nätverk till sin sfär. Trots att trenden med fristående grupper och nätverk blivit allt mer framträdande inom den rasideologiska miljön under det gångna året, tycks DFS tycks ha svårigheter att locka till sig de lokala initiativ som finns runt om i landet. Istället är det Ludvig Delin och hans konkurrerande organisation Gym XIV som intagit rollen som samlingspunkt för fristående grupperingar. År 2021 tvingades Delin lämna rollen som medlemsansvarig och drivande bakom DFS satsning på träning. Sedan dess har han återkommande kritiserat föreningen och knutit till sig grupper som tidigare stått nära Det fria Sverige. Både gymmet Vigridsvallen i Göteborg och grupperingen Tvåsaxe i Borås ingår nu i Gym XIV:s nätverk, trots att grupperna drivs av personer som åtminstone tidigare varit kopplade till Det fria Sverige.

Varnar för splittring

Precis som för resten av den rasideologiska miljöns aktörer har även DFS haft svårt att navigera i relation till Rysslands krig i Ukraina. DFS framhåller att de inte vill ta ställning för någon part i konflikten. Ledningen uttrycker förståelse för att Ryssland agerar mot vad de ser som ett hot från Nato. Ett Nato som DFS beskriver som ”globalistiskt” och som nedsättande kallas för en del av ”Globohomo”, en term som används av extremhögern för att beteckna vad de menar är ett degenererat västerländskt etablissemang. Samtidigt riktar DFS en tydligare kritik mot Ryssland än vad exempelvis NMR gör.

Organisationen försöker få sina medlemmar att rikta sin energi åt andra frågor. Att ta ställning för den ena eller andra sidan i kriget beskrivs som ett slöseri med tid.

DFS:s ordförande Dan Eriksson påminde i ett avsnitt av gruppens podcast Radio Svegot i april om konflikterna som uppstod inom den högerextrema miljön i samband med Rysslands invasion av Krim 2014. Eriksson varnade för att kriget åter ska splittra miljön i en anti-ukrainsk och en anti-rysk sida. I stället för att välja sida ska man lägga energin på ”de fria svenskarnas överlevnad och försvarsvilja”.²

Dan Eriksson är också ordförande för Europa Terra Nostra (ETN), en samarbetsorganisation för europeiska högerextremister. Organisationen är registrerad i Sverige och har sitt säte i DFS lokal i Töreboda kommun. Det gör frågan om kriget i Ukraina än mer svår att hantera. I organisationen ingår det tyska högerextrema partiet NPD, som på sin hemsida gett sitt stöd till Ryssland och ensidigt pekat ut Nato som den aktör som bär skulden i kriget. Den 24 februari, dagen då Ryssland invaderade Ukraina, publicerades en kommentar på ETN:s sajt undertecknad av Dan Eriksson tillsammans med den tyska NPD-företrädaren Sascha

Roßmüller och den serbiske högerextremisten Stefan Brakus. Texten manar till ”samarbete istället för eskalering” och riktar en uppmaning till folket i Ukraina:

”För europeiska befolkningar under attack måste den högsta prioriteringen vara fred, inte ideologiska debatter eller konflikt. Det krävs en vilja att pragmatiskt prioritera lösningar snarare än att skapa ytterligare problem.”³

Ingenstans i texten fördömdes Rysslands invasion. En månad in i det fullskaliga kriget började DFS justera sin position. Kritiken mot Nato tonades ner och fördömandena mot Ryssland blev tydligare. Organisationens svängning är en del av en självkritisk diskussion som DFS driver på. Enligt Eriksson har extremhögern en tendens att reflexmässigt ställa sig i opposition till den rådande ordningen, vilket gör att man i vissa fall hamnar onödigt långt från allmänheten i sina ställningstaganden i aktuella frågor.

Propaganda från den rasideologiska organisationen Det fria Sverige (DFS).

Prognos 2023

DFS kommer att fortsätta försöka locka in olika lokala initiativ i sin sfär, nu med hårdare konkurrens från nätverket runt Gym XIV i värmländska Deje. Samtidigt hoppas föreningen kunna vinna ett lokalt förtroende och på det sättet börja kunna påverka sitt lokalsamhälle. I januari 2023 startade DFS upp ett ”trygghetsinitiativ” i Älgårås, där föreningens lokal Svenskarnas hus ligger. Fokus ligger på nattvandringar som arrangeras av de få aktiva DFS-medlemmarna på plats, i vissa fall med stöd av ditresta medlemmar från andra delar av Sverige. Initiativet har fått stöd av en lokal företrädare för Sverigedemokraterna.⁴ Föreningen har en ambition att fortsätta verksamheten under året och hoppas på det sättet att kunna visa upp att deras koncept om lokal organisering fungerar även i praktiken.

1. Det fria Sverige, ”Ge en gåva till vinterhjälpen”, 21 februari 2023, <https://detfriasverige.se/> [2023-02-21]

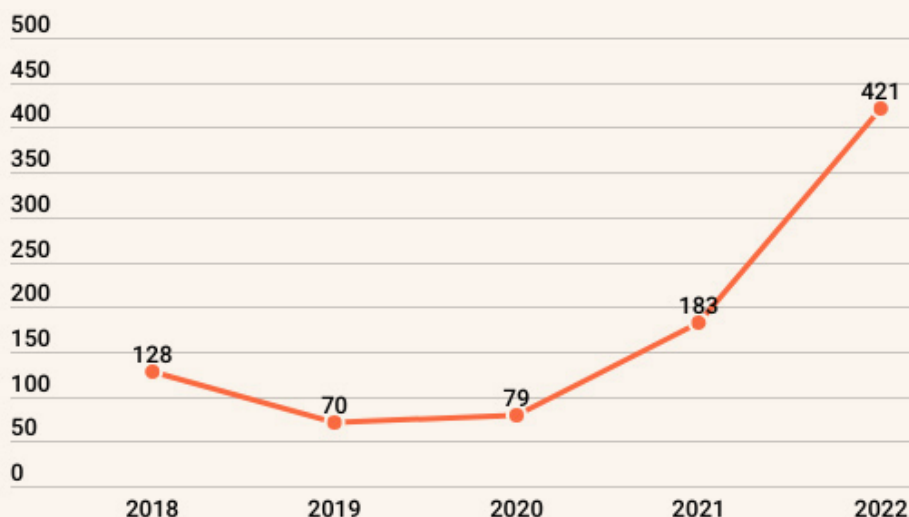
2. Radio Svegot, ”Bör Sverige gå med i Nato?”, podcast, 14 april 2022. Europa Terra Nostra, ”Official Statement: Cooperation instead of Escalation!”, Europa Terra Nostra, 22 februari 2022 [Arkiverad 25 februari 2022], <https://archive.ph/hpBMd> [2023-02-21]

3. Hedwig Gordon, ”SD-topp visar stöd för högerextrem aktivism”, *Expo*, 17 februari 2023, <https://expo.se/2023/02/sd-topp-visar-stod-for-hogerextrem-aktivism> [2023-02-22]

Alternativ för Sverige (AFS)

Alternativ för Sverige (AFS) bildades våren 2018 av Gustav Kasselstrand och andra personer som tidigare haft ledande roller i Sverigedemokraternas ungdomsförbund, SDU. Flertalet av AFS:s grundare blev under 2015 uteslutna ur SD. Uteslutningen motiverades bland annat med dessa personers kontakter med nyfascister. AFS förkastar Sverigedemokraternas idé om en ”öppen svenskhet” och sprider budskap om att det pågår ett ”folkutbyte”, en central uppfattning inom den rasideologiska miljön.¹ Flera av partiets aktivister och företrädare sprider regelbundet antisemitiska och pronazistiska inlägg på sociala medier och är engagerade i olika högerextrema medieprojekt. Flera av partiets aktivister och kandidater i valet 2022 har också kopplingar till andra rasideologiska organisationer, däribland Det fria Sverige och Nätverket.

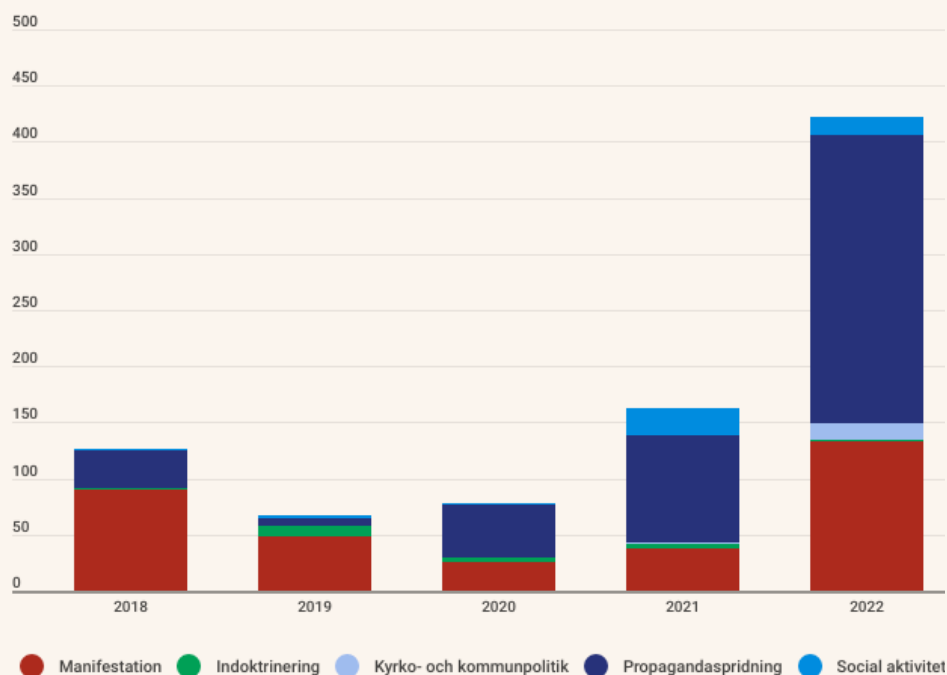
7.3.1 Antal aktiviteter utförda av AFS 2018–2022

Året som gått

Alternativ för Sverige hade en tydlig uppgång i antalet aktiviteter under året 2022, från 183 aktiviteter under 2021 till 421. (Tabell 7.3.1) Uppgången ska förstås som ett resultat av partiets valrörelse under året. Uppgången i aktiviteter syntes särskilt i och omkring de kommuner som partiet kandiderade i under valet 2022. De vanligast förekommande typerna av aktiviteter var propagandaspridning, 257, följt av manifestationer, 133. (Tabell 7.3.2.) Aktiviteterna inkluderar också ett antal möten i Kyrkomötet samt i stiftsfullmäktige i Stockholm, Göteborg och Visby som följd av partiets resultat i Kyrkovalet 2021. I dessa församlingar har AFS inte skapat några större rubriker under året. I Kyrkomötet har partiet bland annat motionerat om att den nationalistiska psalmen Fädernas kyrka ska återföras till psalmboken, velat tillsätta en så kallad kriskommitté med uppgift att analysera orsakerna till Svenska kyrkans minskande medlemstal och lagt fram en motion om att kyrkan omprövar sitt ställningstagande gällande FN:s Agenda 2030.

7.3.2 Aktiviteter utförda av AFS per typ, 2018–2022

Ungerska och tyska gäster

Under året har partiet fortsatt etablera kontakter och underhållit sina internationella nätverk. Under sommaren besökte partiets riksdagskandidat Andreas Feymark Ungern och medverkade i ett panelsamtal tillsammans med personer från Ungerska Vårt hemland, nederländska Forum för demokrati, Alternativ för Tyskland och Väckelsepartiet (Vazrazhdane) från Bulgarien.

Under AFS valupptakt i augusti talade representanter från Alternativ för Tyskland och Ungerska Vårt hemland.² I samband med det internationella besöket arrangerade AFS även en visning i riksdagen för sina gäster med hjälp av riksdagsledamoten Roger Richthoff (som vid tidpunkten lämnat SD och uttalat stöd för AFS).

Misslyckat val

Förra årets stora fokus för AFS var valet i september. I valet 2018 hade AFS stora förhoppningar om att klara fyraprocentsspärren till riksdagen, samtidigt som man valde att inte kandidera i några kommuner eller regioner. Partiet fick nöja sig med 20 290 röster, motsvarande 0,31 procent, i riksdagsvalet. Troligen hade partiet tagit lärdom av misslyckandet inför valet 2022 och valde istället en målsättning om att vinna en procent av rösterna till riksdagen – detta för att i valet 2026 kunna få valsedlar upptryckta gratis. Partiet backade dock och fick 16 646 röster i riksdagsvalet, vilket motsvarar ett stöd på 0,26 procent. AFS kandiderade också i ett femtiotal kommuner men vann inga kommunala mandat.

Partiets valrörelse rönt ingen större uppmärksamhet och valturnéernas möten och manifestationer hölls för förhållandevis glesa åskådarskaror. Partiets budskap i valet var på det stora hela en kopia av valet 2018. Sverige beskrevs då som nu i mörka ordalag, ett land i förfall invaderat av främlingar och invandrare och

”Alternativ för Sverige hade under valrörelsen stora svårigheter att motivera väljare att rösta på deras parti istället för Sverigedemokraterna, inte minst med tanke på att SD antagit en tuffare hållning i migrationsfrågor ”

med ett så kallat ”folkutbyte” i antågande. AFS lösning på detta är, likt 2018, ett totalstopp för all asylrelaterad invandring och att verkställa ett omfattande och tvingande återvändningsprogram. Partiet förde också fram att ett starkt valresultat för Alternativ för Sverige skulle leda till att partiet fick större möjligheter att forma den politiska debatten.³

”Stödröster på SD”

I ett klipp på YouTube efter valnatten förklarade partiledaren Gustav Kasselstrand att de låga siffrorna i riksdagsvalet inte berodde på att partiet agerat fel eller taktiskt oklokt. I stället påtalade han att det var jämnt mellan blocken och att SD rusade i opinionen sista månaden, vilket lockade AFS-väljare att stödrösta på SD framför AFS. För att bibehålla AFS relevans varnade Kasselstrand för att SD skulle komma att göra väljare besvikna. I en tweet från partiets officiella konto tog partiet samtidigt åt sig äran för maktskiftet och skrev att det var AFS-väljare som såg till att ”Sverige blev av med sosseregeringen” och att partiet nu ska satsa på EU-valet 2024.⁴

Alternativ för Sverige hade under valrörelsen stora svårigheter att motivera väljare att rösta på deras parti istället för Sverigedemokraterna, inte minst med tanke på att SD antagit en tuffare hållning i migrationsfrågor. Under valrörelsen 2018 stack AFS ut med sitt hårdföra tal om återvandring. I valrörelsen 2022 hade Sverigedemokraterna gjort det till en av sina valfrågor, om än inte med lika radikala lösningar som AFS föreslår. På så sätt blir det, trots det misslyckade valresultatet, ändå möjligt för AFS-ledningen att argumentera för att partiet fyller en viktig funktion i svensk politik, genom att pressa eller inspirera andra partier såsom SD att överta AFS förslag.

Partiet hävdar också att det under valåret slog rekord i antal medlemmar. Enligt partiets egna siffror hade AFS 3 411 medlemmar under 2022.⁵ Det skulle i så fall göra AFS till den största rasi-deologiska gruppen sett till medlemsantal. Det är värt att understryka att medlemssiffrorna inte går att verifiera och att partier och grupper inom extremhögern har ett intresse och en historia av att försöka framstå som större och fler än vad de i själva verket är. När partiet samlade till valupptakt i Stockholm i augusti lyckades partiet exempelvis inte mobilisera fler än runt 200 personer. Det var den största publik partiet samlade under 2022, trots det påstådda medlemsrekordet.

Band till resten av extremhögern

Det råder fortsatt en vänskaplig relation mellan AFS och den högerextrema gruppen Det fria Sverige (DFS). Inför kyrkovalet 2021 var flera av AFS kandidater dubbelanslutna till DFS.⁶ Samma mönster kunde vi se inför valet i september då flera av AFS kandidater, såväl i kommunvalet som till riksdagen, hade starka kopplingar till eller var dubbelanslutna till DFS.

Innan valet talade och medverkade flera av AFS tongivande företrädare, inklusive partiledaren Gustav Kasselstrand, på den av Nätverket organiserade Svenska bok- och mediemässan. Officiell talesperson för mässan var AFS riksdagskandidat Lennart Matikainen, som också regelbundet leder ett webb-tv-program tillsammans med Katerina Janouch, en av Nätverkets nyckelföreträdare. Under mässan presenterade riksdagskandidater från AFS bland annat partiets valmanifest och deltog i panelsamtal om Nato.

Likt förra året arrangerade AFS en manifestation den 30 november som tog plats vid Karl XII-statyn i Kungsträdgården i centrala Stockholm. Flera välkända namn ur den svenska rasideologiska miljön fanns på plats under manifestationen – däribland Gustav Kasselstrand som också var huvudtalare. En kort stund

efter att manifestationen inletts eskorterades cirka femton aktivister från nazistiska Nordiska motståndsrörelsen, NMR, in i Kungsträdgården av polis. Bland NMR:s aktivister fanns flera av organisationens ledare. Under manifestationens gång, med AFS goda minne, fungerade NMR som en form av vaktstyrka till AFS och trakasserade och hotade bland annat journalister på plats.⁷

Nej till Nato

AFS är en av de grupper inom den svenska rasideologiska miljön som haft lägst profil när det kommer till att offentligt ta ställning till Rysslands invasion av Ukraina. Det hänger möjligtvis ihop med att partiledaren Gustav Kasselstrand tidigare uttryckt sig i positiva ordalag om Putin och Ryssland och förespråkat ett närmande till landet.⁸

Partiet publicerade ett uttalande från partiledaren Gustav Kasselstrand när den fullskaliga ryska invasionen inleddes. Då höll han samma linje som stora delar av den svenska extremhögern, det vill säga att Nato beskrivs som ett lika stort problem som Ryssland.

Alternativ för Sverige har nära band till resten av extremhögern. Vid partiets manifestation den 30 november 2022 dök aktivister ur andra grupperingar upp.

Gustav Kasselstrand vid partiets demonstration i Gävle den 1 maj 2022.

”Alternativ för Sverige fördömer Rysslands invasion av Ukraina, precis som vi fördömer Nato-ledda invasioner av suveräna länder. Ukraina måste lämnas ifred av världens stormakter”, skrev Gustav Kasselstrand i uttalandet. Kasselstrand tillade:

”Varken Nato eller EU har någon legitimitet när det gäller att verka för fred och diplomatiska lösningar, utan har tvärtom bidragit till att situationen eskalerat.”⁹

Under året som gått, och inte minst i valrörelsen, förde AFS ofta fram sitt motstånd mot den svenska Natoansökan och försökte profilera sig som ett alternativ till den tydliga omsvängning som SD gjort i frågan. AFS huvudbudskap mot att gå med i Nato är att det sker mot den så kallade folkviljan och att vi kommer bli en ”lydstat åt främmande makt”. Enligt AFS är en svensk anslutning till Nato ännu ett försök från det ”politiska etablissemangen” att göra Sverige än mer globaliserat och ett medlemskap kommer enligt partiet att öka spänningarna i vårt närområde.¹⁰

Prognos 2023

Att partiet efter fyra års närvaro i svensk politik inte lyckat vinna ett enda kommunalt mandat, trots kandidater i mer än 50 kommuner i valet, måste ses som ett misslyckande. Det kommer att försvåra partiets framtida etablering, såväl nationellt som lokalt runt om i landet. Misslyckandet i valet kan också sänka självförtroendet

bland medlemmar och aktivister i partiet, och förstärka känslan av att vara ett ”förlorande parti” utan reella möjligheter att via parlamentarisk väg påverka och förändra samhället.

Då SD för första gången är ett bärande underlag till en regering är det ingen vild gissning att misslyckanden och svekdebatter som drabbar alla regeringar också kommer skvätta ner SD och göra delar av deras väljarkår missnöjda. Ska AFS kunna ta nästa steg och bli en politisk aktör att räkna med måste partiet under året och framöver lyckas nå dessa personer. I nuläget talar väldigt lite för att de kommer att göra det. Partier som har sin hemvist i den rasideologiska miljön har såväl historiskt som i nutid svårt att attrahera och nå väljare och sympatisörer i de breda lagren.

Gustav Kasselstrand avslutade året med ett längre jultal på YouTube. Partiledaren menade att valrörelsen förstärkt partiets organisation och struktur vilket ger goda möjligheter att göra avtryck inför EU-valet 2024, som tycks vara det som AFS nu har fokus på och mobiliserar inför. Kasselstrand framhöll i sitt tal att ”inget annat parti har så starka argument i EU-frågan”. Huruvida detta kommer att leda till ökad synlighet och tillökning av medlemmar och aktivister i AFS under 2023 återstår att se. Partiet har tidigare fungerat som ett kampanjmaskineri som aktiveras i samband med val. I väntan på EU-valet kommer partiet försöka profitera på eventuella bakslag för regeringen som går att härleda till SD och deras inflytande och samverkan med regeringen.

1. Stiftelsen Expo, Mytpodden: Befolkningsutbytet, 2019
<https://expo.se/fakta/podcasts/1-befolkningsutbytet> [2023-02-23]

2. Alternativ för Sverige, Valupptakt i Stockholm med Alternativ för Sverige, Livestream på Youtube 6 augusti 2022.
<https://www.youtube.com/watch?v=KZU4ZMTx6zU&t=3048s> [2023-02-23]

3. Alternativ för Sverige, Tre skäl att rösta på Alternativ för Sverige, 10 september 2022.
<https://alternativforsverige.se/tre-skal/> [2023-02-23]

4. Alternativ för Sverige, Twitter-post, 19 september 2022 [Arkiverad 23-01-19]
<https://archive.is/cTgsv> [2023-02-23]

5. Alternativ för Sverige, Kraftig medlemstillväxt i Alternativ för Sverige – över 3400 medlemmar, 5 februari 2023.
<https://alternativforsverige.se/alternativ-for-sverige-vaxer-kraftigt-over-3-400-medlemmar/> [2023-02-23]

6. Anders Dalsbro, Jonathan Leman och Daniel Vergara, Förintelseförnekande och krigsretorik – möt AFS-kandidater i kyrkovalet, *Expo.se*, 30 juni 2021.
<https://expo.se/forintelsefornekandeochkrigsretorik> [2023-02-23]

7 Erik Glad, NMR angrep journalister under Karl XII-manifestation, *Expo.se*, 30 november 2022.
<https://expo.se/2022/11/nmr-hotade-journalister-under-karl-xii-manifestation-polisen-ingrep-inte> [2023-02-23]

8 Emelie Rosén, AFS möter Putinvänner i Ryssland, *Sveriges Radio*, 4 juni 2018.
[h.https://sverigesradio.se/artikel/6969354](https://sverigesradio.se/artikel/6969354) [2023-02-23]

9. Alternativ för Sverige, Twitter-post, 24 februari 2022.
https://twitter.com/AFS_riks/status/1496808671468298252?s=20&t=2hw0md4-UW8yxuP-caOthQ [2023-02-23]

10. Kultursverige, Gustav Kasselstrand: Nej till Nato, *Youtube*, 18 augusti 2022
<https://www.youtube.com/watch?v=ktklIQdipE> [2023-02-23]

Nätverket

I över ett decennium har det funnits en gruppering inom den högerextrema miljön i Sverige som främst verkat genom föreläsningsskvällar och arrangemang av privat karaktär med syfte att samla den bredare högerextrema miljön och aktörer, debattörer och politiska företrädare inom ytterhögern.

Grupperingen kallas för "Nätverket" och beskrivs också bäst som just ett nätverk snarare än som en organisation i traditionell mening. I Nätverket, som blivit allt mer utåtriktat sedan 2020, ingår flera frontorganisationer, bland annat Education4Future, Svenska bok- och mediemässan, Blågula korset och Blågula stiftelsen.

Drivande i Nätverket är Tor Paulsson, som i dag heter Tor Änglasjö. I Nätverkets egen kommunikation kallas han ofta "Tobbe Larsson".

Änglasjö var runt millennieskiftet partiorganisatör i Sverigedemokraterna, men uteslöts 2001 efter att han anklagats för att planera en kupp för att ta över partiet. Samma år bildade han tillsammans med sin falang det nya utbrytarpartiet Nationaldemokraterna, ND, där han intog en ledande position. Efter en fängelsedom för misshandel tvingades han lämna ND, och byggde efter sin frigivning upp Nätverket.

Året som gått

Under 2022 konsoliderade Nätverket sin plats i den svenska rasideologiska miljön genom att anordna två upplagor av Svenska bok- och mediemässan. Enligt egen uppgift besöktes de två mässorna av över 1000 personer per tillfälle, vilket i så fall innebär att Nätverkets mässkoncept är det överlägset största evenemanget som arrangeras av en aktör inom den rasideologiska miljön.

"Svenska bok- och mediemässan" i mars

Den första mässan anordnades i mars. Framträdande högerextremister som den antisemitiska författaren Ingrid Carlqvist, Jeff Ahl från Alternativ för Sverige (AFS), entreprenören Arne Weinz som då stod åtalad och senare dömdes för hets mot folkgrupp¹ samt Jonas Nilsson, grundare av den högerextrema mediekanalen Palaestra media, som fått ekonomiskt stöd från Nätverkets frontorganisation Blågula stiftelsen för ett antisemitiskt mediaprojekt. Även skådespelaren Ulf Brunberg medverkade på konferensen.²

Den mest inflytelserika gästen var Roger Richthoff, dåvarande riksdagsledamot för Sverigedemokraterna och representant för partiet i riksdagens försvarsutskott. På mässan lät Richthoff sig intervjuas av Erik Almqvist, före detta sverigedemokrat och nu chefredaktör för högerextrema Exakt24.

När SD fick frågor från Expo om Richthoffs medverkan på mässan gav de ingen reaktion.³ Expo kunde senare samma månad avslöja att Richthoff på sociala medier spred antisemitiska

BILD: EXPO

Nätverket har avslöjats ha förgreningar in i andra organisationer och partier. I samband med en manifestation i oktober 2021 för den så kallade Frihetsrörelsen poserade den högerextrema scoutledaren Theodor Stiebel med en grupp barn i scoutdräkt.

och pro-ryska konspirationsteorier om Ukraina.⁴ Kort efter avslöjandet petades Richthoff från försvarsutskottet och lämnade SD.⁵

”Svenska bok- och mediemässan” i augusti

I augusti anordnade Nätverket ännu en konferens, även denna gång i Stockholm. Inför mässan kunde Expo visa att 80 procent av de inbokade talarna på konferensen kom från de rasideologiska och konspirationistiska miljöerna i Sverige.⁶ Bland dem fanns Roger Richthoff, AFS-ledaren Gustav Kasselstrand, högerextremisten Christian Peterson, och åtminstone nio medlemmar i Det fria Sverige (DFS). Även företrädare för det abortfientliga Kristna värdepartiet, och för EAP, den svenska grenen av den konspirationistiska LaRouche-sekten, deltog på mässan som talare. Det gjorde också kärnkraftsdebattören Jan Blomgren, som är knuten till den borgerliga tankesmedjan Timbro.⁷

Rasmus Paludan hade uppgetts vara bokad som gäst men dök aldrig upp.

Debattören och företagaren Jan-Emanuel Johansson angav att han skulle tala på mässan men ställde in sin medverkan efter frågor från Expressen.⁸ Även Islands före detta statsminister Sigmundur Davíð Gunnlaugsson skulle medverkat på konferensen men ställde in sitt framträdande efter att det avslöjats av Expo i samarbete med den isländska tidningen Stundin.⁹

Trots avhoppet från individer med hög profil får de två konferenserna bedömas ha varit framgångsrika från Nätverkets perspektiv. De utgjorde knutpunkter för ett stort antal individer ur hela den svenska rasideologiska miljön, som ostört kunde nätverka tillsammans. Detta visar att Nätverket – trots Tor Änglasjös

skamfilade rykte, och den hårda kritik som kretsen kring honom ådragit sig i delar av den rasideologiska miljön – vunnit acceptans som mötesplats för den svenska extremhögern.

Allians med konspirationsteoretiker

I den förra årsrapporten skrev vi att Nätverket kunde antas fortsätta verka som en samlingspunkt för extremhögern och den konspirationistiska miljön, och på det sättet bidra till att föra in konspirationistiska talepunkter och föreställningar i extremhögerens valrörelse. I efterhand kan vi konstatera att prognosen stämde. Nätverkets mässor är ett talande exempel. Där samlas personer ur den rasideologiska miljön och aktörer från den konspirationistiska rörelsen.

Nätverket formade under 2021 och 2022 också en allians med den nu nedlagda anti-vaccin-gruppen Frihetsrörelsen.^{10,11} Tillsammans anordnade organisationerna en stor demonstration i centrala Stockholm den 22 januari 2022 där flera tusentals människor samlades och där Nordiska motståndsrörelsen fritt fick delta.¹²

Samverkan mellan Nätverket och Frihetsrörelsen gav upphov till det nya mikropartiet Rikslagen som lanserades under början av 2022. Hälften av partiets styrelse utgjordes vid lanseringen av personer från Nätverkets kärngrupp. Rikslagen vann endast 17 röster i riksdagsvalet. Innan valet bildades och kandiderade även Partiet Frihet av samma krets som varit involverade i Rikslagen, och fick 76 röster.

Nätverket har också fortsatt att odla relationer med så väl Sverigedemokraterna¹³ som Alternativ för Sverige. Under året avslöjades tre individer med kopplingar till Nätverket inom Försvarsdepartementet,¹⁴ Scouterna¹⁵ och Moderaterna.¹⁶

Sponsrar antisemitisk film & uthängningsdatabaser

Nätverket ligger bakom välgörenhetsorganisationen för ”etniska svenskar”, Blågula korset, samt insamlingsorganisationen Blågula stiftelsen, där bland andra den högerextrema finansiären Carl Lundström och Exakt24:s chefredaktör Erik Almqvist ingår i styrelsen.

I mars 2022 publicerade den högerextrema filmmakaren Jonas Nilsson filmen *Makthavarna du aldrig valde*, en dokumentärfilm med antisemitiskt budskap. I slutet av filmen uppges att den ”delfinansierats” av Blågula stiftelsen.

I april uppgav högerextremisten Christian Peterson, som kandiderade för AFS i valet, arbetar för Exakt24 och samarbetar med det NMR:s uthängningsprojek *Avmaskerat*, att Blågula stiftelsen gett honom ett ekonomiskt stöd för att utveckla ”en ny databas” för sin kartläggning- och uthängningsverksamhet.¹⁷

I maj meddelade Blågula korset att de skänkt 8 000 kr till

” FrihetsNytt sprider högerextrem propaganda, konspirationsteorier och pro-rysk desinformation, i linje med Nätverkets ideologiska position. ”

Rasmus Paludan, som då var mitt uppe i sin kampanj för att provocera fram oroligheter genom att resa runt till olika orter i Sverige och sprida rasistiska och antimuslimska budskap, bland annat genom att bränna koraner.¹⁸

Pro-rysk desinformation och konspirationsteorier

Under året började Nätverket använda plattformen FrihetsNytt, som i dagsläget har sin egen YouTube-kanal så väl som en sajt, för att kommentera nyheter i skepnaden av journalistik. En av programledarna på kanalen är Marie Nordin, som tidigare arbetat som tjänsteman på Forsvarsdepartementet. En annan är Tor Änglasjö själv.

FrihetsNytt sprider högerextrem propaganda, konspirationsteorier och pro-rysk desinformation, i linje med Nätverkets ideologiska position. Ett exempel är ett avsnitt av programmet ”Det djupa samtalet” från den 23 maj, som leds av Marie Nordin och gästas av den tidigare Dagens Industri-medarbetaren Rikard Högberg, en i FrihetsNytt återkommande gäst. I videon ger Högberg uttryck för QAnon-inspirerade konspirationsteorier om att det egentliga syftet med den ryska invasionen av Ukraina är att befria bortrövade barn från pedofiler som håller dem fångna bland annat under stålverket Azovstal, där de torteras och skördas på kroppsämnen som sedan ska föras till kändisar i Hollywood.

Den till Timbro knutne energipolitikdebattören Jan Blomgren har medverkat i FrihetsNytt vid åtminstone två tillfällen under 2022 och lyfts fram i ett antal artiklar på kanalens hemsida.

Prognos 2023

Under 2023 väntas Nätverket fortsätta på inslagen väg. Det återstår att se hur FrihetsNytt klarar sig i ytterhögerns övermättade medielandskap men just nu tyder inget på att dess verksamhet kommer trappas ned. Nätverket väntas fortsätta uppvakta den konspirationistiska miljön, samt att upprepa det framgångsrika konceptet med högerextrema konferenser.

Båda dessa avsikter speglas i en intervju med Tor Änglasjö som gjordes av förintelseförnekaren och partiledaren för det konspirationistiska mikropartiet Knappptryckarna, Ulf Beijerstrand, i december 2022. Där uppgav Änglasjö, som vid tillfället kallade sig ”Tobbe Larsson” och beskrevs som representant för FrihetsNytt, att man hoppas kunna arrangera nästa ”bokmässa” på Älvsjömässan i Stockholm någon gång under våren eller sommaren 2023, och att de siktar på 4 000–5 000 deltagare.

1. Anders Dalsbro, "Högerextrem profil döms för hets mot muslimer", *Expo*, 14 mars 2022, <https://expo.se/2022/03/hogerextrem-profil-doms-for-hets-mot-muslimer> [2023-02-26]
2. Daniel Vergara, "Känd skådespelare till högerextrem bokmässa", *Expo*, 1 mars 2022, <https://expo.se/2022/03/kand-skadespelare-till-hogerextrem-bokmassa> [2023-02-26]
3. Magnus Bergman, "Riksdagsledamot närvarade vid högerextrem bokmässa", *Expo*, 7 mars 2022, <https://expo.se/2022/03/riksdagsledamot-narvarade-vid-hogerextrem-bokmassa> [2023-02-26]
4. Daniel Vergara, "SD-ledamot i försvarsutskottet sprider film som tackar Ryssland för invasionen", *Expo*, 28 mars 2022, <https://expo.se/2022/03/sd-ledamot-i-forsvarsutskottet-sprider-film-som-tackar-ryssland-for-invasionen> [2023-02-26]
5. Daniel Vergara, "Richthoff lämnar partiet efter Expos avslöjande", *Expo*, 30 mars 2022, <https://expo.se/2022/03/richthoff-lamnar-partiet-efter-expos-avslojande> [2023-02-26]
6. Morgan Finnsjö och Jonathan Leman, "Majoriteten av alternativ bokmässas talare kopplade till extremhögern", *Expo*, 19 augusti 2022, <https://expo.se/2022/08/majoriteten-av-alternativ-bokmassas-talare-kopplade-till-extremhogern> [2023-02-26]
7. Frida Sundkvist, "Inbjuden till slottet av Timbro – har kopplingar till högerextrema", *Dagens ETC*, 15 December 2022, <https://www.etc.se/feature/talare-under-slottskonferensen-tjaenar-pengar-bland-hoegerextrema> [2023-02-26]
8. Arne Lapidus, "Jan Emanuel hoppar av kritiserad bokmässa", *Expressen*, 20 juli 2022, <https://www.expressen.se/nyheter/jan-emanuel-affischnamn--for-kritiserade-bokmassan/> [2023-02-26]
9. Erik Glad och Jonathan Leman, "Tidigare statsminister klar för högerextrem mässa – hoppar av efter mediarapportering", *Expo*, 5 augusti 2022, <https://expo.se/2022/08/islandsk-statsminister-till-hogerextrem-massa> [2023-02-26]
10. Anders Dalsbro, "Frihetsrörelsen upphör", *Expo*, 1 februari 2022, <https://expo.se/2022/02/frihetsrorelsen-upphor> [2023-02-26]
11. Daniel Vergara, "Frihetsrörelsens väg till extremhögern", *Expo*, 22 januari 2022, <https://expo.se/2022/01/frihetsrorelsens-vag-till-extremhogern> [2023-02-26]
12. Anna Fröjd, Jonathan Leman och Klara Ljungberg, "NMR största högerextrema grupp på plats under dagens demonstration", *Expo*, 22 januari 2022, <https://expo.se/2022/01/nmr-storsta-hogerextrema-grupp-pa-plats-under-dagens-demonstration> [2023-02-26]
13. Jonathan Leman, "Sverigedemokraterna väljer att ha kopplingar till extremhögern", *Expo*, 13 april 2022, <https://expo.se/2022/04/sd-valjer-att-ha-kopplingar-till-extremhogern> [2023-02-26]
14. Magnus Bergman, "Myndighetsmejl användes i kontakt med högerextrema", *Expo*, 9 mars 2022, <https://expo.se/2022/03/myndighetsmejl-anv%C3%A4ndes-i-kontakt-med-h%C3%B6gerextrema> [2023-02-26]
15. Daniel Vergara, "Scoutledare utesluts efter samöre med högerextremister", *Expo*, 1 februari 2022, https://expo.se/scoutledare_utesluts_efter_samrore_med_hogerextremister [2023-02-26]
16. Erik Glad och Jonathan Leman, "Moderat regionkandidat medlem i högerextrema Nätverket", *Expo*, 2 september 2022, <https://expo.se/2022/09/moderat-regionkandidat-medlem-i-hogerextrema-natverket> [2023-02-26]
17. Christian Peterson, Facebook-post, 17 april 2022, [Arkiverad 6 februari 2023] <https://archive.is/tJq7K> [2023-02-26]
18. Blågula korset, "Brottsoffret Rasmus Paludan får gåva från Blågula Korset", 31 maj 2022, [Arkiverad 6 februari 2023] <https://web.archive.org/web/20230206031429/https://www.blagulakorset.se/2022/05/brottsoffret-rasmus-paludan-far-gava-fran-blagula-korset/> [2023-02-26]

Rasmus Paludan/Stram Kurs

Det etnonationalistiska mikropartiet Stram Kurs grundades i Danmark 2017 av den danske juristen Rasmus Paludan, född 1982. Partigrundandet meddelades i juli i anslutning till en antimuslimsk demonstration och två år senare godkändes partiet för att kandidera i Folketingsvalet.

Rasmus Paludan hade sedan innan skapat sig ett namn på sociala medier genom filmade provokationer mot minoriteter. Genom att genomföra aktioner som till exempel att bränna koraner i områden med många utrikesfödda fick Paludan uppmärksamhet hos såväl etablerade medier som bland högerextrema så kallade alternativmedier.

Paludans antimuslimska aktioner lockar ett fåtal anhängare, men filmas och sprids till en större publik via nätet. Aktionerna har vid flera tillfällen mötts av tumultartade protester och partiledaren lever under livvachtsbeskydd.

Förespråkar etnisk rensning

Stram Kurs har sedan grundandet 2017 förespråkat etnisk rensning av "icke-väsliga personer" från Danmark och från Sverige. Islam och muslimer pekats ut som "fienden", och i ett tal 2018 sa Paludan att först Danmark och sedan resten av världen bör rensas så "att det inte finns en enda muslim kvar" på jorden, vilket beskrivs som "slutmålet".¹ Samtidigt har Paludan i juni 2020 i en podcast hos Det fria Sverige, DFS, förtydligat att han också vill bli av med svarta människor, även om de är kristna. Stram Kurs presenterar sig som libertarianskt, men menar att en förutsättning för ideologin är ett homogent land.

Stram Kurs vill ha en polisstyrka på 30 000 man varav de flesta ska ägna sig åt att jaga "illegala invandrare" och delta i "storstilade tvångsmässiga utvisningar av muslimer och andra som inte har rätt att bo i landet".

En av partiets kandidater till Folketinget 2019 var den pro-ryska, högerradikala debattören Iben Thranholm², som av EU:s utrikestjänst avdelning East StratCom har pekats ut som en rysk påverkansagent som ägnar sig åt att destabilisera Europa.³

Rasmus Paludan är dömd vid två tillfällen för rasism, Danmarks motsvarighet till hets mot folkgrupp, 2019⁴ och 2020,^{5,6,7} efter att offentligt ha smutskastat muslimer och afrikaner.

Tidigare verksamhet i Sverige

I mars 2020 fann danska myndigheter att Stram Kurs brutit mot valsystemets regler och partiet fråntogs i två års tid rätten att samla väljarregistreringar.⁸ Kort därefter tillkännagav Paludan sina planer att börja bedriva aktivism i Sverige, där han från början haft kontakter i den rasideologiska miljön, inte minst genom

Rasmus Paludan i Stockholmsförorten Rågsved 10 augusti 2022.

den nazistiska aktivisten och gatukonstnären Dan Park.

I augusti 2020 sökte Paludan och Park tillstånd att manifestera i Malmö och andra skånska orter men fick avslag,⁹ vilket vidmakthölls efter prövning i domstol.¹⁰ När Paludan försökte resa in i Sverige stoppades han vid gränsen och belades med två års inreseförbud då hans "agerande och inresefrihet skulle vara ett hot mot grundläggande samhällsintresse", enligt myndigheterna.^{11,12}

För att kringgå inreseförbudet återopade Rasmus Paludan en familjeanknytning till Sverige som gav honom rätt till svenskt medborgarskap, som medgavs av Migrationsverket i september 2020.¹³ Därmed vann han rätten att fritt resa in i Sverige, samtidigt som han samma höst belades med inreseförbud i Tyskland,¹⁴ Frankrike¹⁵ och Belgien.¹⁶

Sedan dess har Paludan vid ett flertal tillfällen besökt Sverige för att bedriva aktivism, och odlat nära relationer till partiet Alternativ för Sverige (AFS), som han sagt sig vara medlem i. Dessa relationer skadades emellertid när dansk media avslöjade att Paludan haft för vana att chatta med barn om sex i sin Discord-kanal.^{17,18,19}

Paludan utförde ett antal koranbränningar i utsatta områden i Sverige under 2021, men bemöttes oftast av att bli ignorerad eller med fredliga protester.

Året som gått

Från och med februari och fram till riksdagsvalet genomförde Rasmus Paludan 74 manifestationer i Sverige, den stora majoriteten av dessa utan påföljande oroligheter. Turnén skedde under intensiv mediabevakning av Samnytt, alternativmediasajten som startades och står under inflytande av Kent Ekeröth, oppositionsråd för Sverigedemokraterna i Region Dalarna och tidigare riksdagsledamot och internationell sekreterare för partiet. Sajten publicerade en rad intervjuer med och uppmärksammanden av Paludan under 2022.

I juni anmäldes Rasmus Paludan av människorättsorganisationen Civil Rights Defenders, CRD, för hets mot folkgrupp under våren. CRD hävdade att syftet med Paludans turné "varit att, utifrån en rasistisk ideologi, sprida hat mot muslimer och invandrare och systematiskt provocera dessa grupper, för att på så vis utmåla dem som våldsamma, irrationella och ej tillhörande det västerländska samhället".²⁰

I april ansökte Paludan om tillstånd för en rad koranbrändningar, bland annat i Norrköping och Linköping. Det framkom senare att dessa kommuner vädjat till polisen att neka tillstånd, något som inte skedde.²¹

Den 14 april brände Paludan en koran i Jönköping vilket inte orsakade några större reaktioner.

Prästen i den lokala kyrkan ringde i kyrkklockan för att överrösta Paludan. Under samma eftermiddag uppstod upplopp i Skäggetorp i Linköping vilket innebar att den tillståndsgivna manifestationen uteblev, då Paludan omhändertogs av polisen med stöd av polislagens 13. paragraf.^{22,23} Även en tillståndsgiven koranbrändning i Norrköping ställdes in på grund av upplopp.

Den 15 april uppstod upplopp i Rinkeby i samband med en tillståndsgiven koranbrändning. Samma dag ställdes en koranbrändning som givits tillstånd för att genomföras i centrala Örebro in på grund av upplopp.

Den 16 april ställdes ytterligare en tillståndsgiven koranbrändning in i Landskrona, även efter att den flyttats till Malmö, på grund av upplopp på båda orter.

Den 17 april uppgav Paludan att han skulle besöka Norrköping och Linköping trots avsaknad av tillstånd, men dök aldrig upp. Upplopp och våldsamheter

Rasmus Paludan i Stockholmsförorten Husby 14 juni 2022.

uppstod i Navestad i Norrköping, Skäggetorp i Linköping, och Rosengård i Malmö.

Den 18 april konstaterades att över 180 poliser skadats efter påskhelgen. Polisen uppgav att man såg kopplingar från organiserad brottslighet och utländsk uppvigling till våldsamheterna.^{24,25} I slutet av april reste Paludan till danska Tårnby nära Öresundsbron och brände en koran. Vid tillfället låg hans opinionssiffror i Danmark på kring 0,3%.²⁶

Paludan ansökte om att bränna koraner i Uppsala och Stockholm den 1 maj men nekades av polisen.²⁷ Senare avslöjades att det gått ut ett generellt direktiv från Rikspolisens att neka tillstånd till Paludan att manifestera fram till den 2 maj.²⁸

Paludan genomförde istället ett antal koranbränningar i Stockholm och Uppsala utan tillstånd. Han blev ivägjagad då han försökte bränna en koran utanför moskén i Uppsala.

I maj avslöjades att minst tre underrättelserapporter inom Polisen, den första så tidigt som i februari, varnade för allvarligt våld i samband med Paludans koranbränningar, något rikspolischefen tidigare dementerat.^{30,31,32}

I maj fördömde Svenska kyrkan och Muslimska samverkansgruppen i Göteborg gemensamt Paludans koranbränningar.³³ Paludan fortsatte under våren och sommaren med polisens tillstånd och under stort polisbeskydd att manifestera i bland annat

Rasmus Paludan i Hallunda,
söder om Stockholm, 14 juni 2022.

” I januari 2023 orsakade Paludan en internationell kris när han brände en koran utanför Turkiets ambassad, i samarbete med de högerpopulistiska alternativmedierna Nyheter idag och högerextrema Exakt24. ”

Göteborg, Trollhättan, Borås, Hallunda i Botkyrka, och en rad socialt utsatta bostadsområden i Stockholmsområdet, men inga ytterligare allvarliga oroligheter uppstod.

I juli dök Paludan upp i Visby under Almedalsveckan, där han visade upp sig i en SD-keps.

Vid de framträdanden som Paludan gjorde under sommaren, som hade karaktären av valmöten, talade han väl om Sverigedemokraterna, även om han uttryckte att de inte går tillräckligt långt i sin politik.

Efter att det stod klart att Sverigedemokraterna gått kraftigt framåt i valet publicerade Samnyttts anställde Simon Kristoffersson ett inlägg på Instagram där han syns leende tillsammans med Kent Ekeröth, med budskapet ”Korankravallerna gjorde sitt jobb”.³⁴

Stram Kurs själva fick 157 röster i riksdagsvalet. Rasmus Paludans bokbrännarturné lockade med andra ord inga väljare. Snarare orsakade några av hans aktioner en turbulens som blev möjlig för Sverigedemokraterna att exploatera. Som ett svar på de så kallade påskkravallerna skärpte Sverigedemokraterna tonen i sin antimuslimska retorik. Under valrörelsen försökte partiet rida vidare på vågen genom att skicka riksdagsledamoten Richard Jomshof på en torgmötesturné genom landet. Temat för Jomshofs tal var ”hotet från islam och islamism”.

Prognos 2023

Rasmus Paludan och mikropartiet Stram Kurs kan väntas fortsätta sin verksamhet i Sverige i framtiden, men det är oklart när och under vilka former. I januari 2023 orsakade Paludan en internationell kris när han brände en koran utanför Turkiets ambassad, i samarbete med de högerpopulistiska alternativmedierna Nyheter idag och högerextrema Exakt24. Det återstår att se hur sviterna av denna kris påverkar de fleråriga banden mellan Paludan och den svenska ytterhögern, och Paludans strategiska beräkningar vad gäller värdet av ytterligare verksamhet i Sverige i närtid. Valresultatet visade tydligt att Paludan och hans parti saknar potential att konkurrera om väljarna. I den mån han fortsätter bedriva sin verksamhet i Sverige kommer det snarare att vara som antimuslimsk aktivist, vars aktioner andra partier och nyhetssajter kan försöka att ta rygg på.

1. Berit Erdmann, "Rasmus Paludan i video: »Det bedste ville være, at der ikke var en eneste muslim tilbage på vor kære jord«, *Jyllands-Posten*, 9 maj 2019, <https://jyllands-posten.dk/politik/ECE11368718/rasmus-paludan-i-video-det-bedste-ville-vaere-at-der-ikke-var-en-eneste-muslim-tilbage-paa-vor-kaere-jord/> [2023-02-26]
2. "Endnu en kontroversiel debattør stiller op for Stram Kurs", *Altinget.dk*, 10 maj 2019, <https://www.alinget.dk/artikel/endnu-en-kontroversiel-debattoer-stiller-op-for-stram-kurs> [2023-02-26]
3. Isabelle Gerrtsen, "Who is Iben Thranholm, Denmark's pro-Russia journalist who thinks only Christianity can save Europe?", *International Business Times*, 22 mars 2017, <https://www.ibtimes.co.uk/who-iben-thranholm-denmarks-pro-russia-journalist-who-thinks-only-christianity-can-save-europe-1613043> [2023-02-26]
4. Wikimedia Foundation, "Rasmus Paludan", Wikipedia (Svenska) [Arkiverad 2023-02-25 https://web.archive.org/web/20230225182611/https://sv.wikipedia.org/wiki/Rasmus_Paludan] [2023-02-26]
5. TT-Ritzau, "Dansk högerextrem partiledare får fängelse", *Aftonbladet*, 25 juni 2020, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/jdoOgo/dansk-hogerextrem-partiledare-far-fangelse> [2023-02-26]
6. Olle Palm, "Paludans nya ansökan för koranbränning nekas av polisen", *SVT Skåne*, 27 augusti 2020, <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/paludan-foreslar-nya-platser-for-koranbranning> [2023-02-26]
7. Ritzau, "Rasmus Paludan skal i fængsel", *Jyllands-Posten*, 25 juni 2020, <https://jyllands-posten.dk/indland/politiretsvaesen/ECE12248298/rasmus-paludan-skal-i-faengsel/> [2023-02-26]
8. Frederik Hagemann-Nielsen, "Stram Kurs må ikke indhente nye vælgererklæringer i 2,5 år", *DR*, 31 mars 2020, <https://www.dr.dk/nyheder/politik/stram-kurs-maa-ikke-indhente-nye-vaelgererklæringer-i-25-aar> [2023-02-26]
9. Olle Palm, "Paludans nya ansökan för koranbränning nekas av polisen", *SVT Skåne*, 27 augusti 2020, <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/paludan-foreslar-nya-platser-for-koranbranning> [2023-02-26]
10. Ylva Larsson och TT, "Våldsamt upplopp i Malmö efter koranbränning – detta har hänt", *SVT Skåne*, 29 augusti 2020, <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/valdsamt-upplopp-i-malmo-efter-koranbranning-detta-har-hant> [2023-02-26]
11. Olle Palm, "Han utgör ett allvarligt hot" – polisen om inreseförbudet mot Paludan", *SVT Skåne*, 28 augusti 2020, <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/paludan-stoppades-vid-gransen-har-fatt-inreseforbud> [2023-02-26]
12. Ylva Larsson och TT, "Våldsamt upplopp i Malmö efter koranbränning – detta har hänt", *SVT Skåne*, 29 augusti 2020, <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/valdsamt-upplopp-i-malmo-efter-koranbranning-detta-har-hant> [2023-02-26]
13. Simon Kristoffersson, "BEKRÄFTAT: Inreseförbudet mot Paludan olagligt – är svensk medborgare sen 1989", *Samhällsnytt*, 9 oktober 2020, [Arkiverad 9 oktober 2020] https://web.archive.org/web/20201001000000*/https://samnytt.se/bekraftat-inreseforbudet-mot-paludan-olagligt-ar-svensk-medborgare-sen-1989/ [2023-02-26]
14. Ayhan Şimşek, "Far-right politician denied entry to Germany", *Anadolu Agency*, 29 oktober 2020, <https://www.aa.com.tr/en/europe/far-right-politician-denied-entry-to-germany/2023752> [2023-02-26]
15. Helen Jones, "Paludan held by police as Stram Kurs get kicked out of Belgium", *The Copenhagen Post*, 13 November 2020, <https://cphpost.dk/2020-11-13/news/paludan-held-by-police-as-stram-kurs-get-kicked-out-of-belgium/> [2023-02-26]
16. Maïthé Chini, "Molenbeek forbids arrival of Danish 'Koran burning' politician", *The Brussels Times*, 12 November 2020, <https://www.brusselstimes.com/140487/molenbeek-forbids-arrival-of-danish-koran-burning-politician-anti-islam-rasmus-paludan-stram-kurs-far-right-racism-samuel-paty-mohammed-cartoons-sammy-mahdi-paris-berlin-stockholm-malmo> [2023-02-26]
17. Anna Fröjd, "AFS-kopplade Rasmus Paludan avslöjad med att sex-snacka med barn", *Expo*, 27 augusti 2021, <https://expo.se/2021/08/afs-kopplade-rasmus-paludan-avsl%C3%B6jad-med-att-sex-snacka-med-barn> [2023-02-26]
18. Mathias Andersen och Kasper D. Kopping "Paludan i grov sexsnak med børn", *Ekstra Bladet*, 27 augusti 2021, <https://ekstrabladet.dk/nyheder/politik/dansktopolitik/paludan-i-grov-sexsnak-med-boern/8812577> [2023-02-26]
19. Daniel Vergara, "Paludan dök upp i Stockholms förorter", *Expo*, 3 september 2021, https://expo.se/paludan_dok_upp_i_stockholms_fororter [2023-02-26]
20. Civil Rights Defenders, "Civil Rights Defenders polisanmäler Paludan för hets mot folkgrupp", *Civil Rights Defenders*, 29 juni 2022, <https://crd.org/sv/2022/06/29/civil-rights-defenders-polisanmaler-paludan-for-hets-mot-folkgrupp/> [2023-02-26]
21. Anna Sjögren, "Kommuner skrev brev till polisen: Stoppa Paludan", *Aftonbladet*, 19 april 2022, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/5Ggeob/norrkoping-vill-stoppa-paludan> [2023-02-26]

22. Åsa Erlandsson, "Frihetsberövades – nu överklagar Rasmus Paludan", *Dagens Nyheter*, 3 maj 2022, <https://www.dn.se/sverige/frihetsberovades-nu-overklagar-rasmus-paludan/> [2023-02-26]
23. Åsa Erlandsson och Viviana Canoilas, "Rasmus Paludan: "Polisen omhändertog mig", *Dagens Nyheter*, 21 april 2022, <https://www.dn.se/sverige/rasmus-paludan-polisen-omhandertog-mig/> [2023-02-26]
24. SVT Nyheter, "Upplopp i flera städer – detta har hänt", SVT, 15 april 2022, <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/stram-kurs-i-sverige-detta-har-hant> [2023-02-26]
25. Beri Zangana, "Upploppspåskan dag för dag – detta har hänt", *Aftonbladet*, 18 april 2022, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/MLrQLm/upploppen-i-pask-detta-har-hant-i-linkoping-norrkoping-rinkeby-malmo-landskrona-och-orebro> [2023-02-26]
26. Hanna Grosshög och Anders Hansson, "Paludan: "Är ju inte jag som har gjort upplopp", *Dagens Nyheter*, 21 april 2022, <https://www.dn.se/varlden/paludan-ar-ju-inte-jag-som-har-gjort-upplopp/> [2023-02-26]
27. TV4 Nyheterna, "Paludan får avslag i Stockholm och Uppsala Paludan får avslag i Stockholm och Uppsala", TV4 Nyheterna, 28 april 2022, <https://www.tv4.se/artikel/6vsp5UdqyG9hnrUZl9Fb5/paludan-far-inte-demonstrera-i-stockholm> [2023-02-26]
28. Åsa Erlandsson, "Uppgifter till DN: Polisen ville stoppa Paludan i hela landet", *Dagens Nyheter*, 6 maj 2022, <https://www.dn.se/sverige/uppgifter-till-dn-polisen-ville-stoppa-paludan-i-hela-landet/> [2023-02-26]
29. Wikimedia Foundation, "Påskuploppen i Sverige 2022", Wikipedia (Svenska) [Arkiverad 19 januari 2023] https://web.archive.org/web/20230119194834/https://sv.wikipedia.org/wiki/P%C3%A5skuploppen_i_Sverige_2022 [2023-02-26]
30. Carl V Andersson och Simon Andrén, "Hemliga rapporter varnade för våld – sju veckor före påskkravallerna", *Sveriges Radio*, 11 maj 2022, <https://sverigesradio.se/artikel/hemliga-rapporter-varnade-for-vald-sju-veckor-innan-paskkravallerna> [2023-02-26]
31. Frida Bergkvist, "Polisen varnades om våld långt innan påskuploppen", *Dagens Nyheter*, 11 maj 2022, <https://www.dn.se/sverige/polisen-varnades-om-vald-langt-innan-paskuploppen/> [2023-02-26]
32. Per Hermanrud och Filip Lindahl, "Avslöjar: Polisen varnades för kaoskravaller – flera gånger", TV4 Nyheterna, 10 maj 2022, <https://www.tv4.se/artikel/1h2T5513g8kv5c9NT6ngKC/avslojar-polisen-varnades-foer-kaoskravaller-flera-ganger-om> [2023-02-26]
33. Marina Ferhatovic, Frida Bergkvist, Ulrika By, "Polisens besked: Paludan får demonstrera i Göteborg, Trollhättan, Borås och Stockholm", *Dagens Nyheter*, 11 maj 2022, <https://www.dn.se/sverige/polisens-besked-paludan-far-demonstrera-i-goteborg-trollhattan-och-boras/> [2023-02-26]
34. @JonathanLeman, Twitter-post. 12 September 2022 kl 13.08, [Arkiverad 23 oktober 2022] <https://web.archive.org/web/20221023124352/https://twitter.com/jonathanleman/status/1569312049313849346> [2023-02-26]

Gym XIV

Organisationen Gym XIV lanserades i mitten av 2022 som ett gym för högerextremister i Värmland. Men verksamheten fungerar även som en samlingsplats för ett nätverk av högerextrema grupperingar runt om i landet. Den drivande kraften bakom Gym XIV är Ludvig Delin, med bakgrund i bland annat Det fria Sverige (DFS).

I fjolårets rapport berättade vi om att Ludvig Delin under 2021 fick lämna sin anställning hos DFS. Han hade rollen som medlemsansvarig, poddare och drivande bakom satsningen ”Fri svensk i rörelse” som samlade DFS-medlemmar för träffar med föreläsningar och gemensam träning, med betoning på lokal och regional organisering.

Delin har i flera år haft en ledande roll i den värmländska extremhögern. Hans regionala organisering i Värmland, som gått under namnen White Boys och Defend Wermland, har länge lyfts fram som ett föredöme av DFS ledning och en modell för fristående så kallade mannaförbund.

Kort efter att Delin fick lämna DFS började han att i sociala medier rikta skarp kritik mot ledningens sätt att leda organisationen. Han anklagade kollegor och DFS ledning för att bortprioritera träning och för att vara allt för fokuserade på pengar och inriktade på att ha en kundrelation med sina anhängare. När Delin lämnade organisationen tog han också med sig det värmländska nätverk som han ett par år tidigare hade knutit till DFS.

I slutet av 2021 meddelade Delin i sociala medier att han skaffat en lokal i Deje, i Forshaga kommun. Lokalen inreddes som ett gym och fick namnet Gym XIV, där romerska siffran XIV sannolikt syftar på ”de 14 orden”. De så kallade ”fjorton orden” – ”We must secure the existence of our race, and a future for White children” – myntades av den amerikanske terroristen David Lane på 1980-talet och har sedan dess fungerat som en global paroll för nazister.

Enligt Gym XIV själva vill de erbjuda mer än en träningslokal. Ambitionen är att ”vara en plantskola för en ny typ av människa”.

Nazism och politiskt våld

Gym XIV är en nazistisk och våldsbejakande grupp. Ludvig Delin själv var under många år en framträdande aktivist i det numera nedlagda nazistiska Svenskarnas parti. 2015 dömdes han för hets mot folkgrupp för grovt antisemitiska inlägg där judar framställdes som parasiter som måste dödas. 2017 uppmärksammades han för en antimuslimsk aktion under ett kommunfullmäktigemöte i Karlstad. Senare samma år ledde Delin en aggressiv protest mot Pride i Karlstad. Vid valet 2018 kunde Expo berätta att Delin försökte kupa in sig på ett SD-mandat i Forshaga kommunfullmäktige.

Ludvig Delin har tidigare, tillsammans med andra värmländska nazister från de överlappande grupperingarna White Boys

och Hammerskins, deltagit i flera av Nordiska motståndsrörelsens (NMR) demonstrationer. De goda relationerna med NMR fortsätter idag i Gym XIV:s verksamhet. Flera framstående NMR-aktivister deltog vid invigningen av lokalen i juli 2022 och NMR:s aktivister i Värmland bedriver också sin kampförberedande aktivitet i lokalen.

I Gym XIV:s kanal hyllar Delin NMR för att de ”utbildat och lyft upp, gett en gnista av hopp till alla de svenskar som tragglar sina sorgliga liv i ruinerna.” Samtidigt är han noga med att inte knyta sitt nätverk till någon särskild organisation. Veckan före valet skrev han ett inlägg med budskapet:

”Sverigedemokraterna, Alternativ för Sverige eller Nordiska motståndsrörelsen. Det är dessa tre aktörer som är intressanta för oss [...] Alla tre partier är i någon form motståndare till rådande paradigmen, och det är därför positivt om de går framåt. Vår ras och nation tjänar i nuläget på framgång hos samtliga.”

Veckan före valet delade Delin en bild på Telegram där han gör Hitlerhälsning. I ett annat inlägg uppmanade han sina följare att ägna sig åt fysisk träning, med motiveringen att det ”kommer behövas styrka och uthållighet när vi hänger hela politikerklassen i, släckta, lyktstolpar.”

Året som gått

Högerextremister från kretsen kring Gym XIV, gruppen Hammerskins och Nordiska motståndsrörelsen tränar regelbundet i Gym XIV-lokalen i Deje. Men lokalen användes också för nätverksträffen ”Kontrakultur” i januari 2023 som samlade högerextremister från olika delar av landet med föreläsningar och tävlingar. Även den nazistiska skivbutiken Midgård deltog. Dagen avslutades med en efterfest i nazistiska Hammerskins lokal som också finns i Deje.

Nätverksträffen visade att Gym XIV har lyckats knyta till sig flera högerextrema grupper och nätverk. Detta sker på DFS bekostnad eftersom en av föreningens idéer är att just knyta till sig lokala och regionala initiativ. Bland grupperna som anslutit sig till Gym XIV:s nätverk finns White Boys Fight Club, Tvåaxe som organiserar högerextremister i och kring Borås, gym- och kampsportsklubben Vigridsvallen i Göteborg, ekofascistiskt orienterade Granskogsfolket som arrangerar vildmarksvandringar och nystartade Aktivklubb Hälsingland, en träningsklubb som organiserar en del av personerna aktiva i Granskogsfolket. NMR:s sidoprojekt Bellum, med fokus på fysisk träning, deltog också vid nätverksträffen och frontfiguren och nästeschefen över Dalarna och Värmland, Pär Sjögren, höll ett tal.

SKÄRMDUMP

Inlägg i Gym XIV:s öppna Telegram-kanal

Prognos 2023

Gym XIV visade med sin nätverksträff under början av 2023 att de med stor sannolikhet kommer kunna växa i betydelse under året. På kort tid har flera lokala initiativ anslutit Gym XIV:s nätverk. Sannolikt kommer fler grupper att bildas under året och göra samma sak. Mot bakgrund av det våldskapital som byggs i Gym XIV:s sfär, och att de lokala grupperna inte behöver underordna sig partidisciplin eller försöka bygga upp ett förtroende för att vinna väljare så finns en risk för spontant eller planerat våld mot meningsmotståndare eller minoriteter från eller flera av grupperna i Gym XIV:s nätverk.

1. Daniel Vergara, "Nazister åtalade för att ha planerat våldsdåd", Expo, 9 december 2014, <https://expo.se/2014/12/nazister-%C3%A5talade-f%C3%B6r-att-ha-planerat-v%C3%A5ldsd%C3%A5d> [2023-02-26]
2. Bilan Osman, "Högerextrem grupp störde fullmäktigemöte om moskébygge", Expo, 22 juni 2017, <https://expo.se/2017/06/h%C3%B6gerextrem-grupp-st%C3%B6rde-fullm%C3%A4ktigem%C3%B6te-om-mosk%C3%A9bygge> [2023-02-26]
3. Munira Music Linder, "Blev spottad och slagen i ansiktet under prideparad", SVT Värmland, 9 september 2017, <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/varmland/blev-spottad-och-slagen-i-ansiktet-under-prideparad> [2023-02-26]
4. Anders Dalsbro, "Nazister försökte kupa in sig på SD-mandat i valet", Expo, 18 oktober 2018, <https://expo.se/2018/10/nazister-forsokte-kuppa-sig-pa-sd-mandat-i-valet> [2023-02-26]
5. Martin Saxlind, "Besök på nytt nationellt gym", Nordfront, 3 juli 2022, <https://archive.is/7lLpm> [2023-02-26]
6. Gym XIV, Telegram-inlägg, 6 oktober 2022, <https://archive.is/77fW7> [2023-02-26]
7. Gym XIV, Telegram-inlägg, 6 september 2022, <https://archive.is/BF2g5> [2023-02-26]
8. Gym XIV, Telegram-inlägg, 1 september 2022, <https://archive.ph/wip/kdKGy> [2023-02-26]

8. Trender

En dörr på glänt till SD

Lokala grupper i växande nätverk

Rasideologiska uthängningssajter

Allians med konspirationismen

En dörr på glänt till SD

UNDER 2022 BÖRjade ALLT STÖRRE DELAR av den rasideologiska miljön åter att betrakta Sverigedemokraterna som en bärare av deras intressen. I valet vittnade extremhögerpartier om att deras anhängare valde att rösta på SD, och Det fria Sverige påstår sig ha sympatisörer i partiets riksdagsgrupp. SD:s valframgångar har uttryckligen tolkats som en framgång för hela den rasideologiska rörelsen.

Så överlappar SD med den rasideologiska miljön

Partiet Sverigedemokraterna bildades 1988 ur den rasideologiska miljön och har aldrig på ett trovärdigt sätt brutit med dess idéer eller med dess medlemmar. Tvärtom har partiet och miljön alltid överlappat i varierande grad.

Men som ett resultat av att SD delvis anpassat sig till den svenska offentlighetens politiska normer, och i synnerhet sedan partiet i mitten av 00-talet formellt övergav rasideologin och sade sig bejaka idén om ”öppen svenskhet” – att även invandrare, genom assimilering, kan bli svenskar – har partiet betraktats med ambivalens eller till och med misstänksamhet av delar av den rasideologiska miljön. De aktörer inom ytterhöger som konkurrerar med SD om sympatisörer och väljare – Alternativ för Sverige (AFS) och Nordiska motståndsrörelsen (NMR) – talar officiellt om SD som motståndare.

Under ett par år gjorde partiledningen dessutom ställningstaganden ägnade att skapa distans mellan Sverigedemokraterna och den rasideologiska miljön.¹ Men de senaste åren har denna hållning frångåtts, och under 2022 såg vi tvärtom utspel och ställningstaganden ägnade att uppvakta den rasideologiska opinionen.² En omorientering av Sverigedemokraterna mot en mer radikal politisk riktning och retorik, och mot ett vänligare förhållningssätt till de högerextrema alternativmedierna och deras upphovsmän och anhängare, har vunnit uppskattning hos delar av den rasideologiska miljön. Under valåret kom man att betrakta Sverigedemokraterna som en bärare av deras intressen.³ Nedan följer några exempel på Sverigedemokraternas positionering under året.

Sverigedemokraternas öppning mot Nätverket

I mars bjöds den högerextrema aktivisten Katerina Janouch, som är en centralfigur för Nätverket (Läs mer om Nätverket i kapitel 7) in att hålla en föreläsning för SD i Tranås.⁴ Efter att Expo ställt frågor till SD Jönköping ställdes Janouchs besök in – men partiet ändrade sig snart och bjöd in Janouch än en gång.⁵

I december bjöds Janouch åter in av Sverigedemokraterna, denna gång av riksdagsledamoten Rashid Farivar som efteråt tackade Janouch för besöket i riksdagen.⁶

Högerextrem retorik från partiledningen

Richard Jomshof, SD:s partisekreterare från 2015 och fram till valet, gjorde under valåret ett antal extrema utspel i medier ägnade att understryka islamofobin och den etnonationalistiska strömningen i partiets ideologi. Några exempel får här illustrera mönstret. I maj skrev Jomshof att ”Sverige är svenskarnas land” och betonade samtidigt att ”det svenska folket har släktskap med de människor som tog Sverige i besittning när inlandsisen drog sig undan”.⁷ Samma månad skrev han att ”islam, denna avart till religion, har ingenting i vårt land att göra”.⁸ I maj skrev Jomshof att ”det är en våldtäkt på Sverige” och ”en omöjlig kombination” att en kvinna bar folkdräkt och hijab samtidigt.⁹ Jomshof antydde i maj att ”svenska folket” riskerar att ”bli en minoritet i ert egna land”.¹⁰ I april delade Jomshof, tillsammans med partitoppen Björn Söder, en rasistisk nidsbild på ”islam” som en trojansk häst.¹¹ I september, nära inför valet, gav Richard Jomshof en intervju till den högerradikale sverigedemokraten Kent Ekeröth där han påstod att valfusk kunde avgöra det svenska valet. Intervjun ägde rum i en tv-studio som drivs av en öppen antisemit och förintelseförnekare, som stängdes av som tjänsteman för SD 2017.¹²

”En bred kyrka”

Erik Dahlin, som under 2022 var en av Sverigedemokraternas mer profilerade opinionsbildare och återkommande medarbetare i SD:s webbtv-kanal Riks, samt programledare för partiets podcast Samtidigt, och som kampanjade tillsammans med partitopparna Henrik Vinge och Oscar Sjöstedt under valrörelsen, interagerar återkommande och vänskapligt med kända högerextremister, inklusive personer uteslutna ur SD, på sociala medier.

I slutet av juni anmodade Dahlin vit makt-aktivisten Christopher Dulny, som 2017 sa upp sig om tjänsteman i SD, att rösta på partiet, ”återvända” och ”röka fredspipa”. Till högerextremisten Andreas Feymark, som deltog i diskussionen, förklarade Erik Dahlin att SD inte har råd att bråka med partierna till höger om sig utan måste bli ”en bred kyrka”. Dahlin tonade ner betydelse-

sen av splittringen 2015 – som SD officiellt beskriver som en ideologisk strid mot nyfascism och etnonationalism och som ledde till att partiledningen klippte banden med sitt ungdomsförbund: ”Tiden läker alla sår. Mycket av splittringen beror på personliga vendettor.”

Två veckor senare deltog Dahlin i ett digitalt möte på Twitter arrangerat av Dulny, där Dahlin berättade att han lyssnar på Dulnys podcast ”slaviskt, varje vecka” och berömde den högerextrema aktivisten Christian Peterson som kandiderar för AFS och är en av de drivande i den rasideologiska miljöns uthängningsverksamhet, och vars trakasserier nyligen ledde till ett åtal för grovt förtal.¹³ ”Du är ju fantastisk i ditt värv”, sa Dahlin till Peterson, och förklarade för högerextremisterna som närvarade i mötet att han oroar sig för risken att SD ”närmar sig de andra partierna” och blir en del av etablissemanget.¹⁴

Ekeroth tillbaka i värmen

Efter valet utsågs den tidigare petade¹⁵ riksdagsledamoten Kent Ekeroth till oppositionsråd i Region Dalarna av Sverigedemokraterna, trots att han inte har en plats i regionfullmäktige och inte ens stod på listan inför valet.¹⁶

Ekeroth är framförallt förknippad med den rasistiska hatsajten Samnytt, som tidigare hette Avpixlat, som han grundade och där han idag har en nyckelroll. Sajten publicerar vilseledande, rasistiska och högerextrema texter, återpublicerar propagandamaterial från högerextrema aktörer såsom Exakt24 och AFS, har anlitat högerextrema aktivister som medarbetare, och låter medvetet våldsamma, antimuslimska, antisemitiska, konspirationsteoretiska och pro-ryska kommentarer florerera i sina kommentarsfält.

Ekeroth har personligen gjort rasistiska påståenden som att

”araberna drivs av en önskan om döden”,¹⁷ hyllat Viktor Orbáns auktoritära regim i Ungern och upprepade gånger på senare tid spridit konspirationsteorier om den så kallade ”djupa staten”, en påstådd sammansvärjning av antidemokratiska tjänstemän inom statsförvaltningen.

Hyllar SD:s framgångar

Mönstret av utspel och positioneringar gjorde intryck på Sveriges rasideologiska miljö, delar av vilka på valdagen och alltsedan dess har uttryckt sitt stöd för SD.

Så väl Nordiska motståndsrörelsen (NMR) som Alternativ för Sverige

Kent Ekeroth är tillbaka i SD.
Idag kombinerar han sitt uppdrag som oppositionsråd för partiet i Region Dalarna med en nyckelroll för sajten Samnytt.

(AFS) har, i sina respektive valanalyser och i sin kommunikation till de egna anhängarna, konstaterat att sympatisörer inför valet uppgett för dem att de avsåg att rösta på Sverigedemokraterna, som ett mer pragmatiskt eller taktiskt alternativ för att få politiskt genomslag.

Katerina Janouch, som ingår i Nätverkets sfär, tolkade SD:s valframgångar som ett lovande tecken på missnöje med vad hon beskrev som en katastrofal migrationspolitik.

DFS var påtagligt positiva i sina reaktioner på SD:s framgångar och ville bland annat framhäva hur rasideologiska aktivister banat väg för dessa: "SD blir antagligen andra största parti och den 'nationella oppositionen' är starkare än någonsin. Då är det på sin plats att tacka alla de ärrade gamla kämpar på vilkas axlar vi står", skrev DFS-ledaren och nazistveteranen Magnus Söderman i föreningens organ Svegot. I ytterligare kommentarer efter valet tolkades DFS SD:s växande mandat som en "metapolitisk" framgång, då etnisk nationalism har "avdramatiserats": "Trösklarna har sänkts. Ju bättre det går för SD, desto enklare är det för oss att föra fram vårt budskap." Det framhölls att "vi [rasideologiska nationalisterna] ska vara väldigt, väldigt glada när det går bra för SD, för det är en symbol för att det går bra opinionsmässigt." SD:s framgångar, menade DFS, skapar en känsla i "folkkroppen" av "att vi vinner, att vi går framåt. Det är värt allt!"

DFS-företrädarna påstod vidare att det finns etnonationalister inom SD, men att dessa inte pratar om det högt eftersom det vore politiskt självmord. Men "vi vet att vi har riksdagsledamöter och människor runtomkring dem som lyssnar på våra poddar. Vi når rätt in där", hävdade DFS.¹⁸ När Tidöavtalet senare presenterades kallade DFS ledare det för "en strimma av ljus i en mörk tid": "Det fria Sverige ser att Tidöavtalet och presskonferensen [där avtalet presenterades] andas en positiv politik."

1. Jonathan Leman, Sverigedemokraterna väljer att ha kopplingar till extremhögern, *Expo*, 13 april 2022. <https://expo.se/2022/04/sd-valjer-att-ha-kopplingar-till-extremhogern> [2023-02-26]
2. Jonathan Leman, SD:s flirt med extremhögern kan bli en säkerhetsrisk, *Expo*, 31 augusti 2022. <https://expo.se/2022/08/sds-flirt-med-extremhogern-kan-bli-en-sakerhetsrisk> [2023-02-26]
3. Jonathan Leman, Ett radikaliserat SD går till val, *Expo*, 10 september 2022. <https://expo.se/2022/09/ett-radikaliserat-sd-g%C3%A5r-till-val> [2023-02-26]
4. Anders Dalsbro, SD stoppar föreläsning med Katerina Janouch, *Expo*, 24 mars 2022. <https://expo.se/2022/03/sd-stoppar-forelasning-med-katerina-janouch> [2023-02-26]
5. Edvard Erlandsson, SD ändrar sig – bjuder in omstridd talare att föreläsa, P€ Jönköping, 31 mars 2022. <https://sverigesradio.se/artikel/sverigedemokraterna-andrar-sig-bjuder-in-omstridd-talare-att-forelasa> [2023-02-26]
6. Rashid Farivar, Twitter-post, 1 december 2022. [Arkiverad 2023-02-16] <https://archive.is/kcmp> [2023-02-26]
7. Richard Jomshof, Twitter-post, 19 maj 2022. <https://twitter.com/RichardJomshof/status/1527253362953097216> [2023-02-26]
8. Richard Jomshof, Twitter-post, 11 maj 2022. <https://twitter.com/RichardJomshof/status/1524403364582334464> [2023-02-26]
9. Richard Jomshof, Twitter-post, 7 juni 2022. <https://twitter.com/RichardJomshof/status/1534091189183447047> [2023-02-26]
10. Färbåd Jalali, Twitter-post, 13 maj 2022. <https://twitter.com/farbodjalali/status/1525064125247897600> [2023-02-26]
11. Richard Jomshof, Twitter-post, 17 april 2022. <https://twitter.com/RichardJomshof/status/1515719902329516043> [2023-02-26]
12. Erik Glaad, Jonathan Leman, Här intervjuas SD-toppen i förintelseförnekares studio, *Expo*, 10 september 2022. <https://expo.se/2022/09/har-later-sds-partisekreterare-sig-intervjuas-i-forintelsefornekares-tv-studio> [2023-02-26]
13. Erik Glaad, Högerextrem medieprofil åtalas för grovt förtal, *Expo*, 4 augusti 2022. <https://expo.se/2022/08/hogerextrem-medieprofil-atalas-for-grovt-fortal> [2023-02-26]
14. Jonathan Leman, SD:s flirt med extremhögern kan bli en säkerhetsrisk, *Expo*, 31 augusti 2022. <https://expo.se/2022/08/sds-flirt-med-extremhogern-kan-bli-en-sakerhetsrisk> [2023-02-26]
15. Morgan Finnsjö, Kent Ekeröth är borta – men hans politik lever kvar, *Expo*, 3 oktober 2022. <https://expo.se/2018/10/kent-ekeroth-%C3%A4r-borta-%E2%80%93-men-hans-politik-lever-kvar> [2023-02-26]
16. Marie Ström, Sverigedemokraten Kent Ekeröth vald till oppositionsråd i Dalarna, *Läkartidningen*, 18 oktober 2022. <https://lakartidningen.se/aktuellt/nyheter/2022/10/kent-ekeroth-vald-till-oppositionsrad-i-dalarna/> [2023-02-26]
17. Björn Barr, Kent Ekeröth anmäld för hets mot folkgrupp, *Aftonbladet*, 11 september 2013. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/L0k41J/kent-ekeroth-anmald-for-hets-mot-folkgrupp> [2023-02-26]
18. Erik Glaad, Så reagerar övrig extremhöger på SD:s valframgång, *Expo*, 23 september 2022. <https://expo.se/2022/09/sa-reagerar-ovrig-extremhoger-pa-sds-valframgang> [2023-02-26]

Lokala grupper i växande nätverk

UNDER EFTERKRIGSTIDEN HAR DEN övervintrade rasideologiska miljöns förmåga att påverka samhället varit beroende av hur väl de lyckas samla medlemmar till sina organisationer och mobilisera anhängare till gatan. Men i takt med internet och de sociala mediernas genomslag har extremhögerns sätt att organisera sitt politiska projekt förändrats i grunden.

I internationell forskning och research om högerextrema grupper och terrorism läggs allt större vikt vid det som kommit att kallas post-organisatorisk (post-organisational) högerextremism.^{1,2} Trenden är att högerextrem organisering i högre grad sker digitalt och i nätverkskonstellationer. Traditionella medlemskap i hierarkiska organisationer med formella beslutsgångar är inte längre den dominerande organisationsformen. Många individer och grupper formerar sig istället i lösa konstellationer i forum på nätet. Där skapas en transnationell gemenskap som bjuder in till fler kortvariga koncept för påverkanskampanjer eller våldsbejakande verksamhet. Fenomenet har framför allt lyfts fram i analyser av högerextrem terrorism.

Ledarlöst motstånd

Fenomenet är i sig inte nytt. Under 1980-talet lanserade den amerikanske högerextremisten Louis Beam idén om ett ”ledarlöst motstånd”. För att komma undan den federala polisens ökade tryck mot den amerikanska naziströrelsen förespråkade Beam en strategi som gick ut på att dela upp sig i små separata terrorceller bestående av enskilda individer eller ett fåtal personer.

Det är inte heller så att den post-organisatoriska trenden helt och hållet förändrat den rasideologiska miljöns sätt att bedriva sitt politiska arbete. Det finns fortfarande traditionella medlemsorganisationer med strategier som inte förändrats nämnvärt under det senaste decenniet.

Men helt klart har internet och de sociala mediernas genomslag påverkat miljön i grunden. Dels lägger fler av anhängarna mer tid på att delta i miljöns gemenskap och aktivism via datorn eller mobilen. Många satsar hellre på att själv bli en högerextrem influencer än att underkasta sig ideologiska styrdokument eller order från högre ort.

Men det har också förändrat kraven på hur den fysiska aktivismen ska bedrivas. Som en spegling av den digitala tillvaron har den svenska rasideologiska miljöns aktörer i allt högre grad försökt erbjuda mer flytande nätverksliknande gemenskaper. Det har påverkat den rasideologiska miljöns struktur. Den är idag mer heterogen och svåröverblickbar än tidigare. Grupperna är fler men mindre. De ingår i en transnationell gemenskap, påverkar digitalt och organiserar sig lokalt.

En gruppering som tidigt förstod att formen för det politiska

engagemanget behövde förändras var föreningen Det fria Sverige (DFS). De har försökt kultivera ett mer vildvuxet, organiskt och lokalt orienterat engagemang. Under flera år har föreningen uppmuntrat sina anhängare till att bilda så kallade mannaförbund. Enligt Magnus Söderman, en av DFS frontfigurer, bygger konceptet på ”organisering underifrån”. Det är, för att låna Södermans egna ord, en ”assymetrisk organisering” för en ”civil defensiv hemlig organisering för folkligt självförsvar”.³ Tanken är att högerextremister ska hitta likasinnade och i det dolda ta plats i lokalsamhället.

DFS var tänkt att fungera som den ”assymetriska organiseringens” samlingsplats. Men projektet har, som redovisats tidigare, inte lyckats så väl. Däremot tycks nu en annan gruppering ha lyckats att ta det vidare och därmed skyndat på trenden i Sverige. Ironiskt nog som en protest mot att allt fler bara sitter framför datorn, och inte gör något ”på riktigt”.

Lokala slagsmålsklubbar

I mitten av 2022 lanserades Gym XIV som ett gym för högerextremister i Värmland, men på kort tid har verksamheten utvecklats till ett nav för liknande gym- och träningsgrupper runt om i landet. (Läs mer om gruppen i kapitel 7).

Gym XIV är inspirerade av den amerikanska Rise above-rörelsen (RAM) och dess efterföljande nätverk av så kallade ”active clubs”. Rise above-rörelsen bildades 2017 i södra Kalifornien som en motvikt till vad man uppfattade vara ”tangentbordskriigare” inom den egna rörelsen. På kort tid formades ett nätverk av lokala slagsmålsklubbar där högerextrema aktivister utförde styrketräning och tränade på att slåss. Rörelsen beskriver sig som motståndare till det moderna samhället som de menar har förstörts av kulturella influenser från liberaler, judar, muslimer och icke-vita migranter. Genom att driva lokala gym- och kampsportklubbar, med viss inspiration av filmen Fight Club, vill rörelsen återuppliva en ”krigaranda” inom den högerextrema rörelsen.

I efterspelet till våldsamheterna under den omtalade högerextrema samlingen Unite the right i Charlottesville 2017 dömdes flera RAM-kopplade personer till fängelsestraff för sin inblandning i upploppen.⁴

Även rörelsens ledare Robert Rundo, tidigare dömd för misshandel,⁵ åtalades för inblandning i upploppen. När hans fall på tekniska grunder ogiltigförklarades lämnade han landet och ska enligt uppgift befinna sig i Bulgarien.⁶ Därifrån har han byggt vidare på sitt koncept genom kontakter med den högerextrema MMA-scenen (Mixed martial arts), ett klädmärke och flera medieprojekt.

Nytt koncept

2020 lanserade Rundo ett nytt koncept. Han uppmanade sina anhängare och följare att på egen hand gå vidare i Rise

Gym XIV:s nätverk försöker koppla samman högerextremism med fysisk träning, kampsport, gatustrid och hypermaskulinitet.

above-rörelsens spår och bilda egna så kallade ”active clubs”. Syftet är att uppmuntra till organisering i flera mindre fristående, mer lokala, grupper med färre aktivister i varje grupp, för att de på så sätt ska bli svårare att kartlägga. Denna modell känns igen från principen om det ledarlösa motståndet. Genom denna form av organisering ska det inte finnas någon ledare högre upp som kan hållas ansvarig för ageranden och eventuella brott som begås av de mindre grupperna.

Rundos koncept är ett försök att ompaketera högerextremismen och göra den mer attraktiv genom att associera den till fysisk träning, kampsport, gatustrid och hypermaskulinitet. Och nu har det alltså slagit rot i Sverige.

Gym XIV:s nätverk

Gym XIV är tydligt inspirerade av Rob Rundos koncept. Gruppen fungerar sedan andra halvan av 2022 som en hub för flera lokala initiativ i samma anda. I gruppens Telegram-kanal delas bilder på hur man tränar, antingen på egen hand eller på olika gym. Där sprids också högerextrema och nazistiska budskap och uppmaningar till att äta och träna rätt. Flera av de grupper som ingår i nätverket är relativt nystartade.

Granskogsfolket

Granskogsfolket startades under sommaren 2022. De mer framträdande profilerna är tidigare aktivister i Nordiska motståndsrörelsen (NMR), födda i början i 2000-talet. Granskogsfolket fokuserar på vildmarksaktiviteter och prepping. Bland en del av de aktiva finns sedan ett par år tillbaka ett intresse för ekofascism. Flera som varit med i gruppens aktiviteter har tidigare deltagit i Stockholmsbaserade White Boys Fight Club-aktiviteter, även det en grupp som inspirerats av Rob Rundo. I september arrangerade Granskogsfolket en gemensam vildmarksaktivitet tillsammans med White Boys.

Aktivklubb Hälsingland

Aktivklubb Hälsingland framträdde för första gången i samband med Gym XIV-nätverksträffen i Deje i januari 2023. Gruppens symbol och namn är tydligt inspirerad av Rob Rundos uppmaning att skapa lokala så kallade active clubs. Gruppen utgörs delvis av samma personer som ligger bakom Granskogsfolket.

Tvåsaxe

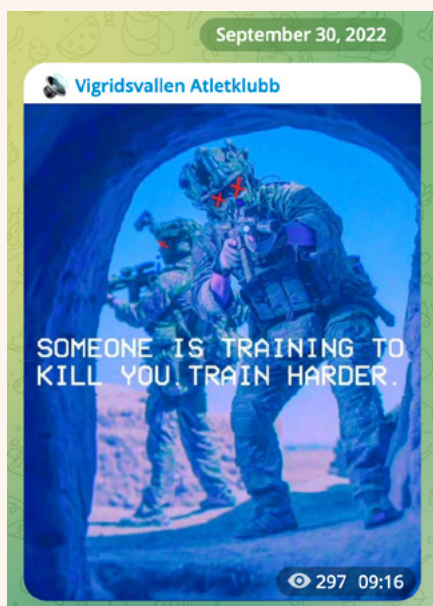
Tvåsaxe är en nystartad organisation i Borås med omnejd. Gruppen fokuserar på sociala aktiviteter, friluftaktiviteter och träning. Gruppen använder sig av nazistiska slagord och symboler i sin propaganda men presenterar sig på ett bredare sätt i sin

kanal i sociala medier där de beskriver sig som ”ett etnonationalistiskt nätverk med fokus på Borås och de kranskommuner som gemensamt bildar Sjuhärad.”

En del av aktivisterna har tidigare varit aktiva i DFS men det faktum att Tvåsaxe är så nära kopplat till konkurrenten Gym XIV, som återkommande riktar en frän kritik mot DFS, tyder på att DFS tappat inflytande över den högerextrema miljön i Borås och Sjuhärad.

Vigridsvallen

Under parollen ”bli stark, bli farlig, bygg gemenskap” arrangerar gruppen Vigridsvallen både träning och sociala aktiviteter för högerextremister i västra Sverige. Under 2020 utsattes gruppens lokal i Mölndal för skadegörelse som ledde till att verksamheten avstannade en tid. I fjolårets rapport kunde vi berätta att Vigridsvallens atletklubb åter öppnades 2021 i en lokal med gym, café och kontorsplatser i Göteborg. Flera av de drivande har bakgrund i NMR men har sedan dess blivit aktiva i DFS. En av dem dömdes för sin inblandning i den seriebombdåd i Göteborg som högerextremister med koppling till NMR genomförde under vintern 2016/2017. Det senaste tiden tycks kopplingen till DFS ha försvagats, eftersom Vigridsvallen nära samarbetar med Gym XIV som befinner sig i en öppen konflikt med DFS.

SKÄRM/DUMP

Syftet med träningen i Gym XIV:s nätverk är att bygga ett våldskapital som kan användas i den politiska kampen.

En möjlighet att locka in unga män

I första hand verkar de grupper som ingår i Gym XIV:s nätverk lockas av den mer fria lokala och nätverkande organisering som Gym XIV företräder och möjliggör. Medan några grupper inspireras tydligt av ett mer renodlat ”active club”-koncept.

Vi ser idag en växande trend där misogyna, hyperkapitalistiska influencers genom att erbjuda självhjälp lockar unga pojkar och män in i en värld av toxisk maskulinitet. Det tydligaste exemplet är Andrew Tate. Extremhögern försöker att rida på vågen, men har haft svårt att locka den nya generationen av antifeministiska pojkar och män. Det koncept som har störst potential att kunna locka och radikaliserar unga män är sannolikt så kallade aktiva klubbar. Inte bara för att de erbjuder ett smidigare sätt att delta i den rasideologiska miljöns gemenskap, utan också för att Rob Rundos koncept tar fasta på principer om självhjälp, träning och hypermaskulin manlig gemenskap.

1. Institute for strategic dialogue, The Challenge of Post-Organisational Violent Extremism and Terrorism, Digital dispatches, 8 december 2021.
https://www.isdglobal.org/digital_dispatches/the-challenge-of-post-organisational-violent-extremism-and-terrorism/ [2023-02-26]
2. Milo Comerford, Confronting the Challenge of 'Post-Organisational' Extremism, *Observer*, research foundation, 19 augusti 2019.
<https://www.orfonline.org/expert-speak/confronting-the-challenge-of-post-organisational-extremism/> [2023-02-26]
3. Magnus Söderman, Mannaförbund: Har du inget? Det är hög tid att starta ett, Magnus Härd, 25 oktober 2022.
<https://www.magnushard.se/mannaforbund-har-du-inget-starta-ett/> [2023-02-26]
4. Anti Defamation League, Backgrounder: Rise Above Movement, 22 januari 2022.
<https://www.adl.org/resources/backgrounder/rise-above-movement-ram> [2023-02-26]
5. Counter extremism project, Extremist leaders: Robert Rundo, Odaterad.
<https://www.counterextremism.com/extremists/robert-rundo> [2023-02-26]
6. Michael Colborne, Finding Rundo (Again): US White Supremacist Facing Criminal Charges Located in Bulgaria, Bellingcat, 29 november 2022.
<https://www.bellingcat.com/news/2022/11/29/us-american-white-supremacist-facing-criminal-charges-located-in-bulgaria/> [2023-02-26]

Rasideologiska uthängningssajter

Genom hela den svenska rasideologiska miljöns historia har medieverksamhet varit central. Miljön har producerat tryckt informationsmaterial och tidningar, och sänt radio. Extremhögern var också tidig med att skapa chatforum och hemsidor vid internets födelse. På 00-talet, i takt med Sverigedemokraternas politiska framgångar, växte parallellt det som idag benämns ytterhögerens alternativmedier fram online.

Kännetecknande för dessa så kallade alternativmedier har varit den stegvisa utvecklingen mot att presentera sin propaganda i skepnaden av nyhetsjournalistik, varför dessa plattformar ibland också kallas för ”nyhetssajter”, även om deras innehåll snarare bör förstås som hårt vinklade pamfletter, undantagslöst präglade av ytterhögerens rasistiska världssyn och radikala politiska agenda.¹

Alternativmedierna har varit en framgångssaga för ytterhögern. Inte bara i termer av de miljonbelopp som medierna och deras huvudmän kommit över i form av mediestöd,² utan också i termer av deras inflytande. De har inte bara kommit att påverka det offentliga samtalet, utan har också i hög grad blivit en maktfaktor inom den egna rörelsen, med förmågan att forma opinionen i det nationalistiska lägret och därmed att påverka partiet och rörelsen Sverigedemokraterna i avgörande stunder och i viktiga frågor.

En ny trend

I dagsläget ser vi även en ny trend, som speglar ett nygammalt fenomen inom den rasideologiska miljön: uthängningsverksamhetens återkomst. Det är en verksamhet som framförallt bedrivs av rasideologiska aktörer längst ut på ytterhögerens extrema flygel. Att uthängningarna som metod nu florerar igen kan bland annat förklaras av att ytterhögerens frammarsch i offentligheten har gett ett ökat självförtroende och ökade resurser som i sin tur tillför energi och initiativkraft till alla delar av ytterhögern, inklusive den rasideologiska miljön. Samtidigt har alternativmediernas professionalisering och ambitioner att närma sig samhällets mittfåra öppnat upp nya utrymmen till höger som mer extrema aktörer har kunnat träda in i. Där kan högerextrema aktörer komplettera ytterhögerens organiska arbetsdelning – uthängningssajterna gör så att säga rörelsens smutsiga arbete – och locka anhängare från andra delar av ytterhögern till de rasideologiska aktörerna och deras väg.

De huvudsakliga aktörerna involverade i den rasideologiska miljöns nygamla uthängningsverksamhet är Avmaskerat, Vänsterkollen, och den högerextrema aktivisten Christian Peterson. De tar vid där den förra generationens högerextremister, genom sitt projekt Info-14, slutade.

BILD: EXPO

Christian Petersson (till vänster) är av extremhögerns medieaktivister. Han kombinerar sin uthängningsverksamhet med att kandidera för partiet Alternativ för Sverige.

Uthängningsverksamhetens återkomst

Åren 1995–2011 bedrev den nu nedlagda militanta nazistiska organisationen Info-14 i olika former en medieverksamhet. I deras publiceringar hyllades mord på poliser och politiker, och miljöns måltavlor hängdes ut med namn och adress, varav åtminstone en person och dennes familj därefter utsattes för mordbrand i sitt hem. Sedan Info-14:s nedläggning har den rasideologiska miljön inte haft någon organiserad systematisk uthängningsverksamhet, fram tills 2020 då sajten Avmaskerat startades.

År 2021 startades även Vänsterkollen som kompletterar och utökar Avmaskerats uthängningsverksamhet.

Tillsammans med Nordiska motståndsrörelsens (NMR) nyhets-sajt Nordfront utgör Avmaskerat och Vänsterkollen ett kretslopp där de tre sajterna upprätthåller en sorts offentlig fiendelista över den rasideologiska miljöns aktuella måltavlor, frekvent hänvisar och länkar till varandras material, och möjliggör och uppmunt- rar till trakasserier och indirekt till våld mot dem som hängs ut.

Den enda personen i detta kretslopp som framträder under eget namn, och agerar som en aktiv supporter, finansiär, med- hjälpare, pengainsamlare och informell talesperson för sajterna, är den högerextrema aktivisten Christian Peterson, kandidat för Alternativ för Sverige (AFS) och medarbetare på alternativ- mediasajten Exakt24, som leds av den tidigare SD-politikern Erik Almqvist. Peterson har i en diskussion i sin egen Telegram- kanal uttryckt att det är rätt att använda våld mot meningsmot-

ståndare, och har under 2022 samverkat och haft kontakt med NMR vid flera tillfällen.

Under det gångna året har uthängningsverksamheten från Peterson och de två sajterna, så väl som deras samordning och överlappning, intensifierats påtagligt.

Personer som hängts ut som en del av denna verksamhet, som kommer från alla delar av samhället, upplever det som hotfullt och nedvärderande.³ Det skapar också en hotbild mot personerna från den rasideologiska miljöns våldsamma delar, och har flera gånger blivit startskottet för kampanjer av systematiska trakasserier.

Avmaskerat

Avmaskerat är en högerextrem uthängningssajt som startades av Nordiska motståndsrörelsen (NMR) i maj 2020. Sajten är en del av NMR:s verksamhet, även om organisationen inte erkänner det officiellt. Delar av det material som Avmaskerat publicerar är hämtat från äldre, nu nedlagda högerextrema publikationer som det militanta nazistiska Info-14.

Avmaskerat publicerar material under olika kategorier som benämns "Profiler", "Nyheter" och "Fördjupningar". Det genomgående syftet med publiceringarna är att hänga ut individer som bedöms vara den rasideologiska miljöns motståndare, vilka beskrivs som "våldsvänster" – med namn, bild, detaljerade hemadresser och andra känsliga personuppgifter som till exempel rättshandlingar.

Kallar sig ett "journalistiskt projekt"

Avmaskerat presenteras som ett "journalistiskt projekt" och säger sig inte syssla med någon aktivism utöver sina publiceringar. Däremot säger de sig "överlåta aktioner och fysiska informationskampanjer mot vänsterextremister till andra organisationer, nätverk och individer", och säger att de "i många fall välkomnar det". Detta är i klartext en uppmuntran till våld eller trakasserier mot individerna som hängs ut.

Personerna bakom Avmaskerat är anonyma. Christian Peterson har sagt att han försett Avmaskerat med personuppgifter och har upprepade gånger uppmanat sina anhängare att donera pengar till Avmaskerat samt att följa deras kanaler. Han har i sina egna kanaler hänvisat till Avmaskerat och vidarebefordrat deras meddelanden såsom efterlysningar av nya medarbetare. Han har också kallat Avmaskerat för "hjältar" och publicerat ett inlägg där han har skrivit "all kärlek till Avmaskerat och jag uppmanar alla att dela, stödja samt donera till projektet" tillsammans med en bild som visar texten "Jag + [Avmaskerat] = [hjärta]".

Vänsterkollen

Vänsterkollen är ytterligare en högerextrem uthängningssida som startades sommaren 2021, med det påstådda syftet att ”granska Sveriges vänsterextrema och våldsbejakande miljö”. Projektet, som förutom en sajt består av flera konton och kanaler på sociala medier, är tydligt inspirerat av och hänvisar ofta till Avmaskerat, bland annat genom att dela deras meddelanden och uppmana anhängare att stödja dem, men har en tydligare aktivistisk profil. Vänsterkollen samverkar också med NMR.

Vänsterkollen publicerar likt Avmaskerat personuppgifter till individer de påstår har kopplingar till våldsbejakande vänstermiljöer. Det inkluderar oftast bilder, personnummer, hemadresser, kontaktuppgifter till närstående och arbetsgivare, och ibland känsliga personliga uppgifter som till exempel sjukjournaler. Uppgifterna publiceras bland annat på projektets sajt, på Twitter och på plattformen Telegram.

Uppmanar till trakasserier

Till skillnad från Avmaskerat har Vänsterkollen också öppet uppmanat sina följare att direkt trakassera meningsmotståndare med hjälp av de publicerade uppgifterna, en metod Christian Peterson själv har beskrivit som att ”piska upp stora drev med hela paketet inkluderat, om ni förstår vad jag menar”.

En av Vänsterkollens metoder är ”upplysningskampanjer”, det vill säga brevutskick eller andra kontakter med arbetsgivare, grannar och närstående, samt affischering i den uthängda personens närområde. Vänsterkollen har också ägnat sig åt systematiska, av allt att döma illvilliga, orosanmälningar av meningsmotståndare till socialtjänsten. Det har också förekommit att Vänsterkollen utövat påtryckningar för att få personer sparkade från sina jobb eller för att verksamheter ska fräntas bidrag eller stängas helt.

På Vänsterkollens sajt finns interaktiva kartor över Stockholm och Göteborg med markörer på ett flertal adresser där de påstår att vänsterextrema aktörer bor. Vänsterkollen har i sociala medier länkat till kartorna tillsammans med meddelandet: ”Kom ihåg att kollektiv bestraffning är ett effektivt sätt [att] motarbeta terroristerna”. Följare uppmanas att göra hembesök hos meningsmotståndare och att sprida kartorna till ”kontrakommunistiska krafter”. ”Kontrakommunister” och ”antikommunister” är Vänsterkollens och Christian Petersons benämning på NMR-aktivister och andra aktiva högerextremister.

Samverkar med NMR

Vänsterkollen samverkar med NMR på flera sätt. Vänsterkollen delar återkommande NMR-meddelanden och material i sina egna kanaler. Bland annat har Vänsterkollen självt publicerat

NMR-propaganda, exempelvis en video som visar hur nazistgruppens aktivister brukar våld mot meningsmotståndare. Vänsterkollen har också på Twitter hyllat samma våldsamma NMR-aktion genom att skriva till ett NMR-konto, som publicerat en video på dådet, med orden "Mycket bra jobbat!"

Vänsterkollen har delat länkar till Nordfront, som är en av NMR:s hemsidor. Under valrörelsen delade Vänsterkollen en länk till Nordfront med konspirationsteorier om valfusk, tillsammans med meddelandet: "Efter valet tar vi tag i problemet [med vänstern] en gång för alla".

Vid andra tillfällen delas meddelanden från ledande NMR-aktivister i Vänsterkollens egen telegramkanal, såsom strategiska resonemang och uppmaningar och instruktioner för att donera pengar "för att stötta Motståndsrörelsens valkampanj".

Vänsterkollen har också direkt kontakt med NMR genom Telegram-kontot "Team Vänsterkollen" med beskrivningen "Teamet bakom Vänsterkollen". Detta konto är aktivt i Nordiska motståndsrörelsens öppna chattgrupp på Telegram. Från kontot sprids NMR-propaganda såsom länkar till NMR-podcasten Nordisk Radio, delning av Vänsterkollens eget material samt vidarebefordrade meddelanden från Christian Peterson. När användare i NMR:s chattgrupp i en diskussion skriver: "Det finns ingen demokratisk lösning på problemet", "Våld är i slutändan enda lösningen, frågan är hur vi ska få våldskapital", och "Hur ska man lösa situationen hamnat i om man inte kan gå till väga med 'demokratiska' val? Sanningen är att det inte kommer gå och vad gör vi istället då?" så svarar Vänsterkollen-kontot: "Du kan ju börja med skolorna omkring dig. Gå igenom listan över lärare och se vilka som är kulturmarxister. Börja med dom".

"Anslut dig till Vänsterkollens trollarmé"

Liksom Avmaskerat har också Vänsterkollen en tydlig koppling till Christian Peterson, som på ett systematiskt sätt samverkar i sina egna kanaler med både Avmaskerat och Vänsterkollen genom att konsekvent dela deras innehåll, delge sajterna information, personligen bidra till projektens finansiering och uppmana andra att ge gåvor, samt uppmana sina följare att ansluta sig och på olika sätt bidra till gruppernas verksamhet. Peterson har uppgett att han "vet att det är seriösa personer bakom projektet" som han beskriver som "hjältar". Peterson har flera gånger uppmanat sina följare att stödja Vänsterkollen.

I ett meddelande länkade han till Vänsterkollen och skrev: "VIKTIGT! Hjälpt Vänsterkollen betala för frimärken så de kan informera arbetsgivare, grannar och familj till vänsterextremister", ett meddelande som sedan delades av Vänsterkollens eget konto. Peterson har också delat en post där Vänsterkollen rekryterar medarbetare med uppmaningen "Anslut dig till Vänsterkollens trollarmé!"

I samband med att Peterson delar uthängningar från Avmaskerat och Vänsterkollen har han bland annat uttryckt att ”det är dags att sätta press” på de som hängs ut, och uppmanat sina anhängare att besöka deras hemadresser. När Peterson själv bett sina följare om hjälp med att identifiera personer som han fångat på bild har han samtidigt meddelat att ”samtliga uppgifter kommer vidarebefordras till Avmaskerat och aktiva antikommunister i Umeå”, vilket syftar på NMR-medlemmar. Detta meddelande delades också av Vänsterkollens konto.

Christian Peterson

Utöver Christian Petersons engagemang i Vänsterkollen och Avmaskerats verksamheter bedriver han också verksamhet som medarbetare på Exakt24 och i sina egna kanaler, där han publicerar videor av ”granskningar” av, konfrontationer med, och hembesök hos, enskilda personer som ytterhögern av olika skäl ogillar – från aktivister i våldsbejakande autonoma vänstergrupper till lärare på skolor, sjukhuspersonal, butiksanställda på museer och tiggare på gatan.

Det är framförallt genom sina egna konton på sociala medier som Peterson bidrar till uthängningsapparatusens verksamhet. Där delar han systematiskt och regelbundet inlägg från Vänsterkollen och Avmaskerat, hyllar dem, lyfter fram deras verksamhet och samlar in pengar till dem från sina följare, samt uppger att han personligen har donerat tusentals kronor till de två sajterna.

”Leta upp och läxa upp”

Innehållet och retoriken i Petersons Telegramkanal är högerextremt och våldsbejakande. I Petersons Telegram-kanal delas material från Avmaskerat och Vänsterkollen, som i sin tur delar material från NMR. Han har också själv delat material från NMR. Användare har i kommentarsfältet postat nazistiska memes med bland annat bilder av Hitler.

I Petersons kanal uttrycks också hat och våldsuppmaningar från hans följare i kommentarsfältet. Vid ett tillfälle postar Peterson en bild på en transperson i syfte att håna personen. Användarna i Telegram-kanalen uttrycker avsky och hat mot personen, och en kommenterar: ”leta upp och läxa upp”. Vid ett annat tillfälle vidarebefordrade en av användarna en av Petersons uthängningar så att den delades i NMR:s öppna telegramgrupp. Vid ett tillfälle har Peterson skrivit att personerna som dömdes i samband med upploppen i Göteborg 2001 borde ha fått hårdare straff och borde vara döda idag. I en kommentar, efter att Peterson postat en Samnytt-artikel om den socialdemokratiska riksdagsledamoten Annika Strandhäll, svarar en av följarna med en kommentar som gör gällande att Strandhäll bör mördas genom hängning i en lyftkran.

I sin kanal har Peterson uppmanat sina följare att följa en rad andra konton: förutom Vänsterkollen och Avmaskerat även den antisemitiska och rasideologiska podcastproducenten Christoffer Dulnys Telegram-konto, så väl som kontona för sitt eget parti AFS, Kent Ekeroths sajt Samnytt, och sin egen arbetsgivare Exakt24.

Kommer att intensifieras

Under 2022 har uthängningsapparaten expanderat i form av flera associerade konton på sociala medier och på olika sätt utvecklat och eskalerat sin verksamhet, samt breddat spektrumet av personer som hängs ut. Det finns inget som tyder på att verksamheten kommer att sakta ner. Christian Peterson, som har gjort hembesök hos enskilda tjänstemän och aktiva inom civilsamhället, samt hängt ut lärare på folkhögskolor, såväl som aktivister från vänstern och journalister, har uppgett att han avser fokusera mer på just tjänstemän framöver. Det finns anledning att anta att uthängningsverksamheten han är involverad i kommer att fortsätta intensifieras under 2023 med ett växande fokus på tjänstemän, vänsteraktivister och aktivister inom klimatrörelsen.

1. Daniel Poohl, Myten om den dolda sanningen, *Expo*, 3 juli 2016.
<https://expo.se/2016/07/myten-om-den-dolda-sanningen> [2023-02-23]

2. Daniel Poohl, Mediestödet blev ytterhögerns guldgruva, *Expo*, 20 juni 2022.
<https://expo.se/2021/06/det-nya-mediastodet-goder-ytterhogerns-medier> [2023-02-26]

3. Anders Högström, Alternativ för Sverige hänger ut Konstmuseets personal, *Göteborgs Posten*, 27 juli 2022.
<https://www.gp.se/kultur/kultur/alternativ-f%C3%B6r-sverige-h%C3%A4nger-ut-konstmuseets-personal-1.31796731> [2023-02-23]

Allians med konspirationismen

Under pandemin växte en ny krets av mindre organisationer fram ur Sveriges konspirationstroende och nyandliga miljöer. Den mest framgångsrika av dessa blev Frihetsrörelsen, vars aktivism – med hjälp av omfattande marknadsföring i ytterhögerens alternativmedier – kulminerade i en stor demonstration i centrala Stockholm den 22 januari 2022. Bland de tusentals som samlades för att protestera mot tanken på ”vaccinpass” fanns ett 30-tal aktivister från Nordiska motståndsrörelsen som proklamerade sina egna paroller helt öppet.¹

Händelsen illustrerade hur den konspirationistiska miljön i allt större utsträckning flutit samman med den högerextrema och rasideologiska miljön,² inte minst tack vare Nätverket som tycks ha antagit en strategi att tilltala, fånga upp och knyta till sig aktivister och anhängare från den konspirationstroende miljön.

Kort efter den stora demonstrationen i januari upphörde Frihetsrörelsen som organisation.³ Och efter att smittskyddsrestriktionerna hävdes i Sverige försvann mycket av energin i den konspirationistiska rörelsen, som framförallt agiterat mot just restriktioner, så väl som mot vaccinerna och vaccinering i allmänhet.⁴

Konspirationismen efter restriktionerna

Men aktivismen från den konspirationistiska rörelsen fortsatte, i andra former och under andra fanor.⁵ Deras världsåskådning, hjärtefrågor och ledande företrädare tog plats bland annat på Nätverkets mässor, i Nätverkets nya mediasatsning FrihetsNytt och på Telegram.

Flera personer som var ledande i Frihetsrörelsen ägnar sig numer åt att sprida konspirationism i sociala medier, ofta för att sälja tjänster eller jaga pengadonationer i utbyte mot kunskap eller digitalt innehåll. Innehållet förpackas ofta i en skrud av alternativhälsa eller ”självförbättrande” men ströslas också med påståenden om det finns en stor världslögn som medier, makt-havare och myndigheter gör allt för att undanhålla, exempelvis. Innehållet är ofta riktade mot unga.

Dömd för hets mot folkgrupp

Den konspirationistiska miljön som helhet riktar sin agitation mot vacciner, vaccinering och mot de myndigheter, politiker och andra offentliga figurer som förespråkade dem, och som infört restriktioner under pandemin. Dessa måste nu ”ställas till svars”, menar konspirationisterna. En av miljöns mer högljudda figurer blev påfallande aggressiv och våldsam i sin offentliga retorik och dömdes senare för hets mot folkgrupp efter grovt rasistiska uttalanden om bland annat homosexuella, svarta och judar.⁶

Ur miljön uppstod under våren och sommaren fyra mikropartier -Knappptryckarna, MoD, Svenska Rikslagen och Partiet Frihet - varav flertalet kandiderade till riksdagen i valet i september. Partiernas närvaro i valrörelsen var obetydlig och deras valresultat försumbara, men trots detta meddelade flera av dem efter valet att de avser fortsätta sin verksamhet.⁷

Utöver temat vacciner och restriktioner började den konspirationistiska rörelsen även att i likhet med resten av samhället intressera sig för det ryska kriget i Ukraina, men utifrån sitt eget konspirationsteoretiska perspektiv, som oftast överlappar med pro-rysk desinformation. Ett exempel på detta som blev riksnöhet var när Sverigedemokraternas ledamot i riksdagens försvarsutskott och tidigare försvarspolitiska talesperson, Roger Richthoff, delade en video med antisemitiska och pro-ryska konspirationsteorier om biologiska vapen-labb i Ukraina, något som Expo avslöjade varpå Richthoff petades från sina uppdrag.⁸ Ett annat exempel är Nätverkets YouTube-kanal FrihetsNytt som startades under året och har spridit budskap om att barn i hemlighet torteras under stålverket Azovstal i Ukraina och att Ryssland försöker förhindra detta - en fördold sanning som musikern Avicii påstås ha upptäckt och därför ha mördats.

Fler konspirationsteorier i högerextrema forum & kanaler

Under 2022 har vi också sett en högre halt av konspirationsteorier eller konspirationistiskt färgat material publiceras i kanaler som kontrolleras av ytterhögern. Från ovan nämnda budskap från Nätverket och SD:s riksdagsledamot Roger Richthoff, till sverigedemokraten Kent Ekeroths utsagor om att det finns en "djup stat" - ett hemligt nätverk av tjänstemän som förföljer och saboterar för dem som hotar deras makt - till högerextrema Telegramkanaler och enskilda högerextrema aktivisters Twitterkonton som delar allt mer verklighetsfrånkopplade konspirationsteorier om allt från vacciner till transpersoner.

Den sammantagna bilden är att den traditionella extremhögern bejaktar ett ännu mer konspirationsteoretiskt sätt att betrakta och beskriva sin omvärld än tidigare. Vad som ligger bakom denna utveckling är en komplex fråga. En del av svaret är att ytterhögern precis som resten av samhället exponerats för den enorma volym av konspirationsteorier och desinformation som sköljde över nätet under pandemiåren, och är på grund av sin världsåskådning synnerligen mottaglig för konspirationismens förklaringsmodeller. En annan del av svaret är de direkta kontakter med och inspiration från den svenska konspirationistiska miljöns aktivister som resulterat från deras allians under de senaste par åren.

Konspirationismens framtid på kort sikt

Den konspirationistiska rörelsen å sin sida visar inte lika tydligt en ideologisk påverkan från den rasideologiska miljön, även om sådana tendenser också kan skönjas, bland annat hos den aktivist som under året dömdes för hets mot folkgrupp (se ovan). Miljön anordnade i början av 2023 en större konferens, ”WakeUp Conference”, där antisemitiska teman förekom.⁹ Men förändringen i den konspirationistiska miljön handlar kanske snarare om att de rent institutionellt och på personell nivå närmat sig extremhögern och dess plattformar, vilket också lett till att vissa individer som till en början kanske intresserat sig för alternativ hälsa till slut helt anammat en högerextrem världsbild.

Den konspirationistiska rörelsen kan förväntas fortsätta locka anhängare och bedriva aktivism under 2023, och kan även förväntas fortsätta delta i en politisk samsyn och frändskap med högerextremismen kring anti-statliga och antisemitiska föreställningar. Den har också visat att om en ny större samhällskris skulle drabba Sverige kan den växa och mobilisera sig relativt snabbt, förutsatt att den fortfarande inkluderar den sortens relativt karismatiska och kompetenta organisatörer som bidrog till tillväxten 2021–2022.

1. Anna Fröjd, Jonathan Leman, Klara Ljungberg, NMR största högerextrema grupp på plats under dagens demonstration, *Expo*, 22 januari 2022.
<https://expo.se/2022/01/nmr-storsta-hogerextrema-grupp-pa-plats-under-dagens-demonstration> [2023-02-26]

2. Daniel Vergara, Frihetsrörelsens väg till extremhögern, *Expo*, 22 januari 2022
<https://expo.se/2022/01/frihetsrorelsens-vag-till-extremhogern> [2023-02-26]

3. Anders Dalsbro, Frihetsrörelsen upphör, *Expo*, 1 februari 2022.
<https://expo.se/2022/02/frihetsrorelsen-upphor> [2023-02-26]

4. Studio Expo, Vad hände med pandemiprotesterna?, *Expo*, 27 maj 2022.
<https://expo.se/2022/05/vad-h%C3%A4nde-med-pandemiprotesterna> [2023-02-26]

5. Anders Dalsbro, Vad händer med coronaprotesterna när restriktionerna upphör?, *Expo*, 8 februari 2022.
<https://expo.se/2022/02/covidprotesterna-fortsatter> [2023-02-26]

6. Anders Dalsbro, Anticorona-aktivist döms för att ha spridit grov rasism, *Expo*, 1 februari 2023.
<https://expo.se/2023/02/anticorona-aktivist-doms-for-grov-rasism> [2023-02-26]

7. Anders Dalsbro, Svagt stöd för partier som växte fram ur coronaprotesterna, *Expo*, 21 september 2022.
<https://expo.se/2022/09/svagt-stod-for-partier-som-vaxte-fram-ur-coronaprotesterna> [2023-02-26]

8. Daniel Vergara, Richthoff lämnar partiet efter Expos avslöjande, *Expo*, 3 mars 2022.
<https://expo.se/2022/03/richthoff-lamnar-partiet-efter-expos-avslojande> [2023-02-26]

9. Erik Glaad, Inlåsta ljuskrigare i jakt på frihet, *Expo*, 4 februari 2023.
<https://expo.se/inlasta-ljuskrigare-i-jakt-pa-sanning> [2023-02-26]

9. Prognos

I **FÖRRA ÅRETS RAPPORT PRESENTERADES** en prognos för hur utvecklingen inom den rasideologiska miljön skulle kunna se ut under det kommande året. I det här kapitlet redovisar vi återigen våra prognoser för det, samt reflekterar över hur förra årets förutsägelser stått sig.

Putins krig

När förra årets rapport släpptes under våren 2022 hade Ryssland påbörjat den fullskaliga invasionen av Ukraina. Det gick tidigt att se att kriget skapade problem för den rasideologiska miljöns aktörer. Vi förutspådde att det skulle bli svårt för dem att hitta en sammanhållen linje för hur de såg på krigets orsaker och mottagande av ukrainska flyktingar. Nu, drygt ett år senare, går det att konstatera att den interna turbulensen lagt sig något. Miljöns aktörer tar generellt avstånd från Rysslands invasion men skyller samtidigt kriget på västvärlden. Det finns dock fortfarande en förvirring inom de egna leden om hur man ska se på Putins krigsprojekt. Men efter att Sverige sökt medlemskap i Nato har de flesta grupper inom miljön kunnat positionera sig som Natomotståndare, och därmed hittat en fråga som i viss mån överskuggar meningsskiljaktigheterna. Men inte heller i frågan om Sveriges medlemskap i Nato är rörelsen helt överens.

Högerextremister i kriget

När kriget i Ukraina eskalerades fanns en farhåga att högerextremister återigen skulle lockas att resa till landet för att strida mot Ryssland, som vid invasionen av Krim 2014. Men än så länge har bara en handfull svenskar ur den rasideologiska miljön tagit värvning. En förklaring är att det under 2014 fanns en förhoppning om att nationalistiska krafter skulle kunna komma ut som segrare. Man deltog då inte bara i ett försvarskrig mot Ryssland utan solidariserade sig också med Ukrainas högerextrema rörelse, som vill stå fria från inflytande från såväl Ryssland som Väst. Den här gången leds trupperna moraliskt av landets ledare Volodomyr Zelenskyj. Han är uppvuxen i en judisk familj och har öppet deklarerat att han vill att Ukraina ska gå med i EU. Två röda skynken för den rasideologiska miljön. Dessutom har det högerextrema frivilligförbandet Azov som under 2014 lockade svenskars intresse idag inkorporerats i den ukrainska militären

och blivit en brigad. Även om det finns anledning att tro att de högerextrema idealen lever kvar inom Azovbrigaden så har det inte samma lyskraft hos Europas högerextremister som tidigare.

Vanligare med konspirationsteorier

Under pandemin växte sig den konspirationistiska miljön starkare. Spridningen av covid-19 gav upphov till en global våg av falska rykten och desinformation om viruset och vaccinering. Konspirationsteoretiska grupper lyckades fånga upp misstron. Med tiden började delar av extremhögern bygga allianser med den konspirationsteoretiska rörelsen i hopp om att kunna rida på rädslan och ilskan mot vaccin och restriktioner.

I senaste rapporten förutsåg vi att banden mellan extremhögern och de konspirationsteoretiska grupperna skulle fortsätta. Så har det också blivit. Tongivande aktörer och flera nyhets sajter sprider teorier, retorik och talepunkter som är direkt hämtade från den konspirationistiska miljön. Som nämns nedan finns det anledning att tro att utvecklingen fortsätter.

Grov rasism i valrörelsen

I förra årets årsrapport förutspådde vi att valrörelsen skulle komma att präglas av grov retorik och politik mot minoriteter. När det gäller de högerextrema partierna Nordiska motståndsrörelsen och Alternativ för Sverige var det väntat att de skulle peka ut invandring, och därmed invandrade svenskar, som ett hot mot nationen. Men under våren och sommaren klev även Rasmus Paludan och hans mikroparti Stram Kurs in på scenen och vred upp tonläget mot muslimer ytterligare ett varv. Hans bokbrännarturné där han hetsade mot islam och muslimer orsakade starka känslor (läs mer i avsnittet om Stram Kurs). Det fick även Sverigedemokraterna att anlägga en mer radikal retorik riktad mot muslimer, som sedan varade hela valrörelsen.

Desinformation och anklagelser om valfusk

Mot bakgrund av Donald Trumps systematiska kampanj av lögnar om att det amerikanska presidentvalet 2020 blev "stulet" fanns det skäl att tro att den svenska ytterhögern skulle använda samma strategi i förra höstens val. Månaden innan valet kunde Expo notera en omfattande digital mobilisering från den svenska ytterhögern där dess mediekkanaler publicerade påstående från "anonyma vittnesmål" om hur framför allt Sverigedemokraterna och Alternativ för Sverige utsatts för systematiska valfusk. Även SD:s dåvarande partisekreterare spred förväntningar om valfusk. När sedan Sverigedemokraterna hamnade på den vinnande sidan i valet avtog rapporteringen på detta tema. Det fanns helt enkelt ingen poäng att beskriva valet som korrupt när man vunnit.

Risk för högerextremt inspirerat våld

I förra årets rapport varnade vi för en ökad risk för högerextremt inspirerade våldsdåd. Tyvärr fick vi rätt. Under våren 2022 såg vi en oroande utveckling. Utöver den latent hotbild som extremhögern utgör konstaterades ytterligare faktorer som ökade hotet. Vi hade då noterat en trend med skoldåd med en komplex motivbild, där gärningsmännen bland annat intresserat sig för och refererat till högerextrem ideologi och högerextrema terrordåd. De hade tillsammans bildat en modell som det fanns risk att fler skulle ta efter. Några månader innan rapporten gavs ut hade en 18-årig elev mördat två kvinnliga lärare i 50-årsåldern på Malmö Latinskola. Lyckligtvis har inga fler dåd skett sedan dess.

Vi noterade också en allt mer aggressiv retorik från den konspirationsteoretiska rörelsen som på olika sätt talade om att ställa ansvariga politiker ”till svars”. Det har hittills inte lett till några våldsdåd, även om den hatiska retoriken fortfarande sprids. Däremot kunde tysk polis i december avslöja en grupp ur den så kallade Reichsbürger-rörelsen som haft långt gångna planer på en våldsamt statskupp. Under de senaste åren har Reichsbürger-rörelsen växt i styrka. Under pandemin lyckades den knyta till sig den tyska versionen av den konspirationsteoretiska QAnon-rörelsen. Idag är det en miljö som samlar alla tänkbara konspirationsteoretiker, anti-statliga grupper och högerextremister, vilket understryker att det finns anledning att fortsatt se med oro på utvecklingen även i Sverige.

Vi menade också att det fanns en risk att personer som skolats inom högerextrema grupper, men som inte längre var medlemmar i några organisationer, på egen hand skulle planera och utföra våldsdåd. Den profilen stämmer väl in på Theodor Engström, som den 6 juli 2022 knivmördade SKR:s psykiatrisamordnare Ing-Marie Wieselgren, i Visby under Almedalsveckan. Theodor Engström dömdes i december 2022 till rättspsykiatrisk vård för mordet på Wieselgren och för förberedelse för terrorbrott för sina planer på att mörda Annie Lööf, då partiledare för Centerpartiet. Engström var mellan 2015 och 2018 aktiv i sammanhang kopplade till Nordiska motståndsrörelsen. 2015 skrev han en förintelseförnekande text på organisationens hemsida. Utredningen mot Engström fann att han upprättat omfattande dokument med nazistiska uttryck samt listor över fiender och potentiella måltavlor, och att han tidigare diskuterat våldsdåd med andra högerextremister. Under rättegången uppgav Theodor Engström att hans tanke med dådet ”var att han skulle angripa hela det svenska folket genom dess styrande elit”. Han gav även uttryck för samhörighet med bland andra Anders Behring Breivik.

Prognos för 2023

BASERAT PÅ UTVECKLINGEN UNDER 2022 och övergripande trender i den rasideologiska miljön går det att dra vissa slutsatser om vad vi skulle kunna se för utveckling under det här året. Vi redovisar här en prognos utifrån att trender och tendenser vi ser idag kommer att fortsätta under året.

Fortsatt spridning av pro-rysk propaganda

Även om det fortfarande finns delade meningar inom den rasideologiska miljön om hur man ska positionera sig politiskt i relation till kriget i Ukraina, så kommer extremhögerens alternativmedier att fortsätta publicera nyheter som på olika sätt gynnar, reproducerar eller bekräftar ett pro-ryskt narrativ. I vilken grad detta sker genom upparbetade kontakter med ryska intressen är svårt att avgöra. Vår bedömning är att sådana kontakter spelar en liten roll. Den svenska extremhögeren tar självmant en position där de i olika grad gynnar ryska intressen. Ur ett ideologiskt perspektiv ser de sig som motståndare till den liberala och demokratiska ordning vars företrädare idag stödjer Ukrainas försvarskrig. Så länge kriget pågår i Ukraina kommer detta vara en angelägen fråga att följa ut ett säkerhetspolitiskt perspektiv.

Anklagelser om den djupa staten

Kort efter valet började extremhögeren, i symbios med Sverigedemokraternas mediekanaler, att peka ut "aktivistiska" tjänstemän som ett av de stora hoten mot den politik som Tidöavtalet fastslagit, en tankefigur som grundlades redan innan valet. Retoriken härstammar från en djupt rotad konspirationsteori om att den svenska staten är infiltrerad av personer vars främsta uppgift är att driva på och upprätthålla en slags politiskt korrekt agenda, frikopplad från regleringsbrev eller lagar. Tanken är direkt hämtad från Donald Trumps kampanj mot det han kallade den "djupa staten", ett begrepp som sedan dess fyllts med ett allt vidare konspirationsteoretiskt innehåll. Under 2023 kommer retoriken med stor sannolikhet att eskalera och eventuellt utgöra en av den rasideologiska miljöns viktigaste stridsfrågor. Det innebär ett ökat tryck mot tjänstemän i stora delar av samhällsapparaten, vilket i sin tur riskerar att skapa en rädsla som leder till självcensur.

Opposition mot SD

I och med Sverigedemokraternas inflytande över regeringspolitiken har den rasideologiska miljön en unik möjlighet att påverka inriktningen i svensk politik. Extremhögerens medier och organisationer kommer att försöka fungera som ett ankare

som håller Sverigedemokraterna på rätt kurs, samtidigt som man utkräver att de löften partiet avgett gällande migrationspolitiken verkligen blir av. I vilken grad detta kommer att påverka Sverigedemokraterna återstår att se. Samtidigt finns det krafter inom den rasideologiska miljön som hoppas på att Sverigedemokraterna ska förlora i trovärdighet gentemot sina gräsrotter. Partiet Alternativ för Sverige är beroende av att SD gör sina väljare besvikna för att kunna vinna mark i opinionen. Det innebär att en del av kritiken mot Sverigedemokraterna från vissa håll också kommer att överdriva eller rent felaktigt återge hur SD levt upp till sina löften.

Konspirationism flyter samman med högerextremism

Som redan konstaterats kommer extremhögern fortsätta samverka med den konspirationsteoretiska miljön. Det kan komma till uttryck i organisatorisk samverkan så väl som på personnivå, men framför allt kommer det att märkas i den högerextrema retoriken som fortsätter låna begrepp och sprida myter, falska rykten och desinformation från den konspirationsteoretiska miljön.

Ökad transfobi

Den eskalerande våg av transfobi som vi sett i början på 2022 kommer med stor sannolikhet att fortsätta vara ett av extremhögerens teman under detta år. Transpersoners rättigheter och själva existens är redan i dag en av de stora kulturkrigsfrågorna för konservativa debattörer i USA och flera europeiska länder. Med stor sannolikhet kommer frågan ta allt mer plats i den svenska debatten. Det ger extremhögern en möjlighet att fokusera på en minoritetsgrupp där de kan uppleva att de har allierade i flera politiska läger. Det innebär en ökad utsatthet för transpersoner och organisationer som arbetar för deras rättigheter.

Utslagning av högerextrema medier

Antalet högerextrema mediaaktörer och plattformar har ökat drastiskt det senaste decenniet. Det innebär en ökad konkurrenssituation som till slut kommer att leda till att några av dem slås ut och läggs ned. Frågan är när det ska ske? Det finns möjlighet att det i år. Många av de högerextrema alternativmedierna bygger sina affärsmodeller på att publiken ska skänka gåvor. Men Sverige befinner sig i en kärv ekonomisk tid och många kommer inte längre ha råd att bidra med pengar till det man uppfattar som lovvärda projekt. Med en mer tillspetsad konkurrenssituation ökar också sannolikheten att ytterhögerens alternativmedier kommer att betrakta varandra mer som rivaler, vilket i sin tur kan leda till ökade interna spänningar och tydligare ideologiska positioner gentemot varandra.

” I och med att normerna förskjuts i det offentliga samtalet finns en sannolikhet att etablerade aktörer kommer att lyfta frågor som exempelvis konspirationsteorin om det stora folkutbytet. ”

Mainstreaming av extremhögerens idéer

Den rasideologiska miljön kommer att satsa mer på opinionsbildande verksamhet, men för att de på allvar ska få genomslag för sina idéer krävs att andra aktörer närmare samhällets mittfåra lyfter deras perspektiv och talepunkter. I och med att normerna förskjuts i det offentliga samtalet finns en sannolikhet att etablerade aktörer kommer att lyfta frågor som exempelvis konspirationsteorin om det stora folkutbytet, alltså att det pågår ett medvetet försök från samhällets eliter att ”ersätta” vita människor. Om inte annat innebär Sverigedemokraternas närmare relationer med extremhögeren att partiet ännu mer kan komma att fungera som en katalysator för högerextrema ståndpunkter och perspektiv.

Besvikelse och frustration kan öka risken för våld

När det gäller högerextremt motiverad terror och våldsdåd är de riskfaktorer som nämndes i förra årets rapport fortfarande relevanta.

- Extremhögerens latent och inneboende hot om våld, som vid alla tidpunkter kan trigga enskilda individer.
- Våldsromantik och krav på att ställa politiker till svars från den mest radikala delen av den konspirationistiska miljön.
- Högerextremt influerade skoldåd som kan fungera som modell för fler skolungdomar.
- Tidigare aktivister i Nordiska motståndsrörelsen som skolats till renläriga nazister och fostrats till att se våld som en politisk nödvändighet riskerar att gå från ord till handling och utföra större attentat när de inte längre är medlemmar i organisationen.

Utöver detta finns en risk med att enskilda individer i den rasideologiska miljön upplever att de förändringar man hoppas att Tidöavtalet ska leda till uteblir. Det skulle kunna skapa en besvikelse och frustration som gör att de drar slutsatsen att det krävs mer drastiska åtgärder. Enligt den högerextrema logiken innebär det våld och terror.

Aktiviteter per aktör och kommun 2020-2022

2020 2021 2022

BLEKINGE LÄN	16	33	52
Karlshamns kommun	8	3	3
Alternativ för Sverige		1	2
Nordiska motståndsrörelsen	7	2	1
Okänd	1		
Karlskrona kommun	5	17	27
Alternativ för Sverige	1	15	24
Nordiska motståndsrörelsen	3	2	2
Okänd	1		
Stram Kurs			1
Okänd kommun	1	3	1
Alternativ för Sverige		1	1
Nordiska motståndsrörelsen	1	2	
Olofströms kommun			6
Alternativ för Sverige			6
Ronneby kommun	2	10	11
Alternativ för Sverige	1	6	8
Nordiska motståndsrörelsen	1	4	3
Sölvesborgs kommun			4
Alternativ för Sverige			3
Nordiska motståndsrörelsen			1
Nya Tider			1
DALARNAS LÄN	110	98	93
Avesta kommun	17	7	6
Nordiska motståndsrörelsen	17	7	6
Borlänge kommun	25	23	12
Alternativ för Sverige			1
Nordiska motståndsrörelsen	25	23	10
Stram Kurs			1
Falu kommun	1	8	4
Nordiska motståndsrörelsen	1	5	3
Okänd		3	
Stram Kurs			1
Gagnefs kommun	5	5	1
Nordiska motståndsrörelsen	5	5	1
Hedemora kommun	1	1	1
Nordiska motståndsrörelsen	1	1	1
Leksands kommun	2	1	3
Nordiska motståndsrörelsen	2	1	3
Ludvika kommun	39	24	50
Det fria Sverige		1	
Nordiska motståndsrörelsen	38	22	49
Okänd		1	
Road Pigs	1		1
Malung-Sälens kommun	1		
Nordiska motståndsrörelsen	1		
Mora kommun		1	
Nordiska motståndsrörelsen		1	
Okänd kommun	4	13	7
Alternativ för Sverige	1		
Nordiska motståndsrörelsen	3	13	6
Road Pigs			1

Rättviks kommun	1	2	
Nordiska motståndsrörelsen	1	2	
Smedjebackens kommun	1	4	1
Nordiska motståndsrörelsen	1	4	1
Säters kommun	1	2	
Nordisk styrka		1	
Nordiska motståndsrörelsen	1	1	
Vansbro kommun	12	7	6
Nordiska motståndsrörelsen	12	7	6
Älvdalens kommun		2	
White Boys		2	
GOTLANDS LÄN	2	12	
Gotlands kommun	2	12	
Alternativ för Sverige	2	9	
Stram Kurs		3	
GÄVLEBORGS LÄN	21	20	45
Bollnäs kommun	1	1	1
Alternativ för Sverige		1	
Hammerskins	1		1
Gävle kommun	14	11	20
Alternativ för Sverige	2	2	3
Det fria Sverige	1		
Nordiska motståndsrörelsen	11	9	15
Palaestra media			1
Stram Kurs			1
Hofors kommun	1		
Alternativ för Sverige	1		
Hudiksvalls kommun	2	2	2
Alternativ för Sverige			1
Det fria Sverige		1	
Nordiska motståndsrörelsen	1		
Okänd	1	1	
Stram Kurs			1
Ljusdals kommun			1
Alternativ för Sverige			1
Ockelbo kommun	1	2	
Alternativ för Sverige	1	2	
Okänd kommun	1	1	4
Alternativ för Sverige			2
Det fria Sverige	1	1	
Granskogsfolket			1
Gyllenborste Samfund org			1
Nordiska motståndsrörelsen			1
Ovanåkers kommun			1
Alternativ för Sverige			1
Sandvikens kommun		2	13
Alternativ för Sverige		2	1
Nordiska motståndsrörelsen			11
Stram Kurs			1
Söderhamns kommun	1	1	3
Nordiska motståndsrörelsen	1	1	3
HALLANDS LÄN	71	37	44
Falkenbergs kommun	3	2	
Alternativ för Sverige	2	2	
Nordiska motståndsrörelsen	1		
Halmstads kommun	12	14	1
Alternativ för Sverige	1	8	1
Nordiska motståndsrörelsen	10	6	
Okänd	1		
Kungsbacka kommun	16	12	41
Alternativ för Sverige	6	5	41
Fria Män Kungsbacka	1		
Nordiska motståndsrörelsen	9	7	
Laholms kommun	10		
Alternativ för Sverige	1		
Nordiska motståndsrörelsen	9		
Okänd kommun	2	4	1
Alternativ för Sverige		1	1
Nordiska motståndsrörelsen	2	3	
Varbergs kommun	28	5	1
Alternativ för Sverige	2	5	1
Fria Män Kungsbacka	1		
Nordiska motståndsrörelsen	24		
Okänd	1		
JÄMTLANDS LÄN	5	11	18
Bergs kommun			1
Nordisk styrka			1
Bräcke kommun		4	
Nordiska motståndsrörelsen		4	
Krokoms kommun	1		1
Alternativ för Sverige			1
Nordiska motståndsrörelsen	1		
Okänd kommun		1	3
Alternativ för Sverige		1	1
Granskogsfolket			2
Ragunda kommun			1
Alternativ för Sverige			1
Strömsund kommun			4
Alternativ för Sverige			4
Östersunds kommun	4	6	8
Alternativ för Sverige		1	7
Nordiska motståndsrörelsen	4	5	
Stram Kurs			1
JÖNKÖPINGS LÄN	196	177	226
Aneby kommun	2	3	4
Alternativ för Sverige			2
Nordiska motståndsrörelsen	2	3	2
Eksjö kommun	12	31	33
Nordiska motståndsrörelsen	11	31	33
Svenska intressen	1		
Gislaveds kommun	45	11	10
Nordiska motståndsrörelsen	45	11	10
Gnosjö kommun	15	3	
Nordiska motståndsrörelsen	15	3	

Habo kommun	1	2		Mörbylånga kommun	2	12	
Det fria Sverige		1		Alternativ för Sverige	2	12	
Nordiska motståndsrörelsen	1	1		Nybro kommun	2		
Jönköpings kommun	28	22	49	Nordiska motståndsrörelsen	2		
Alternativ för Sverige			2	Okänd kommun		1	4
Det fria Sverige		1		Alternativ för Sverige		1	2
Nordiska motståndsrörelsen	28	21	44	Det fria Sverige			2
Stram Kurs			2	Oskarshamns kommun	1		
Svenska intressen			1	Nordiska motståndsrörelsen	1		
Mullsjö kommun	1	1		Torsås kommun		2	
Nordiska motståndsrörelsen	1	1		Alternativ för Sverige		2	
Nässjö kommun	8	9	18	Vimmerby kommun	1		1
Nordiska motståndsrörelsen	8	9	18	Nordiska motståndsrörelsen	1		
Okänd kommun		8	4	Stram Kurs			1
Alternativ för Sverige			1	Västerviks kommun	6		
Berserkr Club			1	Det fria Sverige	3		
Blood brother nation		1		Nordiska motståndsrörelsen	3		
Nordiska motståndsrörelsen		7	2	KRONOBERGS LÄN	37	17	44
Sävsjö kommun	9	12	3	Alvesta kommun	1		5
Nordiska motståndsrörelsen	9	12	3	Alternativ för Sverige			4
Tranås kommun	8	14	9	Nordiska motståndsrörelsen	1		1
Nordiska motståndsrörelsen	8	14	9	Lessebo kommun	3		
Vaggeryds kommun	5	2	1	Nordiska motståndsrörelsen	3		
Nordiska motståndsrörelsen	5	2	1	Ljungby kommun	3	4	15
Vetlanda kommun	44	51	85	Alternativ för Sverige			8
Alternativ för Sverige		2		Det fria Sverige		1	5
Det fria Sverige			2	Nordiska motståndsrörelsen	3	3	7
Nordiska motståndsrörelsen	44	49	81	Markaryds kommun	5		1
Okänd			2	Nordiska motståndsrörelsen	5		1
Värnamo kommun	18	8	10	Okänd kommun		1	1
Nordiska motståndsrörelsen	16	8	9	Berserkr Club		1	
Stram Kurs			1	Nordiska motståndsrörelsen			1
Svenska intressen	2			Tingsryds kommun	5	1	7
KALMAR LÄN	26	11	32	Alternativ för Sverige			1
Borgholms kommun	3		4	Nordiska motståndsrörelsen	5	1	3
Alternativ för Sverige			4	Okänd			3
Nordiska motståndsrörelsen	1			Uppvidinge kommun	4	1	1
Okänd	1			Nordiska motståndsrörelsen	4	1	1
Svenska intressen	1			Växjö kommun	15	10	14
Emmaboda kommun	2		2	Alternativ för Sverige	1	5	5
Alternativ för Sverige			2	Det fria Sverige			2
Nordiska motståndsrörelsen	2			Nordiska motståndsrörelsen	14	4	3
Hultsfreds kommun	6	2	5	Okänd		1	
Alternativ för Sverige			3	Stram Kurs			3
Det fria Sverige			1	Växjölistan			1
Nordiska motståndsrörelsen	6	2		Älmhults kommun	1		
Svenska intressen			1	Okänd	1		
Högsby kommun	1			NORRBOTTENS LÄN	66	59	78
Nordiska motståndsrörelsen	1			Arjeplogs kommun		1	
Kalmar kommun	4	4	4	Alternativ för Sverige		1	
Alternativ för Sverige	1	4	2	Arvidsjaurs kommun			1
Det fria Sverige	2			Nordiska motståndsrörelsen			1
Granskogsfolket			1				
Nordiska motståndsrörelsen	1						
Stram Kurs			1				

Bodens kommun	3	9	18	Burlövs kommun	7	1	
Alternativ för Sverige	1	2	2	Alternativ för Sverige			1
Nordiska motståndsrörelsen	2	7	14	Nordiska motståndsrörelsen	7		
Okänd			2				
Gällivare kommun		1		Båstads kommun			1
Nordiska motståndsrörelsen		1		Okänd			1
Haparanda kommun			2	Eslövs kommun	1	1	2
Alternativ för Sverige			2	Alternativ för Sverige			1
Jokkmokks kommun		6		Nordiska motståndsrörelsen	1		1
Nordiska motståndsrörelsen		6		Okänd		1	
Kalix kommun		4	1	Helsingborgs kommun	12	9	2
Alternativ För Sverige		2		Alternativ För Sverige		1	1
Nordiska motståndsrörelsen		2	1	Det fria Sverige			1
Luleå kommun	62	33	50	Nordiska motståndsrörelsen	11	8	
Alternativ för Sverige			1	Okänd	1		
Nordiska motståndsrörelsen	62	32	44	Hässleholms kommun	17	5	8
Stram Kurs			2	Alternativ för Sverige			7
Okänd kommun		4	4	Nordiska motståndsrörelsen	16	5	1
Alternativ För Sverige		2	4	Okänd	1		
Nordiska motståndsrörelsen		2		Höganäs kommun	2		1
Piteå kommun	1		2	Alternativ för Sverige			1
Nordiska motståndsrörelsen	1			Nordiska motståndsrörelsen	2		
Stram Kurs			2	Hörby kommun	3	2	2
Övertorneå kommun		1		Alternativ för Sverige			1
Asatru Folk Assembly		1		Nordiska motståndsrörelsen	3	2	1
OKÄNT LÄN	206	101	51	Hörs kommun	3	4	
Okänd kommun	206	101	51	Det fria Sverige		3	
Alternativ för Sverige	5		4	Nordiska motståndsrörelsen	3	1	
Asatru Folk Assembly			1	Klippans kommun	6	1	1
Autonoma nationalsocialister Västmanland	1			Alternativ för Sverige			1
Autonoma nationalsocialister i Trollhättan	1			Nordiska motståndsrörelsen	6	1	
Berserkr Club	1		1	Kristianstads kommun	22	8	9
Blågula korset			1	Alternativ för Sverige			7
Det fria Sverige	8	1	6	Det fria Sverige		1	
Fria män Kungsbacka	5			Nordiska motståndsrörelsen	22	7	1
Granskogsfolket			2	Stram Kurs			1
Gym XIV			1	Kävlinge kommun	2	1	
Namnlös gruppering			1	Nordiska motståndsrörelsen	2	1	
Nordisk alternativhöger	1			Landskrona kommun	3	1	4
Nordisk styrka	2		4	Alternativ för Sverige			1
Nordiska motståndsrörelsen	175	94	25	Nordiska motståndsrörelsen	3	1	
Norrön Falang		1		Stram Kurs			3
Okänd	5	2	1	Lomma kommun	11		
Palaestra media		2		Nordiska motståndsrörelsen	11		
Vi Socialkonservativa	2	1		Lunds kommun	4	1	4
Svenska intressen			1	Alternativ för Sverige			2
Swebbtv			3	Det fria Sverige		1	1
Vigridsvallen			1	Nordiska motståndsrörelsen	4		1
White Boys			2	Malmö kommun	11	5	7
SKÅNE LÄN	210	86	149	Alternativ för Sverige	1		3
Bjuvs kommun	1		2	Det fria Sverige	1		
Alternativ för Sverige			2	Nordiska motståndsrörelsen	5	2	1
Nordiska motståndsrörelsen	1			Norrön falang	1		
Bromölla kommun	1	1		Okänd	3	2	
Nordiska motståndsrörelsen	1	1		Stram Kurs		1	3
				Okänd kommun	17	10	12
				Alternativ för Sverige	1		6

Det fria Sverige	4	1	3	Det fria Sverige	1		
Nordiska motståndsrörelsen	12	9	3	Nordiska motståndsrörelsen	1	6	1
Perstorps kommun	1			Huddinge kommun	12	14	14
Nordiska motståndsrörelsen	1			Alternativ för Sverige	3	9	5
Simrishamns kommun	3			Blågula korset		1	
Nordiska motståndsrörelsen	3			Det fria Sverige	1		
Sjöbo kommun	3	1	1	EducationFuture	1		
Alternativ för Sverige		1	1	Nordisk styrka	1		
Nordiska motståndsrörelsen	3			Nordiska motståndsrörelsen	4	4	9
Skurups kommun	6	13	15	Unga Aktivister Sverige (tom)	1		
Alternativ för Sverige	1		6	Järfälla kommun	7	9	5
Det fria Sverige	5	13	9	Alternativ för Sverige	2	1	3
Staffanstorps kommun	3		2	Nordiska motståndsrörelsen	5	8	2
Nordiska motståndsrörelsen			1	Lidingö kommun		5	1
Det fria Sverige			1	Alternativ för Sverige		2	
Nordiska motståndsrörelsen	3			Nordiska motståndsrörelsen		3	1
Svedala kommun	4	2	2	Nacka kommun	7	7	7
Nordiska motståndsrörelsen	4	2	2	Alternativ för Sverige		1	3
Tomelilla kommun	7		1	Det fria Sverige	1		
Alternativ För Sverige			1	Nordiska motståndsrörelsen	6	6	4
Nordiska motståndsrörelsen	7			Norrtälje kommun	9	6	4
Trelleborgs kommun	16	3	1	Alternativ För Sverige			3
Nordiska motståndsrörelsen	16	3	1	Nordiska motståndsrörelsen	9	6	1
Vellinge kommun	17	6	3	Nykvarns kommun	4	6	3
Alternativ för Sverige			1	Alternativ för Sverige	1	5	1
Det fria Sverige		1		Det fria Sverige	2	1	1
Nordiska motståndsrörelsen	17	5	2	Namnlös gruppering			1
Ystads kommun	6	2	1	Nordiska motståndsrörelsen	1		
Alternativ för Sverige		2	1	Nynäshamns kommun			4
Nordiska motståndsrörelsen	6			Alternativ för Sverige			4
Åstorps kommun	3		2	Okänd kommun	4	5	4
Nordiska motståndsrörelsen	2		2	Det fria Sverige		1	
Okänd	1			EducationFuture	1		
Ängelholms kommun	1	5	2	Namnlös gruppering			1
Det fria Sverige		1		Nordisk styrka		4	
Nordiska motståndsrörelsen	1	3	2	Nordiska motståndsrörelsen			2
Okänd		1		Okänd	2		
Örkelljunga kommun	17	5	63	Palaestra media	1		
Nordiska motståndsrörelsen	17	5	63	Svenska intressen			1
STOCKHOLMS LÄN	246	314	306	Salems kommun	3	4	1
Botkyrka kommun	2	5	8	Nordiska motståndsrörelsen	3	3	1
Alternativ För Sverige			4	Stram Kurs		1	
Nordiska motståndsrörelsen	2	5	1	Sigtuna kommun	1	1	4
Okänd			1	Nordiska motståndsrörelsen	1	1	1
Stram Kurs			2	Stram Kurs			2
Danderyds kommun	1	2	1	Svenska intressen			1
Alternativ för Sverige		1		Sollentuna kommun	3	6	11
Nordiska motståndsrörelsen		1		Alternativ för Sverige			1
Okänd	1			Nordiska motståndsrörelsen	2	6	9
Svenska intressen			1	Okänd	1		
Ekerö kommun		1		Svenska intressen			1
Nordiska motståndsrörelsen		1		Solna kommun	2	8	12
Haninge kommun	2	6	8	Alternativ för Sverige			2
Alternativ För Sverige			7	Blågula Korset		2	
				HMF-medaljen	1		
				Nordisk styrka			1

Nordiska motståndsrörelsen	1	6	8
Nätverket			1
Tvåsaxe			1
Stockholms kommun	140	193	184
Alternativ för Sverige	15	26	24
Blågula Korset		15	
Det fria Sverige	5	5	3
Education Future	1	4	3
Fria Nationalister	1		
Granskogsfolket			1
Nordisk styrka	9	1	
Nordiska motståndsrörelsen	81	127	135
NS Skinheads	1		
Nätverket			3
Okänd	16	7	1
Palaestra media	1	2	3
Stockholmare för ett suveränt Sverige	7		
Stram Kurs		3	6
Swebbtv			2
Tvåsaxe			2
Unga aktivister Sverige	2		
Vi socialkonservativa			3
White Boys	1	3	3
Sundbybergs kommun	4	6	8
Nordiska motståndsrörelsen	4	6	8
Södertälje kommun	7	3	4
Alternativ för Sverige	1		
Nordiska motståndsrörelsen	6	3	3
Stram Kurs			1
Tyresö kommun	18	4	1
Nordisk styrka	1		
Nordiska motståndsrörelsen	17	4	1
Täby kommun	2	9	3
Alternativ för Sverige		2	1
Nordiska motståndsrörelsen	2	6	2
White Boys		1	
Upplands väsby kommun	10	4	3
Alternativ för Sverige			1
Nordiska motståndsrörelsen	2	4	2
Palaestra media	6		
White Boys	2		
Upplands-bro kommun	2	2	1
Alternativ för Sverige	1		1
Nordiska motståndsrörelsen	1	2	
Vallentuna kommun	1	2	2
Nordiska motståndsrörelsen	1	2	2
Värmdö kommun	3	3	9
Alternativ för Sverige		2	8
Det fria Sverige			1
Nordiska motståndsrörelsen	3	1	
Västerås kommun			1
Alternativ för Sverige			1
Österåkers kommun	2	3	3
Det fria Sverige	1		
Nordiska motståndsrörelsen	1	3	2
Svenska intressen			1

SÖDERMANLANDS LÄN	50	32	38
Eskilstuna kommun	34	16	19
Social Club	1		
Alternativ För Sverige		1	3
Nordiska motståndsrörelsen	33	15	16
Flens kommun	2	2	
Nordiska motståndsrörelsen	2	2	
Gnesta kommun		1	4
Alternativ för Sverige		1	3
Det fria Sverige			1
Katrineholms kommun		2	8
Alternativ för Sverige		2	7
Nordiska motståndsrörelsen			1
Nyköpings kommun	7	5	
Blågula Korset		2	
Nordisk Styrka	4	1	
Nordiska motståndsrörelsen	3	2	
Okänd kommun		2	2
Alternativ för Sverige		1	1
Nordiska motståndsrörelsen		1	1
Oxelösunds kommun		1	
Alternativ för Sverige		1	
Strängnäs kommun	7	3	5
Alternativ för Sverige		1	4
Nordiska motståndsrörelsen	7	1	1
Okänd		1	
UPPSALA LÄN	13	12	18
Enköpings kommun	1	3	
Alternativ för Sverige		1	
Nordiska motståndsrörelsen	1	2	
Knivsta kommun		1	
Alternativ För Sverige		1	
Okänd kommun	1		3
Alternativ för Sverige			2
Det fria Sverige	1		
Nordiska motståndsrörelsen			1
Tierps kommun		2	1
Alternativ för Sverige		2	1
Uppsala kommun	10	6	14
Alternativ för Sverige	1	2	9
Det fria Sverige	6	3	
Nordiska motståndsrörelsen	1	1	
Okänd	2		
Stram Kurs			5
Östhammars kommun	1		
Nordiska motståndsrörelsen	1		
VÄRMLANDS LÄN	111	55	87
Arvika kommun		1	
Okänd		1	
Eda kommun	1		
Okänd	1		
Filipstads kommun	3	3	
Nordiska motståndsrörelsen	3	3	

Forshaga kommun	10	6	37	Vindelns kommun			1
Det fria Sverige	3			Alternativ för Sverige			1
Gym XIV			27				
Hammerskins	6	5	9	VÄSTERNORRLANDS LÄN	27	18	28
Nordiska motståndsrörelsen	1	1	6	Härnösands kommun	3	1	1
Grums kommun	1		2	Nordiska motståndsrörelsen	3	1	
Nordiska motståndsrörelsen	1		2	Stram Kurs			1
Hagfors kommun	3			Kramfors kommun			2
Nordiska motståndsrörelsen	3			Okänd			2
Hammarö kommun	1	3	2	Okänd kommun			4
Nordiska motståndsrörelsen	1		2	Det fria Sverige			2
Okänd		3		Okänd			2
Karlstads kommun	57	26	31	Sollefteå kommun		2	4
Alternativ för Sverige			1	Nordiska motståndsrörelsen		2	4
Det fria Sverige	1			Sundsvalls kommun	13	15	16
Hammerskins	1			Alternativ för Sverige	1	2	1
Nordiska motståndsrörelsen	54	26	29	Nordiska motståndsrörelsen	12	13	14
Okänd	1			Stram Kurs			1
Stram Kurs			1	Timrå kommun	2		
Kils kommun	1		2	Alternativ för Sverige	1		
Nordiska motståndsrörelsen	1		2	Nordiska motståndsrörelsen	1		
Kristinehamns kommun	26	5	5	Örnsköldsviks kommun	9		1
Nordiska motståndsrörelsen	26	5	5	Nordiska motståndsrörelsen	9		
Munkfors kommun	1	4		Stram Kurs			1
Det fria Sverige	1			VÄSTMANLANDS LÄN	35	40	76
Nordiska motståndsrörelsen		4		Arboga kommun	2	6	5
Okänd kommun	3	4	4	Det fria Sverige	1	3	1
Det fria Sverige		1		Nordiska motståndsrörelsen	1	3	4
Hammerskins		2		Fagersta kommun	1	1	
Nordiska motståndsrörelsen	3		4	Okänd	1	1	
White Boys Wermland		1		Hallstahammars kommun	2	2	2
Sunne kommun	1			Det fria Sverige		1	1
Nordiska motståndsrörelsen	1			Nordiska motståndsrörelsen	2		1
Säffle kommun		3		Okänd		1	
Nordiska motståndsrörelsen		3		Kungsörs kommun		2	
Årjängs kommun	3		4	Alternativ för Sverige		1	
Hammerskins	1		1	Det fria Sverige		1	
Nordiska motståndsrörelsen			2	Köpings kommun	3	6	3
Svitjodmeritokraterna	2			Nordisk styrka	1		
Tvåsaxe			1	Nordiska motståndsrörelsen	2	6	3
VÄSTERBOTTENS LÄN	24	15	17	Norbergs kommun	1		1
Norsjö kommun			2	Det fria Sverige	1		1
Nordiska motståndsrörelsen			2	Okänd kommun	7	9	4
Okänd kommun	3	2		Autonoma nationalsocialister (Västmanland)	3		
Nordiska motståndsrörelsen	3	2		Det fria Sverige		7	
Skellefteå kommun	4	7	10	Nordiska motståndsrörelsen	4	2	4
Nordiska motståndsrörelsen	3	7	8	Sala kommun	3	1	3
Okänd	1			Det fria Sverige	1		1
Stram Kurs			2	Nordiska motståndsrörelsen	2	1	1
Umeå kommun	17	6	4	okänd			1
Alternativ för Sverige			2	Surahammars kommun	1	1	2
Nordiska motståndsrörelsen	16	6	1	Det fria Sverige			1
Populisterna	1			Namnlös gruppering			1
Stram Kurs			1	Nordiska motståndsrörelsen	1	1	1
Webbvtv			1				

Västerås kommun	15	12	56			
Autonoma nationalsocialister Västmanland	1					
Det fria Sverige	2	3	2			
Nordiska motståndsrörelsen	12	9	50			
Okänd			2			
Stram Kurs			2			
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN	397	248	263			
Ale kommun	2	1				
Nordiska motståndsrörelsen	2	1				
Alingsås kommun	3		2			
Alternativ för Sverige	3					
Nordiska motståndsrörelsen			1			
Tvåsaxe			1			
Bengtstors kommun	1					
Nordiska motståndsrörelsen	1					
Bollebygds kommun	1					
Nordiska motståndsrörelsen	1					
Borås kommun	54	22	36			
Alternativ för Sverige			1			
Det fria Sverige		1	3			
Nordiska motståndsrörelsen	53	20	9			
Palaestra media			1			
Stram Kurs			2			
Tvåsaxe	1	1	20			
Dals-Eds kommun			1			
Nordiska motståndsrörelsen			1			
Falköpings kommun	1					
Fria män Kungsbacka	1					
Färgelanda kommun	3	4	1			
Nordiska motståndsrörelsen	3	4	1			
Göteborgs kommun	77	86	98			
Alternativ för Sverige	9	8	14			
Autonoma nationalsocialister i Trollhättan	1					
Det fria Sverige	1	2	13			
Nordiska motståndsrörelsen	61	73	56			
Norrön Falang	4	3				
Okänd	1		1			
Stram Kurs			6			
Vigridsvallen			8			
Herrljunga kommun	4					
Alternativ För Sverige	1					
Nordiska motståndsrörelsen	3					
Härryda kommun	1					
Nordiska motståndsrörelsen	1					
Kungälv kommun	20	11	8			
Alternativ För Sverige	3	1	1			
Nordiska motståndsrörelsen	16	10	7			
Okänd	1					
Lerums kommun		2	3			
Alternativ För Sverige			2			
Nordiska motståndsrörelsen		2				
Tvåsaxe			1			
Lidköping kommun			1			
Nordiska motståndsrörelsen			1			
Lilla edets kommun	4		1			
Nordiska motståndsrörelsen	3		1			
Okänd	1					
Lysekils kommun			3	2		
Nordiska motståndsrörelsen			3	2		
Mariestads kommun	4		4			
Nordiska motståndsrörelsen	4		4			
Marks kommun	35		5	3		
Alternativ för Sverige				1		
Asatru Folk Assembly			1			
Nordiska motståndsrörelsen	34		4	3		
Melleruds kommun	4		1			
Nordiska motståndsrörelsen	4		1			
Munkedals kommun	4	10	26			
Nordiska motståndsrörelsen	4	10	26			
Mölnåls kommun	2	6	32			
Alternativ för Sverige	1		28			
Nordiska motståndsrörelsen	1	6	4			
Okänd kommun	17	17	11			
Asatru Folk Assembly	7	5	2			
Det fria Sverige	1					
Nordiska motståndsrörelsen	3	8	5			
Norrön Falang	6					
Tvåsaxe		4	4			
Orusts kommun	1	2				
Nordiska motståndsrörelsen	1	2				
Partille kommun	4	2	2			
Alternativ för Sverige	1					
Nordiska motståndsrörelsen	2	1				
Okänd	1	1				
Stram Kurs						1
tvåsaxe						2
Skara kommun	1					
Nordiska motståndsrörelsen	1					
Skövde kommun	3	4	2			
Alternativ för Sverige						2
Nordiska motståndsrörelsen	3	4				
Sotenäs kommun	4	2	1			
Nordiska motståndsrörelsen	4	2	1			
Stenungsunds kommun	5	1				
Nordiska motståndsrörelsen	5	1				
Strömstads kommun	1	8				
Nordiska motståndsrörelsen	1	8				
Svenljunga kommun	13					
Nordiska motståndsrörelsen	13					
Tanums kommun		4	1			
Asatru Folk Assembly		1				
Nordiska motståndsrörelsen		3	1			
Tibro kommun		1	1			
Det fria Sverige		1	1			
Tidaholms kommun			1			
Tvåsaxe			1			
Tjörns kommun	1					
Nordiska motståndsrörelsen	1					

Tranemo kommun	21			Kinda kommun	4	2	
Nordiska motståndsrörelsen	21			Alternativ för Sverige			2
Trollhättans kommun	7	7	3	Nordiska motståndsrörelsen	3		
Alternativ för Sverige	1		1	Okänd	1		
Asatru Folk Assembly	1			Linköpings kommun	35	27	38
Autonoma nationalsocialister i Trollhättan	2			Alternativ för Sverige			1
Nordiska motståndsrörelsen	3	7		Det fria Sverige	2	3	2
Stram Kurs			2	Nordiska motståndsrörelsen	31	24	33
Töreboda kommun	31	18	18	Okänd	2		
Det fria Sverige	30	17	18	Stram Kurs			2
Okänd	1	1		Mjölby kommun	1	3	8
Uddevalla kommun	34	15	3	Alternativ för Sverige		1	6
Nordiska motståndsrörelsen	34	15	3	Det fria Sverige	1		
Ulricehamns kommun	16	6		Nordiska motståndsrörelsen		2	2
Nordiska motståndsrörelsen	16	6		Motala kommun	8	4	9
Vårgårda kommun			2	Alternativ för Sverige		2	5
Alternativ för Sverige			2	Det fria Sverige		2	
Vänersborgs kommun	18	5		Nordiska motståndsrörelsen	6		3
Asatru Folk Assembly		1		Okänd	2		
Nordiska motståndsrörelsen	18	4		tvåsaxe			1
Åmåls kommun			4	Norrköpings kommun	61	29	6
Nordiska motståndsrörelsen			3	Alternativ för Sverige			3
Swebbtv			1	Det fria Sverige	1	2	
Öckerö kommun			1	Navet			1
Alternativ för Sverige			1	Nordiska motståndsrörelsen	59	27	
ÖREBRO LÄN	53	26	33	Nätverket			1
Hallsbergs kommun	3			Okänd	1		
Nordiska motståndsrörelsen	3			Stram Kurs			1
Karlskoga kommun	16	1	9	Swebbtv			1
Alternativ för Sverige			1	Okänd kommun	4	6	1
Nordiska motståndsrörelsen	16	1	8	Alternativ för Sverige			1
Laxå kommun	2			Det fria Sverige	1	1	
Det fria Sverige	1			Nordiska motståndsrörelsen	3	5	
Nordiska motståndsrörelsen	1			Söderköpings kommun	1	1	5
Lekebergs kommun	3			Alternativ för Sverige			4
Nordiska motståndsrörelsen	3			Det fria Sverige			1
Lindesbergs kommun		1	1	Nordiska motståndsrörelsen	1	1	
Nordiska motståndsrörelsen		1	1	Vadstena kommun	1	2	1
Okänd kommun	2		1	Alternativ för Sverige		1	1
Alternativ för Sverige			1	Det fria Sverige	1		
Nordiska motståndsrörelsen	2			Nordiska motståndsrörelsen			1
Örebro kommun	27	24	22	Valdemarsviks kommun		1	
Alternativ För Sverige			1	Alternativ för Sverige		1	
Det fria Sverige			2	Ydre kommun	2		2
Nordiska motståndsrörelsen	27	22	14	Alternativ för Sverige			1
Stram Kurs			5	Nordiska motståndsrörelsen	2		
ÖSTERGÖTLANDS LÄN	121	77	81	Svenska intressen			1
Boxholms kommun			1	Åtvidabergs kommun	1		2
Alternativ för Sverige			1	Alternativ för Sverige			2
Finspångs kommun	3	4	6	Nordiska motståndsrörelsen	1		
Alternativ för Sverige			4				
Det fria Sverige			2				
Nordiska motståndsrörelsen	2	1	1				
Okänd	1						

Det här är Expo

STIFTELSEN EXPO GRUNDADES 1995 och är en politiskt och religiöst obunden organisation. Expos vision är ett samhälle där rasistiska idéer och organisationer saknar inflytande.

Sedan starten har journalistisk granskning av rasistiska grupper och idéer utgjort grunden för vårt arbete.

Omvärldsbevakning

Vi har Nordens största arkiv över rasistiskt och främlingsfientligt material. Vi följer kontinuerligt våra bevakningsområden. Sedan 2009 släpper vi årligen en rapport över den rasideologiska miljön.

Journalistik

Vi producerar tidskriften Expo som kommer med fyra nummer per år. Den innehåller reportage, analyser och opinionsbildande material om rasism i Sverige och internationellt. Vi publicerar aktuella nyheter på vår sajt samt sprider vår journalistik i sociala medier varje dag.

Utbildning

Expo föreläser nästan varje dag för organisationer, skolor, myndigheter och företag. Vi finns tillgängliga i digitala kanaler och på plats ute i landet. Våra utbildningar stärker kunskapen om rasismens idévärld, historia och nutida organisering. Vi erbjuder även konkreta verktyg och förhållningssätt för bemötande av rasistiska idéer, konspirationism och desinformation. I våra utbildningar och föreläsningar utgår vi alltid från era behov och skräddarsyr så att det passar just er verksamhet. För mer information, kontakta: utbildning@expo.se

Bli en del av lösningen!

EXPO ÄR BEROENDE AV STÖD från allmänheten och företag för att bedriva vår verksamhet. Pengarna går till journalistik, research och utbildning – så att fler kan och vill stå upp mot rasism för demokratin.

Bli månadsgivare

Som månadsgivare till Expo ger du en fast valfri summa varje månad via autogiro eller kortbetalning. Det gör att vi kan jobba långsiktigt med opinionsbildning, research och utbildning. Du får ett exklusivt nyhetsbrev där vi berättar det senaste från vår verksamhet.

Bli företagsvän

Låt ditt företag eller organisation ge oss kraft och sänd en kraftfull signal. Ni är med och visar att näringslivet och civilsamhället kan vara pådrivande för en stark demokrati. Kontakta oss på givare@expo.se så berättar vi mer.

Swisha oss

Enklaste sättet att bidra till vårt arbete är att swisha valfritt belopp till **1232710259** eller skanna QR-koden.

Läs gärna mer om hur du kan stötta oss på expo.se/stod-expo

Svensk rasideologisk miljö 2022

REDAKTÖR: Daniel Poohl

TEXTER & RESEARCH: Morgan Finnsjö, Jonathan Leman, Fadumo Mohamed, Niclas Nilsson, Daniel Poohl

FORMGIVNING & LAYOUT: Matilda Flodmark

OMSLAGSBILD: Mickan Palmqvist

Stiftelsen Expo
Box 12119
102 23 Stockholm

08-400 219 60
info@expo.se

Stockholm 2023-03-01

ISBN: 978-91-986464-3-6

© Expo & enskilda skribenter

Fler rapporter och andra publikationer finns på
www.expo.se

EXPO